

147

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΩ 1899 ΥΠΟ Δ. ΒΙΚΕΛΑ

50

50

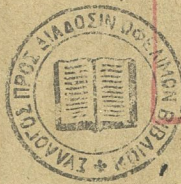
ΦΑΙΔΩΝΟΣ ΚΟΥΚΟΥΛΕ

173
ΕΠΙΣΤΡΑΦΗ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΠΙΣΤΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΑΦΗΣ
 ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Γεν. αριθ. 160
 Κατηγορία Β'
 Ειδ. αριθ. 50

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ
 ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ
 46-ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ-46 — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Δραχ. 0.80

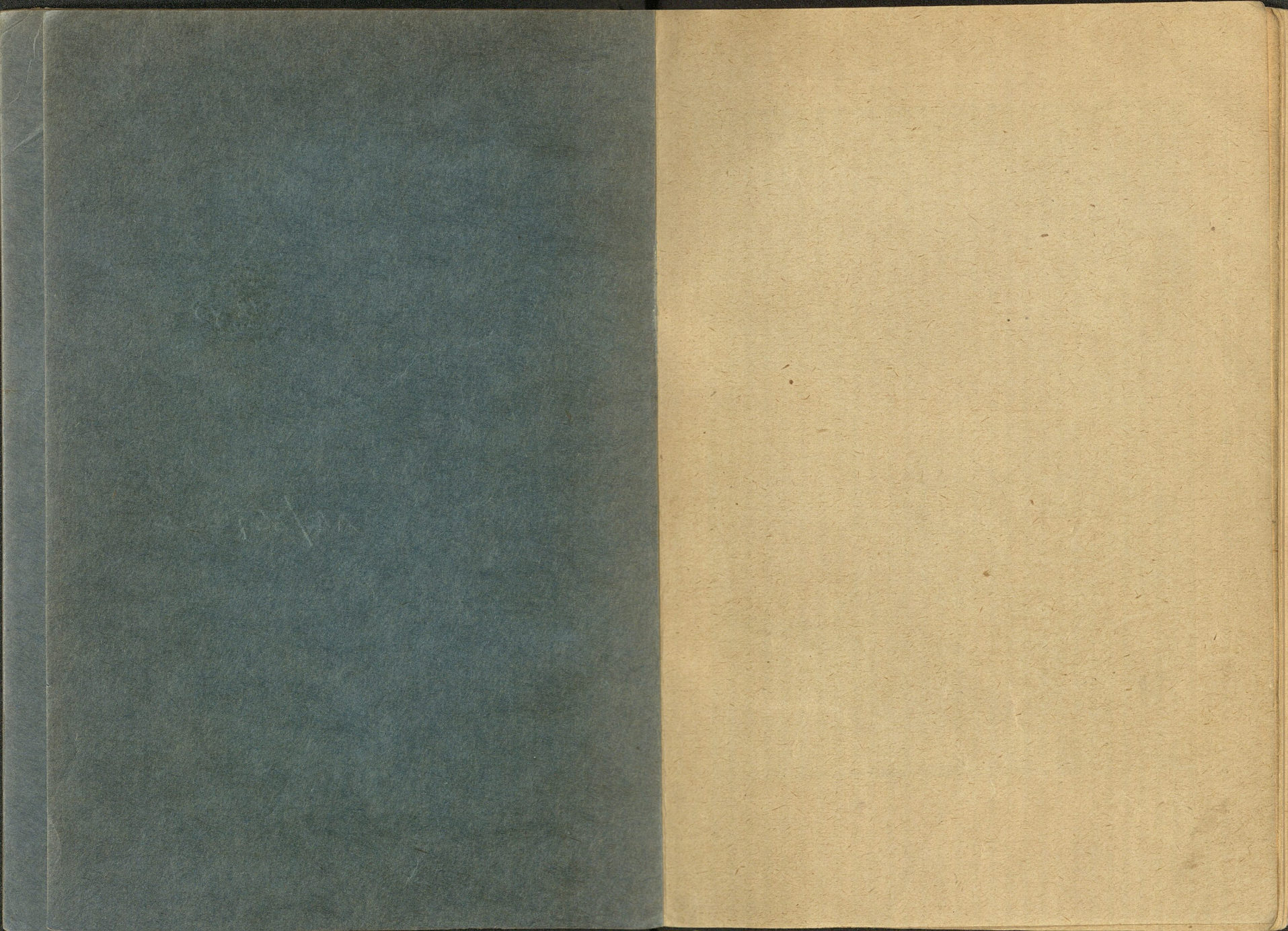
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΙΔΑΓ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αριθ.

1281

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Π.Ε.Κ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αριθ. 14/2694-2

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ίδρυθείς τῷ 1899 ὑπὸ Δ. Βικέλα

50

50

ΦΑΙΔΩΝΟΣ Ι. ΚΟΥΚΟΥΛΕ

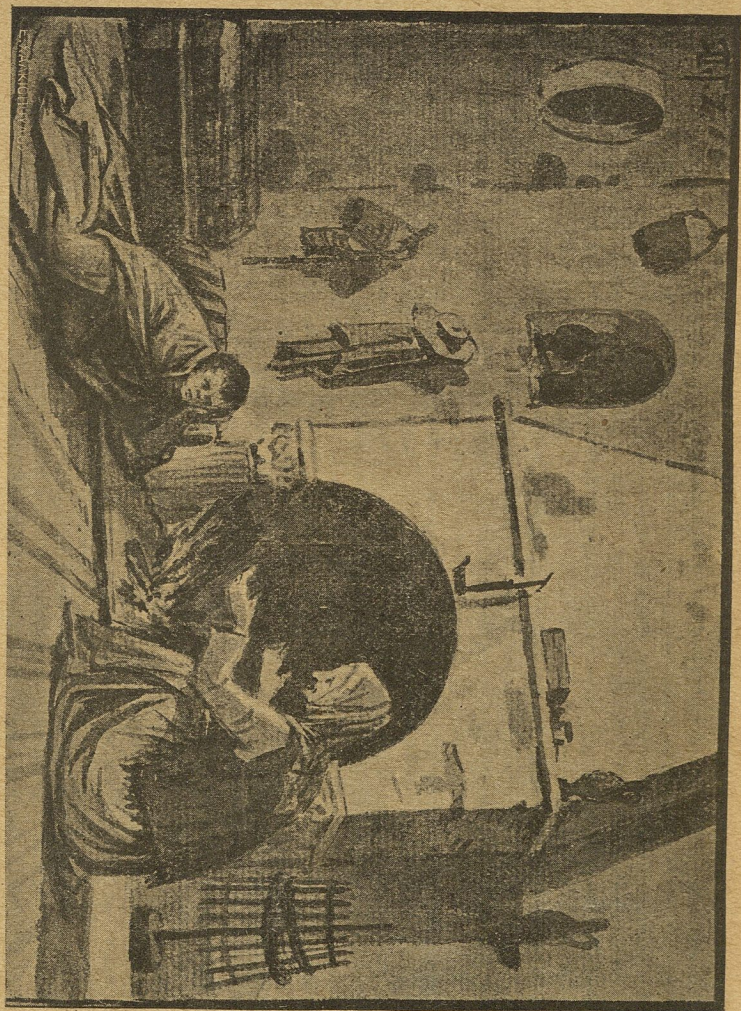
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1927

Εικ. 1. Ἡ γράψα Ἀγάθη παρεμέρισε τὴν ἀντίληπν τῆς καὶ τὸ παραμῦθον ἤρχισε. Σελ. 10.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐπιθυμῶν νὰ καταστήσω γνωστὰ εἰς εὐρύτερον κύκλον σημειᾶ τινὰ τοῦ Βυζαντινοῦ βίου, ἐσκέφθην νὰ πραγματευθῶ αὐτὰ ὑπὸ τύπον διηγήσεως. Τούτου ἕνεκεν ἐξέλεξα γνωστὸν κατὰ τὰς γενικὰς αὐτοῦ γραμμὰς παραμύθιον¹, εἰς τὸ ὁποῖον καταλλήλως παρενέβαλον πληροφορίας ἀναγομένας εἰς διάφορα κεφάλαια τοῦ Βυζαντινοῦ βίου, προσπαθήσας, ἐφ' ὅσον ἦτο δυνατόν, νὰ μὴ ὑπερβῶ τὰ ὄρια τὰ ὁποῖα μοι ἐπέβαλλον ἡ διήγησις. Καὶ ἐκτίθενται μὲν ὡς φαντασιώδη τὰ διαδραματιζόμενα, πράγματι ὅμως ἐλήφθησαν ταῦτα ἐκ τῆς πραγματικότητος καὶ τῶν περιγραφῶν καὶ πληροφοριῶν τὰς ὁποίας παραδίδουσιν οἱ διάφοροι Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς, ὧν τὰς μαρτυρίας ἐνίοτε ἀναγράφω ἐντὸς εἰσαγωγικῶν. Ὁ ἔχων εἰδικότητά τινὰ εἰς τὰ τοιαῦτα ζητήματα εὐκόλως θ' ἀντιληφθῆ ὅτι τὰ ἐκτιθέμενα στηρίζονται ἐπὶ τῶν πηγῶν, πολλαχοῦ δ' εἶναι καὶ πορίσματα ἰδίων μου μελετῶν.

Εἰς τὸν διηγηματικὸν χαρακτῆρα τοῦ βιβλίου ἀποβλέπων, ἀπέφυγον ἐπιμελῶς τὴν χρῆσιν παραπομπῶν,

¹ Βλέπε Γιάννη Βλαχογιάννη, Γῦροι τῆς ἀνέμης σ. 70-78.

σκοπίμον μόνον ἐθεώρησα ἐν τέλει νὰ δώσω βραχείας ἐπεξηγήσεις λέξεων Βυζαντινῶν, τὰς ὁποίας ἐν τῷ κειμένῳ γράφω δι' ἀραιῶν γραμμάτων, καὶ αἵτινες πιθανὸν εἰς πολλοὺς τῶν ἀναγνωστῶν μου εἶναι ἄγνωστοι, νὰ παρεμβάλω δὲ καὶ εἰκόνας ληφθείσας κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐκ Βυζαντινῶν χειρογράφων.¹

Τὸν ἀναγνώστην, ὅστις θὰ ἤθελε νὰ μελετήσῃ ἀκριβέστερον θέματά τινα, ὧν ἀκροθιγῶς τὸ παρὸν διήγημα ἄπτεται, παραπέμπω εἰς τὰς ἐξῆς μελέτας μου. 1) Ἐκ τοῦ βίου τῶν Βυζαντινῶν (ἐν Ἀθήναις 1920). 2) Ὁ θρίαμβος κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους (Ἡμερολόγιον τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τοῦ 1923 σελ. 49—64). 3) Οἱ αἰχμάλωτοι κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους (Ἡμερολόγιον τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τοῦ 1925 σελ. 33—45) καὶ 4) Συμβολὴ εἰς τὸ περὶ τοῦ γάμου παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς κεφάλαιον—Μέρος Β'. (Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν τόμ. Γ'. σελ. 3—27).

Μεγίστη ἱκανοποίησίς μου θὰ εἶναι, ἂν ἡ ἀνάγνωσις τοῦ παρόντος βιβλίου συντελέσῃ εἰς γνῶσιν καὶ ἀγάπην τοῦ Βυζαντινοῦ κόσμου, ὃν τόσον ἐπιπολαιῶς καὶ ἀδίκως κρίνουσί τινες ἀκόμη καὶ ἐπικρίνουσι.

Φ. ΚΟΤΚΟΥΛΕΣ

¹ Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1 εἰκόνα ἐσχεδίασεν ὁ καλλιτέχνης κύριος Παν. Ζωγράφος, ὃν θερμῶς διὰ τοῦτο εὐχαριστῶ.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Ἦτο ψῦχος δοιμὴ τὴν νύκτα ἐκείνην τοῦ Φεβρουαρίου εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν. Πρώτη μόλις ὥρα τῆς ἑσπέρας καὶ οὐδενὸς διαβάτου τὰ βήματα ἤκούοντο ἀνὰ τὰς ὁύμας. Νὰ ἦτο ἀρὰ γε αἰτία τῆς τόσης ἡσυχίας ἢ χιῶν, ἢ ὁποία καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἔπιπτεν; Ἄλλὰ πρὸς τί ἔχουν σβήσει τὰ φῶτα καὶ νεκρικὴ σιγὴ ἐπικρατεῖ παντοῦ; Πρὸς τί εἰς διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως ν' ἀκούωνται ὑπόκωφοι στεναγμοί;

Τὴν προηγουμένην μόλις εἶχον ἐπιδράμει οἱ Βούλγαροι, οἱ ὁποῖοι, ἀφοῦ ἔσφαξαν πολλοὺς τῶν κατοίκων καὶ ἐληλάτησαν τὴν ἀκμάζουσαν πόλιν, ἀνεχώρησαν πρὸς βορρᾶν συναποκομίζοντες αἰχμαλώτους, πρὸ πάντων νέους καὶ νέας. Δι' αὐτὸ ὁ καθ' εἰς ἔχει σβήσει τὰ φῶτα φοβούμενος μὴ γίνῃ ἡ οἰκία του στόχος νέας ἐπιθέσεως, καὶ κλαίει εἰς τὸ σκότος τοὺς φονεθέντας οἰκείους, πολὺ δὲ περισσότερον τοὺς ἀπαχθέντας αἰχμαλώτους, τῶν ὁποίων τὴν οἰκτρὰν τύχην μετὰ τρόμου ἀναλογίζεται.

Εἰς μίαν μόνον μικρὰν ἰσόγειον καὶ ἀπόκεντρον οἰκίαν διακρίνεται ἀμυδρὸν φῶς. Εἶναι τὸ πτωκικὸν ἐνδίαίτημα τῆς γροαίας Ἀγάθης. Καὶ εἶναι τόσον δυστυχεῖς ἢ γροῖα! Πρὸ διετίας εἰς ἄλλην ἐπιδρομὴν τῶν οἱ Βούλγαροι, ἀφ' οὗ ἔκαυσαν τὴν διώροφον οἰκίαν τῆς καὶ ἐβασάνισαν ποικιλοτρόπως τὸν υἱὸν καὶ τὴν νύμφην τῆς, διὰ νὰ μαρτυρήσουν ποῦ εἶχον

κρύψει χρήματα, τοὺς ἀπήγαγον ἔπειτα σιδηροδεσμίους. Τί ἔγιναν ἔκτοτε δὲν ἠδυνήθη νὰ πληροφορηθῆ, μ' ὅλον ὅτι μετὰς ὀλίγας οἰκονομίας τῆς ἐταξίδευσεν εἰς διάφορα μέρη, ὅπου ἤλπιζεν ὅτι θὰ ἠδύνατο ν' ἀνεύρη καὶ ἐξαγοράσῃ τοὺς φιλάτους.

Μόνον πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔμαθε λυπηρὰς εἰδήσεις. Ὁ γείτων τῆς δῆλα δὴ Λέων ἀπαχθεὶς καὶ αὐτὸς τότε αἰχμάλωτος καὶ κατόπιν πολλῶν περιπετειῶν ἐξαγορασθεὶς ὑπὸ Χριστιανοῦ Ἑλληνοῦ ἐν Βουλγαρίᾳ, ἐπανελθὼν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, τῆς ἀνήγγειλεν ὅτι κατὰ μὲν τοὺς πρώτους μῆνας ὁ υἱὸς τῆς σιδηροῦς περὶ τοὺς πόδας περιβληθεὶς κλοιοὺς ἐφυλακίσθη εἰς σκοτεινὴν φυλάκην, ἔπειτα δὲ ὑπὸ τὸ μαστίγιον τοῦ δεσπότη ἠναγκάζετο νὰ ἀροτριᾷ τὴν γῆν παρασυζευχθεὶς μετὰ βοός, ἢ δὲ νύμφη τῆς, ἀφ' οὗ ἔκουρεύθη σύριζα, ἐγένετο δούλη σκληροτάτης Βουλγαρίδος, ἢ ὅποια ὑπὸ διαφόρους προφάσεις πολλάκις τῆς ἡμέρας τὴν ἐμαστίγωνε. Τελευταῖον, εἶπεν, ὅτι εἶδεν ἀμφοτέρους περιερχομένους δεσμίους τῆς βορείου Θράκης τὰ χωρία καὶ ἐπαιτοῦντας τὴν ἐλεημοσύνην τῶν Χριστιανῶν, ἵνα δι' αὐτῆς ἐξαγορασθῶσιν.

Ἡ γραῖα, μετὰ τὸ δυστύχημα, μόνην παρηγορίαν εἶχε τὸν μικρὸν ἔγγονόν τῆς Γιαννίτην, ζωηρὸν καὶ εὐφυῆ παιδάριον, πιστὸν κατὰ τὴν ὄψιν ἀντίγραφον τοῦ προσφιλοῦς υἱοῦ τῆς.

Καὶ εἶναι ὁ Γιαννίτης, ὅστις καθήμενος παρὰ τὴν παρτίαν¹ ἐπὶ σκαμνίου μελετᾷ τὸ μάθημα τῆς αὖριον καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνει πολλάκις, καὶ ἐκ φιλοτιμίας, ἵνα ἐκ στήθους τὸ εἶπη καλύτερον τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ φοβούμενος τοὺς ραβδισμοὺς τοῦ διδασκάλου τοῦ Ἱεροθέου, σεβασμίου μοναχοῦ διευθύνοντος τὸ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς ἁγίας Φωτεινῆς σχολεῖον.

Ἐπὶ δύο ὥρας γράφει ὁ μικρὸς, ἀποσβένει καὶ πάλιν γράφει τὸ μάθημά του καὶ θυμικῶς κινεῖ τοὺς δακτύλους τῆς δεξιᾶς ἀσκούμενος εἰς τὰς προσθέσεις καὶ ἀφαιρέσεις τῶν φολεων², αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς τὰ δοθέντα ἀριθμητικὰ προβλήματα.

Ὁ Γιαννίτης εἶναι πλέον εὐχαριστημένος καὶ ἀφ' οὗ ἐπέστη ὅτι τελείως παρεσκευάσθη διὰ τὴν αὖριον ἔλαβε τὸ πινακίδιν³ καὶ τὰ χαρτάριά του, τὰ ἔθεσεν εἰς τὴν ἀρκλίτσαν του⁴ καὶ ἤρχισε νὰ ψάλλῃ μίαν ἀπὸ τὰς ᾠδὰς, τὰς ὁποίας τοὺς εἶχε διδάξει εἰς τὸ σχολεῖον ὁ πατὴρ Ἱερόθεος.

Ἡ γραῖα Ἀγάθη ἐν τῷ μεταξὺ ἔστρωνε παρὰ τὸ παράγωνιν, τὸ ψιθάδιον καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔθετε τὰ μάλλινα σαγία,⁵ ἐτοιμάζουσα ἀναπαυτικὴν κλίνην διὰ τὸν μικρὸν, ὅστις ἤρχισε νὰ δεικνύῃ τάσιν πρὸς ὕπνον. Μὴ λησιμονῶμεν ὅτι τὴν ἐπαύριον, παρ' ὅλον τὸ ψῦχος, ἔπρεπε λίαν πρῶτὴ νὰ εὑρεθῆ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἵνα ὡς ἀναγνώστης βοηθήσῃ τὸν διδάσκαλον.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἦλθεν ἡ ὥρα, ὁ μικρὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸ κουβούκλιν⁶, ἐστάθη πρὸ τοῦ εἰκονοστασίου καὶ μετὰ νυξίν ἀπήγγειλε τὰς προσευχὰς, τὰς ὁποίας τοῦ εἶχε διδάξει ἡ μήτηρ του καὶ ἡ καλή του μάμμη, εἰς τὰς ὁποίας προσέθηκε καὶ παράκλησιν πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα σώξῃ καὶ ἐλευθερώσῃ τοὺς γονεῖς του. Ἐπειτα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πρώτην του θέσιν, ἐτοποθέτησεν εἰς μίαν γωνίαν τὰ τροχάδιά του⁷, ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ σαγίσματος τὸ γουνίον του, διότι τὸ ψῦχος ἦτο δορμύ, ἐφίλησε μετὰ σεβασμὸν τὴν χεῖρα τῆς μάμμης καὶ χαιρῶν ἐχώθη ὑπὸ τὸ σάγισμα. Τί ἄλλο καλύτερον ἠδύναιο τώρα νὰ περιμένῃ ὁ Γιαννίτης ἀπὸ τὸ παραμύθιν; Εἶπέ το, καλή κυράκα, τὸ παραμύθιν ἦτο ἡ διάπυρος παράκλησίς του, καί: νὰ τὸ εἶπω, τὸ παιδί μου, νὰ τὸ εἶπω, τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου, ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις.

Ἡ γραῖα Ἀγάθη ἐσηκώθη, ἔλαβε τὸ συνδαύλιστρον, ἀνέ-
 ξεσε τὸν εἰς τὸ παραγώνιν καιόμενον κορμόν, ἐξεφυτίλισε τὸν
 λύχρον, παρεμέρισε τὴν ἀνέμην τῆς, καὶ ἐκάθησε καὶ πάλιν
 παρὰ τὴν πυράν, ἐν ᾧ ἀνυπόμονος ὁ μικρὸς Γιαννίτης ἀνέμενεν.

Ἀρχὴ τοῦ παραμυθίου καὶ καλὴν ἐσπέραν,
 ἤρχισε λέγουσα ἡ γραῖα· καλὴ μας ἐσπέρα ἐφώναξεν
 ὁ κάτω ἀπὸ τὰ σκεπάσματα κυλισθεὶς Γιαννίτης.

Εἰς τὴν Πόλιν, Γιαννίτη μου, ὁ ἅγιος βασιλεὺς, Μι-
 χαὴλ τὸν ἔλεγον, ἠθέλησε νὰ ἴδῃ πῶς διάγουν οἱ ὑπήκοοί του·
 μίαν λοιπὸν βραδεῖαν ὥραν τῆς ἐσπέρας παρέ-
 λαβε τὸν ἀκόλουθόν του Σταυράκιον καί, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ
 κανεὶς τι, ἐξῆλθε τοῦ ἱεροῦ παλατίου τυλιγμένος εἰς μακρὸν
 μανδύαν. Οἱ δύο ἄνδρες, ἀφ' οὗ διήλθον τὴν λεωφόρον, εἰσ-
 ἤλθον εἰς διάφορα στενορρύμια καὶ περιήρχοντο ὑπὸ
 τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῶν λυχνιῶν, ἐντελῶς ἄγνωστοι, τὰ τμήματα
 τῆς πόλεως.

Πρῶτος ἐβάδιζε, καλῶς εἰς τὸν μανδύαν του τυλιγμένος, ὁ
 βασιλεὺς καὶ εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν ἤρχετο ὁ Σταυ-
 ράκιος.

Καὶ εἶδε τόσα πράγματα κατὰ τὴν νυκτερινὴν αὐτὴν πο-
 ρεῖαν ὁ ἅγιος βασιλεὺς!

Τὸ παραδοξότατον ὅμως ἐξ ὅλων ἦτο τὸ ἐξῆς· Εἰς τὴν
 ἄκραν ρυμίου, ἐπὶ δώματος, εἶδεν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος
 εἶχε τὰς χεῖρας ὑψωμένας εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔλεγε· Δός,
 Θεέ, ἵνα μὴ γεννήσῃ ἡ ἐμὴ σύζυγος καὶ δέ-
 σποινα, ἐν ᾧ εἰς τὸ παρακείμενον ἀνώγειν παρετηρεῖτο ἐξαι-
 ρετικὴ κίνησις καὶ ἀνησυχία.

Τὸν ἄθλιον! ἐσκέφθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπεμακρύνθη ἀπο-
 φασισμένος νὰ ἐπανέλθῃ, ἵνα λύσῃ τὴν ἀπορίαν του.

Μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας περίεργος εὐρίσκετο εἰς τὴν

αὐτὴν γωνίαν, ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος ἄγνωστος τὰ
 αὐτὰ ἠκούετο λέγων.

Αὐτὸς εἶναι κακοῦργος, ἐπιθύρσειν ὁ βασιλεὺς, καὶ νεύσας
 πρὸς τὸν Σταυράκιον νὰ πλησιάσῃ, διηυθύνθη μετ' αὐτοῦ πρὸς
 τὸν πυλῶνα⁸ τῆς οἰκίας τοῦ ἀγνώστου, ὅταν κρότος βημά-
 των τὸν ἔκαμε νὰ σταματήσῃ. Ἦτο ἡ νυκτερινὴ περίπολος, ἡ
 ὁποία εἰς οὐδένα ἐχαρίζετο, ἐφαρμοζουσα διαταγὰς, τὰς ὁποίας
 εἶχε λάβει παρὰ τοῦ νυκτεπάροχου⁹.

Ἵνα ἀποφύγῃ ὁ βασιλεὺς τὴν συνάντησιν, ἔκλινε πρὸς
 τὰ δεξιὰ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν τῶν σχινοπλοκείων καὶ ἀπεμα-
 κρύνθη ταχύων ὀλίγον τὸ βῆμα. Καὶ τὴν μὲν δυσίεστον συν-
 ἀντησιν ἀπέφυγεν, ἐν τῇ βίᾳ του ὅμως προσκόψας κατέπεσεν,
 ἀφ' οὗ ἄλλως τε ἡ ὁδὸς οὐδόλως ἐφωτίζετο, καὶ περιεχρίσθη
 ὑπὸ πηλοῦ, ὅστις, ὡς καὶ εἰς ὄλους τοὺς δρόμους τῆς πόλεως,
 ἀφθονος ἦτο καὶ ἐκεῖ.

Τὰ ἴδια παθῶν καὶ ὁ Σταυράκιος ἠκολούθει σιωπῶν, διότι
 ἀντελήφθη ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἐξοργισθῆ.

Ὅταν ἡ νυκτοφρουρὰ ἀπεμακρύνθη ἀρκετά, ὥστε νὰ μὴ
 ἀκούεται πλέον ὁ κρότος τῶν βημάτων τῶν ἀνδρῶν, στρε-
 φόμενος ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Σταυράκιον καὶ τινάσσων τὸν
 μανδύαν του τοῦ εἶπε· κακὸν τὸ πάθημά μας, Σταυράκιε· εἶμαι
 ὅμως περίεργος νὰ ἐξακριβώσω τί συμβαίνει μὲ τὸν ἄθλιον αὐ-
 τόν· καὶ διηυθύνθη πάλιν πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀγνώστου. Ὁ
 Σταυράκιος, ἀφ' οὗ ἔκαμε βαθεῖαν ὑπόκλισιν, ἠκολούθησε καὶ
 πάλιν σιωπῶν τὸν ἄνακτα.

Ὁ ἄγνωστος εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ δώματος εἰς τὴν αὐτὴν θέ-
 σιν προσηλωμένος, τὴν φορὰν ὅμως αὐτὴν δὲν λέγει ὅτι καὶ
 τὴν προηγουμένην, ἀλλὰ συχνὰ ἐπαναλαμβάνει· δός, Θεέ,
 ἵνα γεννήσῃ ἡ ἐμὴ σύζυγος καὶ δέσποινα.

Σταυράκιε, ἠκούσθη λέγων ἔκπληκτος ὁ βασιλεὺς, κροῦ-

σον τὸ κοράκιον¹⁰ τοῦ πυλῶνος καὶ εἰσελθὼν παρακάλεσον νὰ καταβῆ ὁ προσευχόμενος.

Ἡ βασιλικὴ διαταγὴ ἐξετελέσθη ἀμέσως καὶ μετ' ὀλίγον τρεῖς ἄνθρωποι εἰς τὴν στοᾶν ἀποσυρθέντες συζητοῦν.

Δύνασαι νὰ μοι εἴπῃς, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, εἶπε πρὸς τὸν προσελθόντα ὁ βασιλεὺς, διατί πρὸ μικροῦ μὲν ἤνχεσο νὰ μὴ γεννήσῃ ἡ σὴ κυρία καὶ δέσποινα, τώρα δὲ τοῦναντίον;

Ὁ ἄγνωστος θὰ ἦτο πρόθυμος νὰ μὴ ἀπαντήσῃ καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπου ἦτο ἀναγκαία ἡ παρουσία του, βλέπων ὁμως τὸν ἄπειρον σεβασμὸν καὶ τὴν ταπεινώσιν τὴν ὁποίαν ἐδείκνυε πρὸς τὸν συνομιλητὴν του τὸ τρίτον πρόσωπον, ἐσκέφθη ὅτι θὰ πρόκειται περὶ μεγάλου τινὸς ἄρχοντος, δι' ὃ καὶ συνεκρατήθη.

Δὲν δυσκολεύομαι, ἄρχον, νὰ ἐξηγήσω εἰς τὴν σὴν λαμπρότητα τί συμβαίνει.

Εἶμαι μάγος καὶ ἀστρολόγος καὶ ἡ τέχνη μου πολλὰ μὲ ἔχει διδάξει σχετικὰ μὲ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν δυστυχίαν τῶν ἀνθρώπων. Κατὰ τὰ βιβλία μου, ἂν τὸ παιδίον μου ἐγεννᾶτο καθ' ἣν ὥραν τὸ πρῶτον μὲ ἤκουσας προσευχόμενον, θὰ ἀπέθνησκε νέος καὶ εἰς τὰς φυλακάς, ἐν ᾧ τώρα ἡ συμπλοκὴ τῶν ἀστέρων τοῦ προλέγει εὐτυχέστατον μέλλον.

Καὶ ποίαν εὐτυχίαν προλέγεις σὺ διὰ τὸ τέκνον σου, ἠρώτησε περίεργος ὁ βασιλεὺς.

Βεβαίῳ τὴν σὴν λαμπρότητα, καὶ ἔχω ἀπόλυτον πεποίθησιν εἰς τὴν πρόρρησίν μου, ὅτι ὁ υἱός μου, θεῖα συνάρσει, θὰ ἀνέλθῃ εἰς μεγάλα ἀξιώματα καὶ θὰ γίνῃ γαμβρὸς τοῦ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως, οὔτινος πολλοὶ ἔστωσαν οἱ χρόνοι.

Ἄν ἐφωτίζετο ἡ στοᾶ, θὰ ἠδύνατο ὁ ἀστρολόγος νὰ διακρίνῃ τὴν σύσπασιν τοῦ προσώπου τοῦ συνομιλητοῦ του καὶ

τὴν ἐκπληξιν τοῦ τρίτου ἀγνώστου, ὅστις ἴστατο ὀλίγον μακρὰν καὶ ὄπισθεν, κύπτων.

Εἶθε νὰ ἔχῃ οὕτω τὸ πρᾶγμα, κύριε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς κυπῶν τὸν ἀστρολόγον εἰς τὸν ὄμον· ὕπαγε νῦν ἐν εἰρήνῃ, καὶ καληνυκτίσας ἀπῆλθε μετὰ τοῦ ἀκολουθίου του διευθυνόμενος εἰς τὸ ἱερὸν παλάτιον.

Φαίνεται ὁμως ὅτι ἡ ἐσπέρα ἐκείνη ἦτο ἐσπέρα ἐπεισοδίων. Μόλις εἶχεν ὁ βασιλεὺς προχωρήσει ἑκατοντάδα βημάτων, ἀντελήφθη ζωερὰν κίνησιν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐφώναζον νερόν, νερόν, καὶ εἶδε φλόγας νὰ ἐξέρχωνται ἐκ τινος ἐργαστηρίου.

Τί νὰ εἶχεν ἄρα γε συμβῆ;

Ἡ γραῖα Θεοκίστη, λαβοῦσα τὸν λύχνον τῆς ἀνὰ χειρας, μετέβη ἵνα ἀγοράσῃ οἶνᾶριν, ἐξ ἀπροσεξίας ὁμως τὸν ἀνέτρεψε, καθ' ἣν στιγμὴν ἠτοιμάζετο νὰ πληρώσῃ, καὶ ἔθιχε πῦρ εἰς τὸ κατάστημα, τὸ ὁποῖον, ἐπειδὴ ἦτο ξύλινον, ἤρχισε νὰ ἀναφλέγεται. Τὸ εὐτύχημα ἦτο ὅτι κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην δὲν ἐφύσα ἀνεμος, πάντες δὲ οἱ γείτονες, ἀκολουθοῦντες τὰς διαταγὰς τοῦ νυκτεπάρχου καὶ φοβούμενοι τὰς τιμωρίας αὐτοῦ εὐρέθησαν ἔχοντες ἀρκετὸν ὕδωρ πρὸς κατάσβεσιν τῆς πυρκαϊᾶς, ἡ ὁποία δὲν ἐσταμάτησεν, εἰ μὴ ἀφοῦ ἀπετέφρωσεν ὀκτὼ ἐκτὸς τοῦ ἐργαστηρίου οἰκήματα.

Ὁ βασιλεὺς ἄγνωστος ἐν μέσῳ τῶν προσδραμόντων μετέσχεν ἐνεργῶς τῆς κατασβέσεως τοῦ πυρὸς καὶ δὲν ἀπεμακρύνθη τοῦ τόπου τοῦ δυστυχήματος εἰ μὴ ἀφοῦ ἐπέισθη ὅτι οὐδεὶς πλέον κίνδυνος ὑπῆρχεν.

Ὁ Μιχαὴλ ἦτο πολὺ μορφωμένος καὶ εἶχε μελετήσει πλεῖστα φιλοσοφικὰ καὶ θεολογικὰ βιβλία· παρ' ὅλα ὁμως ταῦτα δὲν ἔπαυε νὰ εἶναι ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς του καὶ μετὰ φόβου νὰ παρακολουθῆ τὰς προρρήσεις τῶν ἀστρῶν· περίφροντις

λοιπόν εισήλθεν εἰς τὸν κοιτῶνά του καὶ κατεκλίθη ἐπὶ τῆς χρυσοῦς του κλίνης, ἐπὶ τῆς ὁποίας μόλις κατὰ τὰς πρωϊνάς ὥρας εἶρε τὸν ὕπνον οὐχὶ καὶ αὐτὸν ἀπηλλαγμένον τρομακτικῶν ὄνειρων.

Ἦτο λοιπὸν πεπρωμένον ἡ μονάρχισμός του μικρὰ κόρη Σοφία, διὰ τὸ μέλλον τῆς ὁποίας εἶχε πλέξει τόσα ὄνειρα, νὰ γίνῃ σύζυγος τοῦ υἱοῦ ἑνὸς ἀστρολόγου!

Αἱ πρῶται ἡλιακαὶ ἀκτῖνες εὔρον τὸν βασιλέα βηματίζοντα περίφροντιν ἐντὸς τοῦ κοιτῶνόσ του καὶ ἀποφασισμένον διὰ παντὸς μέσου νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀκριβειαν τῶν λόγων τοῦ μάγου.

Πρὸς τοῦτο κατέφυγεν εἰς τὴν ἀλεκτορομαντείαν.

Διέταξε δὴλα δὴ καὶ τοῦ ἔφερον ξύλινον ἀβάκιον, ἐφ' οὗ ἐπέστρωσεν ἄμμον, τὴν ὁποίαν διὰ τοῦ δακτύλου ἐχώρισεν εἰς τετραγωνίδια. Ἐπειτα, ἀφ' οὗ ἐντὸς ἑνὸς ἐκάστου τούτων ἔθεσεν ὀλίγους κόκκους σίτου καὶ ἐχάραξεν συγχρόνως ἀνὰ ἕν γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου, ἀφῆκεν ἀλέκτορα, ὅσις πλησιάσας ἤρχισε νὰ τρώγῃ κόκκους ἐκ διαφόρων τετραγωνιδίων. Ὁ πρῶτος, τὸν ὁποῖον ἔφαγε ἀνῆκεν εἰς τὸ τετράγωνον τὸ φέρον τὸ γράμμα Θ, ὁ δεύτερος τὸ Ε, ὁ τρίτος τὸ Ο, ὁ τέταρτος τὸ Δ, ὁ πέμπτος τὸ Ω, ὁ ἕκτος τὸ Ρ, ὁ ἕβδομος πάλιν τὸ Ο, καὶ ὁ τελευταῖος τὸ Σ· οὕτως ἀπετελέσθη τὸ ὄνομα ΘΕΟΔΩΡΟΣ, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸν μαντευόμενον, θὰ ἔφερεν ὁ μέλων γαμβρός.

Μὴ δυνάμενος ὁ ἄναξ νὰ εὔρῃ ἡσυχίαν, διέταξε τὸν πρωτοστράτορα¹¹ νὰ φροντίσῃ νὰ τοῦ ἐτοιμάσουν ἕνα τῶν ἵππων του, ἵνα ἐπ' αὐτοῦ ἐξέλθῃ εἰς περίπατον.

Κατὰ τὴν εὐήλιον χειμερινὴν ἐκείνην ἡμέραν προετίμησε νὰ ἀνέλθῃ τὴν παραλίαν τοῦ Βοσπόρου ἀρχίζων ἀπὸ τοῦ προ-

αστείου τῶν Συκῶν¹², εἰς τὸ ὁποῖον καὶ διεπεραιώθη, ἐκ τῆς ἀπέναντι Ἀκροπόλεως. Ἐπιβὰς λοιπὸν τοῦ ἐκεῖ ἀναμένοντος στρωσίου¹³, τὸ ὁποῖον εἶχε σέλλαν μετὰ μαργαριταρεῖνων ἀειτῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς κεφαλαρέας τούφαν μετὰ φοινικίων¹⁴, ἐπανωσκέπια δὲ τῆς σέλλας λευκὰ μετὰ μονοκεφάλων ἀειτῶν, ἀκολουθούμενος ὑπὸ ὀλίγων αὐλικῶν ἐπροχώρει, πάντοτε σκεπτόμενος ὅσα εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει κατὰ τὴν πρωΐαν καὶ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα.

Χωρὶς ἄν νὰ τὸ ἐννοήσῃ καὶ μὴ προσέχων τοὺς ὑπηκόους του, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν διάβασίν του μετὰ σεβασμοῦ παρεμέριζον προσκυνοῦντες, ὁ βασιλεὺς ἔφθασεν εἰς τὸν Ἀνάπλου¹⁵, ὅπου εἶχε στήσει τὸν στῦλόν του ὁ στυλίτης Συμεών.

Ἅγιος ἄνθρωπος ἦτο ὁ στυλίτης αὐτός. Ἐπὶ τριάκοντὰ τώρα ἔτη ἔζη ἐπὶ τοῦ στύλου καὶ σπανίως εἶχε πατήσει τὴν γῆν. Ἐκεῖ ἔμενε κατὰ τὰς θερμὰς θερινὰς ἡμέρας, ἐκεῖ καὶ κατὰ τὰς παγετώδεις τοῦ χειμῶνος νύκτας. Εἰς τὴν ὄρμην τοῦ ἀνέμου ἀντέτασσε τὸ πεπαλαιωμένον ράσον του, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἐτυλίσσετο, καὶ εἰς τὴν βίαν τῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα ἠπείλουν τὰ τὸν καταρρίψουν ἀπὸ τοῦ στύλου, τὴν προσευχήν. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς βασιλικῆς ἐπισκέψεως, γενομένου ἰσχυροῦ πηγιοῦ, εἶχε περιπέσει εἰς νάρκην καὶ ἀσφαλῶς θὰ παρέδιδε τὸ πνεῦμα, ἂν μὴ οἱ ἐπικαλούμενοι τὰς εὐλογίας του ἐγκαίρως τὸν ἀντελαμβάνοντο. Καὶ ἦσαν ἀρκετοὶ οἱ συγκεντρούμενοι ἐκεῖ ἐκ τῆς Θράκης καὶ τῆς ἀπέναντι μικρᾶς Ἀσίας. Παράλυτοι, σεληνιαζόμενοι, λωβοὶ καὶ ἐκ παντοειδῶν ἄλλων νοσημάτων πάσχοντες εὔρισκον παρὰ τὴν βάσιν τοῦ στύλου τὴν ἴασιν διὰ τῶν εὐχῶν τοῦ στυλίτου, ὅστις, εἰς ἕκστασιν περιπίπτων, τακτικὰ προεφήτευε.

Καὶ ἦτο μὲν ὁ σεβάσμιος γέρον ἐνεργητικὸς πρὸς πάντας, ἀλλὰ καὶ αὐστηρὸς συγχρόνως. Οὐδεὶς, ὅσον ἰσχυρὸς καὶ ἂν ἦτο, εὗρισκε χάριν παρ' αὐτῷ, ἐὰν δὲν ἠκολούθει τὴν ὁδὸν

Εἰκ. 2. Ὁ Συμεὼν εὐλογῶν καὶ διδάσκων ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ στύλου του.

τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος. Τὸν χειρῶνακτα ἐπέπληττεν ἔξ ἴσου μὲ τὸν βασιλέα καὶ ἠπεύλει τὸν τελευταῖον τοῦτον μὲ τὰς αὐτὰς τιμωρίας μὲ τὰς ὁποίας καὶ τὸν πρῶτον. Παρὰ

ταῦτα ὁμως τὸν ἠγάπων καὶ τὸν ἐσέβοντο πάντες καὶ οὐδεὶς ποτε ἐτόλμησε νὰ τοῦ ἀντεῖπη. Μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ εὐρισκόμενος καὶ ὑπὸ τῆς νηστείας σχεδὸν ἀπαλλαγείς τῶν μετὰ τοῦ κόσμου τούτου δεσμῶν ἦτο ὄν τι ἀληθῶς ὑπερκόσμιον.

Ἄς ἀκούσωμεν τί θὰ μᾶς εἶπη καὶ ὁ γέρον, ἐσκέφθη ὁ Μιχαήλ, καὶ πτερνίσας τὸν ἵππον του εὐρέθη εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ στύλου.

Εὐλογεῖτε, ἅγιε Πάτερ, εἶπεν ὑποκλινόμενος καὶ προσεπάθησε νὰ θέσῃ χρυσοῦν νόμισμα εἰς τὸ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ στύλου ἀνηρητημένον καλάθιον· ὁ γέρον ὁμως σπεύσας μετ' ὀργῆς τὸ ἀνέσυρε καὶ ἤρχισε τὴν σειρὰν τῶν ἐλέγχων του κατὰ τῆς καταχρήσεως τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας.

Τὸν Συμεὼν ἐσέβοντο, ὡς εἶπομεν, πάντες καὶ δὴ καὶ οἱ βασιλεῖς, οἵτινες οὐδέποτε ἐσκέφθησαν νὰ τὸν ἐνοχλήσωσιν εἰς τὸ ἐλάχιστον, παρ' ὅλην τὴν ἐλευθεροστομίαν καὶ τὸ θάρρος του. Τὴν ἡμέραν ὁμως ἐκείνην ἔκαμεν ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἄνακτα τὸ τέλος τοῦ ἐλέγχου καὶ παραινετικοῦ ἔπειτα λόγου τοῦ γέροντος. «Ὁ ὑχί, ὡς σὺ θέλεις», ἐτελείωσεν, «ἀλλ' ὡς ὁ τὰ πάντα ἐποπτεύων παντοδύναμος Θεός, οὗ τῇ χάριτι πατῆρ Θεοδώρου κεκλήσει».

Δὲν ὑπῆρχε πλέον καμμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ ἀστρολόγος ἠλήθευεν. Ὁ Μιχαήλ ἐκαλεῖτο νὰ δοκιμάσῃ τὴν δύναμίν του ἀπέναντι τῆς δυνάμεως τοῦ πεπρωμένου, τὸ ὅποιον ἐν τῇ ματαιότητί του ἐσκέφθη ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀποτρέψῃ.

Ὁρθρος βαθύς! Εἰς τὸν κοιτῶνά του περιπατεῖ ἀνήσυχος ὁ βασιλεὺς καὶ δίδει διαταγὰς εἰς τὸν βαθῶς ὑποκλινόμενον Σταυράκιον. Ὁφείλει οὗτος νὰ μεταβῇ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀστρολόγου, νὰ παραλάβῃ τὸ ἀρτιγέννητον καί, πρὸ τοῦ ἐπὶ

τὴν γῆν διασκορπίση τὰς ἀκτῖνάς του ὁ ἥλιος, νὰ τὸ ἔχη ἐξαγάγη τοῦ ἐνταῦθα βίου.

Ἡ βασιλικὴ διαταγὴ ἐξετελέσθη τάχιστα καὶ ὁ μικρὸς ἐν μέσῳ θρήνων καὶ κοπετῶν τῶν γονέων του ἀπήχθη ἐκεῖ ὅπου, κατ' αὐτούς, δὲν θὰ ἐπανήρχετο.

Μικρὸν πρὶν ἐξημερώσῃ ὁ Σταυράκιος εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς Προποντίδος καὶ κρατῶν ὑπὸ τὸν μανδύαν του τὸ κλαυθμηρῖζον παιδίον ἴσταται καὶ σκέπτεται. Πρὸ μικροῦ ἔγινε καὶ αὐτὸς πατὴρ ἄρρενος τέκνου καὶ αἰσθάνεται ὄλον τὸν πόνον τῶν γονέων καὶ ὄλην τὴν συμπάθειαν πρὸς ἐν ἀθῶον πλάσμα, τὸ ὁποῖον βλέπει καλὰ τώρα εἰς τὸ πρῶτον φῶς. Εἶναι τόσον συμπαθητικὸν καὶ τὸν προσβλέπει μὲ βλέμμα τόσον ἱκετευτικόν! Ἀφ' ἐτέρου ἀναλογίζεται τὴν διαταγὴν τοῦ αὐθέντου τὴν τόσον κατηγορηματικὴν, ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ὁποίας ἐξαορτᾶται ἢ ἐν τοῖς ἀνακτόροις θέσις του καὶ αὐτὴ ἡ κεφαλὴ του, καὶ ταλαντεύεται. Χρόνος πρὸς ἀπώλειαν δὲν ὑπῆρχεν· ἔπρεπε νὰ ληφθῇ ταχεῖα ἢ ἀπόφασις. Ἐξήγαγε λοιπὸν τὸ παραμάχαιρόν¹⁶ του καὶ, ἀφ' οὗ ἔκαμε μακρὰν κατὰ τὴν κοιλιακὴν χώραν τοῦ νηπίου ἐντομήν, τὸ ἀφῆκε μὲ ἐξηγμένα τὰ ἐντόσθια παρὰ τὴν ἀκτὴν καὶ ταχὺς ἀπῆλθε.

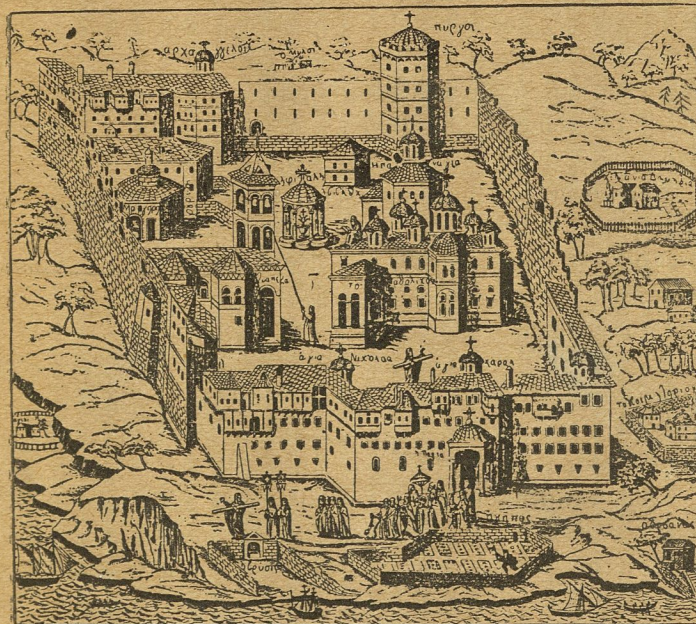
Μετὰ μίαν ὥραν ὁ βασιλεὺς ἐμάνθανε πλήρης χαρᾶς ὅτι ὁ ἐπικίνδυνος ἀντίπαλος ἐξέλιπε, τοῦθ' ὅπερ ἐπληροφόρει καὶ τὸ καθημαγμένον παραμάχαιρον τοῦ Σταυρακίου.

Καὶ αὐτὰ μὲν ἔκαμεν ἡ θέλησις τῶν ἀνθρώπων, ἡ μοῖρα ὅμως ἄλλως εἶχεν ἀποφασίσει.

Ἀπέναντι τῆς ἀκτῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἀφῆκε τὸν μικρὸν ὁ Σταυράκιος, καὶ ἐπὶ καταφύτου λόφου, εἰς ἡμισείας ὥρας ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀπόστασιν, ἔκειτο ἡ πλουσία μονὴ τοῦ Προ-

δροῦμου, ἐν ἣ ὑπὸ τὴν ἡγουμενεῖαν τοῦ ἀββᾶ Ἰλαρίωνος συν-
έζων ἑκατὸν μοναχοί.

Ἡ ἱστορία τοῦ ἀββᾶ τούτου ἦτο ἀρκετὰ ἐνδιαφέρονσα.
Ὅταν ἀκόμη ἦτο δέκα ἐτῶν, ἡ μήτηρ του Ἀνθοῦσα, εὐσεβῆς

Εἰκ. 3. Ἡ ἱερὰ μονὴ τοῦ Προδροῦμου.

γυνή, φεύγουσα τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου τούτου, ἀπεφά-
σισε νὰ εἰσελθῇ εἰς τὴν γυναικεῖαν μονὴν τῆς Ὑπεραγίας Θεο-
τόκου, τῆς ἐπικαλουμένης Ὁδηγητρίας, ἀνεκοίνασε δὲ τὴν ἀπό-
φασίν της αὐτὴν καὶ εἰς τὸν σύζυγον, ὅστις δὲν ἀντέτεινεν.
Ὁ Ἰλαρίων ἐνεθυμεῖτο καλῶς τὴν προΐαν, καθ' ἣν συν-

Ὅσον εὐχάριστον ἀπόκτημα ἦτο διὰ τὴν μονὴν ὁ Θεόδωρος, τόσον καὶ δύσκολον ἦτο. Ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς μονῆς, κατὰ τὰς μοναχικὰς διατάξεις καὶ τὰ κελεύσματα τοῦ τυπικοῦ, δὲν ἐπετρέπετο νὰ εἰσέλθῃ γυνή, οἱ δὲ ἄνδρες, παρ' ὅλην τὴν καλὴν τῶν θέλησιν, δὲν ἠδύνατο ν' ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀνατροφῆς ἐνὸς νηπίου. Ὁ Θεὸς ὁμως ὁ ὁποῖος ἔσωσε τὸν Θεόδωρον, ἐνέπνευσε εἰς τὸν ἡγούμενον τὴν ἐμπρέπουσαν λύσιν.

Ἐξω τῆς μονῆς καὶ εἰς ἡμισείας ὥρας ἀπ' αὐτῆς ἀποστασιν ἔμενον πολλοὶ πόροιχοι. Μεταξὺ τούτων ὑπῆρχε καὶ εὐσεβὴς τις, Κοσμάς καλούμενος, γυναῖκα ἔχων τὴν Ἀργυρῶ, θεοσεβῆ ἐπ' Ἰσῆς, οἵτινες πρὸ μικροῦ εἶχον χάσει τὸ τέκνον των. Εἰς αὐτοὺς λοιπὸν ἐσκέφθη ν' ἀναθέσῃ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ μικροῦ ὁ ἡγούμενος. Θὰ τὸν ἀνέτρεφον μὲ δαπάνας τῆς ἀδελφότητος, ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου, μέχρι τοῦ ἐβδόμου ἔτους, μεθ' ὃ πλέον θὰ τὸν παρελάμβανεν ἡ μονὴ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ περιβόλου τῆς, ἵνα τὸν ἐκπαιδεύσῃ.

Ὡς δῶρον θεοῦ ἐδέχθη ἡ καλὴ Ἀργυρῶ καὶ ἀνέτρεφεν ὡς ἴδιον τέκνον τὸν Θεόδωρον, ὁ ὁποῖος πάλιν τὴν ἐσέβετο καὶ τὴν ἡγάπα, θεωρῶν αὐτὴν ὡς ἴδιαν μητέρα.

Οἱ καλοὶ μοναχοὶ σημειωτέον δὲν ἐλησμόνουσιν τὸν βαπτιστικόν των, ὅταν δ' ἀνάγκαι τῆς μονῆς τοὺς ἔφερον μέχρι τοῦ συνοικισμοῦ, ὅπου ἔμενον οὗτος, τὸν ἀνεζήτουσιν καὶ τοῦ ἐδώριζον διάφορα ἀντικείμενα, ὡς λ. χ. σταυροὺς καὶ μικρὰς εἰκόνας.

Ὅταν ὁ Θεόδωρος ἐγένετο πενταετής, καθ' ἑκάστην Κυριακὴν καὶ κατὰ τὰς λοιπὰς ἑορτὰς ἐκκλησιάζετο εἰς τὸ μοναστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ παρέμενον μέχρι περίπου τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ὁπότε ἐλάμβανε τὴν πρὸς τὸν συνοικισμόν ἄγουσαν χειροκρατούμενος ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ Κοσμά. Ἡ συχνὴ αὐτῆ ἐπίσκεψις εἰς τὴν μονήν, ἡ ἀναστροφὴ μὲ ἀνθρώπους,

οἱ ὁποῖοι τὸν ἡγάπων καὶ περιεποιοῦντο, ὡς καὶ τὰ παιχνίδια μὲ τὰ καλογερίτσια ἐξοικείωσαν τὸν Θεόδωρον μὲ τὸν μοναχικὸν βίον, διὰ τοῦτο, ὅταν ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, σχεδὸν μετὰ χαρᾶς ἤκουσεν οὗτος ὅτι θὰ παρέμενε πλέον μονίμως ἐντὸς τοῦ μοναστηρίου.

Μίαν πρωΐαν τοῦ Σεπτεμβρίου ἀσυνήθης κίνησις ἐπεκράτει εἰς τὸν πτωχικὸν οἶκον τοῦ Κοσμά. Περίλυπος ἡ Ἀργυρῶ ἐφίλει καὶ ἐπανεφίλει τὸν καθαρῶς ἐνδεδυμένον Θεόδωρον, τὸν ὁποῖον ὁ ὑποτιθέμενος πατὴρ του κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὤφειλε νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν ἅγιον ἡγούμενον.

Ὁ μικρὸς μὴδὲν γνωρίζων καὶ μὴδὲν ὑποπτεύων ὑπισχυεῖτο εἰς τὴν μητέρα ὅτι θὰ τὴν ἐπεσκέπτετο συχνὰ λαμβάνων παρὰ τοῦ ἡγουμένου τὴν ἄδειαν.

Ἐτοιμος Θεόδωρε; ἠκούσθη λέγουσα ἡ φωνὴ τοῦ Κοσμά. Ἐτοιμος, ἀνθέντη, ἀπεκρίθη ὁ μικρὸς, ὅστις ἀφ' οὗ ἔσχυψε καὶ ἐφίλησε μετὰ σεβασμοῦ τὴν χεῖρα τῆς κλαιούσης Ἀργυρῶς, ἔλαβε τὴν πρὸς τὴν μονὴν ἄγουσαν.

Εἶπομεν ὅτι τὸ περιβάλλον τῆς μονῆς δὲν ἦτο ἄγνωστον εἰς τὸν Θεόδωρον, διὰ τοῦτο καὶ ἡ εἰσαγωγή του εἰς αὐτὴν οὐδὲν ὀλως τὸν ἐστενοχώρησεν.

Ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς εἰσόδου του παρεδόθη εἰς τὸν διδάσκαλον Ἰωακείμ καὶ ἐντὸς τοῦ κελλίου, τὸ ὁποῖον ἐρησίμειεν ὡς αἵθουσα παραδόσεως, ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν θείων καὶ ἱερῶν γραμμάτων. Ἀληθὲς εἶναι ὅτι κατ' ἀρχὰς ἐδείκνυε κάποιαν ζωηρότητα μὴ συμβιβαζομένην πρὸς τὴν αὐστηρότητα τοῦ μοναχικοῦ βίου, κατόπιν ὁμως τῶν συστάσεων τοῦ διδασκάλου συνεμορφώθη καὶ ἀπεδείχθη εἰς τὸν ἀρίστον μαθητῶν.

Πόσον θὰ ἤθελα καὶ ἐγώ, κ α λ ῆ κ υ ρ ὶ α κ α, νὰ ἠκούθουν τὴν μάθησιν τῶν γραμμάτων εἰς μοναστήριον, ἠκού-

σθη ἔξαφνα λέγων ὁ Γιαννίτης. Ἄληθές εἶναι ὅτι ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἀπέχει ἀπ' ἐδῶ μίαν ὥραν, εὐχαρίστως ὅμως θὰ διανύω τὸ διάστημα αὐτό· μήπως καὶ ὁ φίλος μου ὁ Νικηφόρος, ὅστις κατοικεῖ εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς ἁγίας Φωτεινῆς, δὲν φοιτᾷ εἰς τὴν αὐτὴν μονήν; Νὰ φύγω, κυράκα, ἀπὸ τὸ σχολεῖον τοῦ παπᾶ Σεραφεῖμ· δὲν μὲ ἀγαπᾷ· χθὲς ἐσύναξα ὁ ταπεινὸς ἱκανὰ κλωροράβδια καὶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, ἐπειδὴ μὲ εὔρε νὰ κρατῶ εἰς χεῖρας τὴν προβέα¹⁸ μου καὶ νὰ κτυπῶ τὸν συμμαθητὴν μου Ἀνδρόνικον, ξεύρεις, τὸν υἱὸν τοῦ γείτονός μας Ἀνδρέα, μὲ ἐμάστιξε δεκάκις μὲ τὸν λῶρον. Εὐτυχισμένε Θεόδωρε, μὲ τὸν καλὸν σου διδάσκαλον τὸν Ἰωακείμ!

Εἰς τὴν ἀναφώνησιν αὐτὴν ἡ γραῖα Ἀγάθη ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπεν. Ἄν αὔριον, Γιαννίτη, ὁ διδάσκαλός σου μὲ πληροφορήσῃ ὅτι δὲν εἶσαι φρόνιμος εἰς τὸ σχολεῖον, γνώριζε ὅτι πολὺ θὰ λυπηθῶ, διὰ νὰ σὲ τιμωρήσω δὲ οὔτε εἰς τὴν μεθαιριανὴν πανήγυριν θὰ σε συμπαραλάβω, οὔτε πλέον παραμύθι θὰ σου διηγηθῶ.

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ μικρὸς διακόπτων ἀποτόμως δουλίαν, ἡ ὁποία δὲν τοῦ ἦτο εὐχάριστος, εἶπε στρεφόμενος πρὸς τὴν μάμμη· λοιπόν, ἄς ἴδωμεν τί ἀπέγινεν ὁ καλὸς Θεόδωρος.

Εἶχον παρῆλθαι πέντε ἔτη ἀφ' ἧς ἐσπέρας ὁ Σταυράκιος ἀπήγαγεν ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ ἀστρολόγου τὸ ἀρτιγέννητον παιδίον. Ἄληθές εἶναι ὅτι ἔκτοτε οὐδὲν περὶ αὐτοῦ ἤκουσε, μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἔπαυε νὰ τὸν ἀπασχολῇ ἡ σκέψις ὅτι τοῦτο πιθανὸν ἦτο νὰ ἔζη, καὶ νὰ ἐξεπληροῦτο ἐπομένως ἡ πρόρρησις. Μία δοκιμὴ περὶ τῆς προγνωστικῆς δυνάμεως τοῦ μάγου δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπος.

Ἦτο δείλη ἡμέρας Σεπτεμβρίου καὶ αἱ πρῶται βροχαὶ εἶχον πληρῶσει πηλοῦ τὰς ῥύμας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅτε μεσῆλιξ ἀνὴρ ἐνδεδυμένος φορέματα πολίτου μεσαίας τάξεως ἐκτύπησε τὴν θύραν τοῦ ἀστρολόγου.

Δύναμαι νὰ ἴδω τὸν αὐθέντην σου, εἶπε πρὸς τὴν ἐμφανισθεῖσαν παιδίσκην, καί, μετὰ τὴν καταφατικὴν ἐκείνης ἀπάντησιν, ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἀνώγειν.

Πρέπει, κύρι, νὰ ἀναμένης ὀλίγον, εἶπεν ἐπανελθοῦσα ἡ μικρά. Κάποιος ξένος εὐρίσκεται εἰς τὸ κουβούκλιον τοῦ αὐθέντου. Πιστεύω ὅτι δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ φύγῃ.

Ἔχει καλῶς, ἀπήντησεν ὁ ἀγνωστος, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ σκάμνου.

Εἰς τὴν συνδρομὴν ὄντως τοῦ μάγου καὶ ἀστρολόγου εἶχε καταφύγει ἀνὴρ πτωχός, ἱερακάριος¹⁹ τὸ ἐπάγγελμα, ὅστις εἶχε τὸ ἀτύχημα τακτικὰ νὰ χάνῃ τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἀνατρεφόμενα πωλία ἱεράκων. Ἄν τὸ τοιοῦτον ἐξηκολούθει, θ' ἀπέμενε μὲ δύο γέροντας ἱεράκας, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ τὸν βοηθήσωσιν, ὅπως ἔπρεπεν. Ἡ συντήρησις τῆς οἰκογενείας του ἐκινδύνευε.

Δύο νομίσματα²⁰ ἔχω, κύρι, εἶπε πρὸς τὸν ἀστρολόγον ὁ πτωχός. Τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν εὐχαρίστως σοῦ δίδω, ἐὰν μὲ βοηθήσῃς νὰ μὴ χάνω ἢ τοῦλάχιστον ν' ἀνευρίσκω τὰ πωλία τῶν ἱεράκων μου.

Ἦσυχαι, ἀδελφέ, τοῦ εἶπεν ἀτάραχος ὁ μάγος· τὸ προᾶγμα δὲν εἶναι δύσκολον· ἀκολούθησον μόνον τὴν ἐξῆς συμβουλὴν. Λάβε ἐν ξυλάσιον ἀπὸ τὸν κοντόν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κάθηνται τὰ πωλία καὶ δέσον αὐτὸ εἰς τὸν ἀστράγαλον τοῦ ἀριστεροῦ σου ποδὸς λέγων· «ὡς ὁ Ἰούδας οὐκ ἔφυγε τὸν Χριστόν, οὕτως καὶ σεῖς γνωρίσατε ἐμέ»· καὶ οὐδέποτε πλέον θὰ χάσῃς τὰ πωλία σου.

Ἄν, ὡς πιστεύω, ἀληθείης, κύρι, ὁ πρῶτος λαγός, τὸν ὅποιον θὰ συλλάβω με αὐτά, εἶναι ἰδικός σου, εἶπεν ὁ ἱερακάριος, καὶ ἔξαγαγὼν ἐκ τοῦ κόλπου του ἐνεχείρισε τὸ χρυσοῦν νόμισμα· ἔπειτα εὐχαριστήσας ἀπῆλθε.

Τὸν ἐξελθόντα διεδέχθη τώρα ὁ Σταυράκιος, ὁ ὁποῖος, κτυπήσας τὴν θύραν καὶ λαβὼν τὴν ἄδειαν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ κουβούκλιον.

Τί ἦτο ὅμως τὸ κουβούκλιον αὐτό! Ἐν ᾧ ἔξω ἔφεγγεν ὁ ἥλιος, ἐκεῖ ἐπεκράτει σκότος, τὸ ὅποιον ἐν μέρει διέλυε μία ἀμυδρῶς φέγγουσα κανδήλα. Ἐπὶ μιᾶς τραπέζης ἔκειντο ἀνοικτὰ βροντολόγια καὶ σεισμολόγια²¹, καὶ μία Σολομωνική, εἰς τὰς διαφόρους σελίδας τῆς ὁποίας διέκρινέ τις σχήματα ἀνθρώπων, θηρίων, πένταφα καὶ παράδοξα γράμματα.

Τὰ πάντα πλήρη μυστηρίου ἐκεῖ, μυστηριώδης δὲ καὶ ἡ μορφή τοῦ γενειοφόρου ἀνθρώπου, ἦτις μόλις διεγράφετο εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς.

Καὶ εἰς τί ὀφείλεται ἡ ἐπίσκεψίς σας, κύρι; εἶπεν ὁ ἀστρολόγος.

Ἄχ! ἀπήντησεν ὁ εἰσελθὼν με τόνον ἀπελπισίας. Ὅπως καὶ ἄλλους οὕτω καὶ ἐμὲ ἔχει κυριεύσει τὸ πάθος τοῦ κοττιστοῦ²². Ἐπὶ δέκα τώρα ἔτη ταβλίζω καὶ παίζω τὰ ζάρια, σχεδὸν ὅμως οὐδέποτε με βοηθεῖ ἡ τύχη. Λέγουν ὅτι οἱ συμπαίκτηί μου κερδίζουν, διότι κάποια φυλακτὰ καὶ μαγικά χαρτία, τὰ ὁποῖα φέρουν, τοὺς βοηθοῦν. Τάχα δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ κάμω καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιον; Ἄν ἡ τύχη δὲν με εὐνοήσῃ ἢ θὰ ριφθῶ εἰς τὰ ὕδατα τῆς Προποντίδος, ἢ θ' ἀναγκασθῶ νὰ κρεμάσω ἐκ τῶν ὤμων τὸν σάκκον, νὰ λάβω εἰς τὴν δεξιὰν τὸ κανκίον τοῦ ἐπαίτου καὶ νὰ περιέρχωμαι θυροκρουστῶν τὰ ὀσπίτια τῶν εὐσπλάχνων ζητῶν τὴν ἐλεημο-

σύνην αὐτῶν. Γνωρίζω ὅτι τὸ πάθος ἐμοῦ καὶ τῶν ὁμοίων μου εἶναι ἐπικίνδυνον. Ἡ πολιτεία καὶ οἱ νόμοι μᾶς καταδιώκουσι· προχθές εἰς τὸ καπηλεῖον τοῦ Σταυρακίου συνελήφθησαν τρεῖς ἐκ τῶν συντρόφων μου, οἵτινες, ἀφ' οὗ ἀπηνῶς ἔμαγλαβίσθησαν²³ διεπομπεύθησαν ἐπὶ ὄνων. Γνωρίζω ὅτι κινδυνεύω καὶ ἐγὼ νὰ πάθω τὸ ἴδιον καὶ ὅμως, δυστυχῶς, δὲν δύναμαι ν' ἀντισταθῶ εἰς τὸ πάθος μου.

Ἐν ᾧ ὁ ξένος με προσποιητὴν ἀπογοήτευσιν ἔλεγε τοὺς λόγους τούτους, ὁ μάγος τοῦ ἀπηύθυνε τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν· Μοῦ ἐπιτρέπεις, κύρι, διὰ τοῦ μαχαιριδίου μου αὐτοῦ νὰ σοῦ σχίσω τὸν μικρὸν δάκτυλον καὶ νὰ λάβω ὀλίγον αἷμα; Με αὐτὴν τὴν μικρὰν ἐγχείρησιν θὰ σὲ ἀπαλλάξω εἰς τὸ μέλλον μεγάλων στενοχωριῶν.

Ναί, ἀπήντησεν ἀπαθῶς ὁ δῆθεν κοττιστής, καὶ τοῦ ἔτεινε τὸν μικρὸν δάκτυλον τῆς δεξιᾶς. Ὅλίγα λεπτὰ μετὰ ταῦτα ὁ μάγος ἔγραψεν ἐπὶ τεμαχίου περγαμηνῆς τὰ γράμματα ταῦτα

ΕΧΕ

καὶ δίδων εἰς αὐτὸν τὸ τεμάχιον, τοῦ εἶπε· δέσον αὐτὸ εἰς τὸν δεξιὸν σου βραχίονα· καὶ ἂν εἰς τὸ ἐξῆς δὲν κερδίσης, νὰ μὴ με εἴπης μάγον.

Ἐχεις, βλέπω, κύρι, πολλὴν πεποίθησιν εἰς τὴν τέχνην σου, εἶπε με προσποιητὴν εἰρωνεῖαν ὁ ξένος, καὶ ἔχεις δίκαιον. Ἄν δὲν πιστεύης πρῶτος σὺ εἰς ὅ,τι ἐπαγγέλλεσαι, πῶς θέλεις νὰ πιστεύσωμεν ἡμεῖς; Μετρίασον, παρακαλῶ, τὴν φράσιν καὶ εἰπέ ὅτι ἐλπίζεις ὅτι θὰ κερδίσω εἰς τὸ μέλλον.

Ἔτσι, δὲν εἶναι ἀληθὲς αὐτό, ἐπανελάβεν ὁ μάγος· ὅτι εἶπω ἐκπληροῦται, διότι εἶμαι τὸ ὄργανον ἀνωτέρων δυνάμεων. Ἐγὼ διὰ τῆς τέχνης μου, ἢ ὁποῖα κατάγεται ἀπὸ τὸν Σολομώντα, ἔχω κατορθώσει πράγματα, τὰ ὁποῖα οὐδὲ νὰ φαντασθῆς δύνασαι.

Δὲν τὸ εἶπον, διὰ νὰ σὲ προσβάλω, κύρι, ἐξηκολούθησεν ὁ ἄγνωστος, δὲν δύναμαι ὅμως καὶ νὰ πιστεῦσω ὅτι τόσην δύναμιν δύνασθε νὰ ἔχετε σεῖς οἱ μάγοι καὶ ἀστρολόγοι.

Καὶ ὅμως, φίλε μου, ἐπανελάβεν ὁ ἀστρολόγος, τὸ πρᾶγμα ἔχει οὕτω· δύναμαι μάλιστα νὰ σοῦ δώσω ταχέως καὶ ἀπόδειξιν αὐτοῦ.

Ἄν αὐτὸ συμβῆ, εἶπεν ὁ Σταυράκιος, βεβαιώθητι ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν συντεχνιτῶν σου θὰ ἔχη τόσην πελατεῖαν ὅσην σύ. Πανταχοῦ καταλλήλως θὰ διαδώσω τὴν περὶ τὰ μαγικὰ ἰκανότητά σου.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἀστρολόγος ἠγέρθη, ἠνοιξε μικρὸν τὴν θύραν τοῦ κουβουκλίου καὶ ἰδὼν ὅτι οὐδεὶς περιέμενεν, ἵνα τὸν συμβουλευθῆ, ἐκάλεσε τὸν συνομιλητὴν του νὰ ἐξέλθῃ καὶ καθίσῃ εἰς τὸ ἡλιακὸν τῆς οἰκίας του. Ὁ ἄγνωστος ἐδέχθη καὶ μετ' ὀλίγον πλησίον ἀλλήλων καθήμενοι οἱ δύο ἄνδρες ἔβλεπον πρὸς τὸν Κεράτιον κόλπον, τὸν ὁποῖον διέσχίζον διάφορα πλοιάρια.

Βλέπεις, εἶπεν ὁ μάγος, διακόπτων ἐπὶ μίαν στιγμὴν τὴν συνομιλίαν των, ἐκεῖνο τὸ σανδάλιον²⁴, τὸ ὁποῖον εἶναι γεμάτον τσουκαλολάγην α·

Ναί, ἀπεκρίθη ὁ Σταυράκιος.

Λοιπόν, διὰ νὰ λάβῃς πείραν τῆς τέχνης μου, σοῦ λέγω ὅτι μετ' ὀλίγα λεπτὰ ὅλα αὐτὰ θὰ ἔχουν θραυσθῆ.

Θὰ ἴδωμεν, εἶπε γελῶν εἰρωνικῶς ὁ δῆθεν κοιτιστής.

Δὲν εἶχεν ὅμως τελειώσει τὴν φράσιν του καὶ παρετήρησε

κάτι, τὸ ὁποῖον τοῦ ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν. Ὁ πτωχὸς κοπιλάτης, ὁ ὁποῖος διηύθυνε τὸ σανδάλιν, ἠγέρθη ἔξαφνα ἄγριος καί, λαβὼν δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὴν μίαν κόπην ἤρχισε νὰ κτυπᾷ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ νὰ θραύῃ τὰ πῆλινα δοχεῖα, δὲν ἠσύχασε δὲ εἰμὴ ἀφ' οὗ κατέθραυσε πάντα. Μετὰ ταῦτα ἐκάθισε καὶ πάλιν εἰς τὸ σέλημα του καὶ διηύθυνε κλαίων τὸ σανδάλιν του πρὸς τὴν παραλίαν. Ὅταν ἐκεῖ κατῆλθον οἱ δύο ἄνδρες τὸν εὔρον κλαίοντα καὶ ἔξ ἀπελπισίας τίλλοντα τὰς τρίχας τοῦ γενείου.

Τί σοῦ συνέβη, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, τὸν ἠρώτησε προσελθὼν ὁ Σταυράκιος· πῶς ἐθραύσθησαν ὅλα αὐτὰ τὰ ἀγγεῖα;

Ὅργη Θεοῦ, κύρι, ἀπήνησεν ὁ πτωχὸς λεμβοῦχος· ἤσυχος ἐκαθήμην καὶ ἔσυρον τὰ κωπία μου, ὅταν ἔξαφνα μοῦ ἐφάνη ὅτι ἐπάνω εἰς τὰ τσουκαλολάγην α περιειλίσσετο ὑπερμεγέθης δράκων, ὁ ὁποῖος, ἐκπέμπων φλόγας ἐκ τοῦ στόματος, διηυθύνετο πρὸς ἐμέ.

Τὸ μόνον μου ἀμυντικὸν ὄπλον ἦσαν τὰ κωπία μου καὶ με αὐτὰ προσεπάθησα νὰ τὸν ἀπομακρύνω· εἰς κάθε μου ὅμως κτύπημα μοῦ ἐφαίνετο ὅτι διαρκῶς με ἐπλησίαζε καὶ ἐγὼ δὲν ἔπαυα κτυπῶν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ διὰ τοῦ κωπίου. Ὅταν ἐχάθη ὁ δράκων, ὅλα μου τὰ τσουκαλολάγην α, ὡς βλέπεις, εἶχον θραυσθῆ.

Ἐπομονή, γέρον, τοῦ εἶπεν ὁ Σταυράκιος, καὶ τὸν ἀπεχαιρέτισεν, ἀφ' οὗ ἐπιτηδείως ἔθηκεν ἐντὸς τῆς παλάμης του τρία χρυσὰ νομίσματα, με τὰ ὁποῖα ὁ πτωχὸς κάλλιστα ἠδύνατο ν' ἀναπληρώσῃ τὰς ζημίας του.

Καὶ τώρα τί φρονεῖς; εἶπε γελῶν ὁ μάγος, ὅταν ἀπεμακρύνθησαν ὀλίγον.

Ἐχω ἀπόλυτον πεποίθησιν εἰς τὴν τέχνην σου καὶ δὲν θὰ

παύσω νὰ τὴν ἐξαίρω. Τώρα ἔχω βεβαιότητα ὅτι θὰ εἶμαι πάντοτε κερδισμένος, καί, θέσας ἐντὸς τῆς παλάμης τοῦ μάγου νόμισμα, ἀπῆλθε πολὺ στενοχωρημένος. Ἡ ἰδέα ὅτι ἡ πρόρρησις περὶ τῆς τύχης τοῦ τέκνου τοῦ ἀστρολόγου ἠδύνατο νὰ ἐπαληθεύσῃ τὸν ἐτάραττε. Τί θὰ ἔλεγεν εἰς τὸν ἅγιον βασιλέα ἂν μίαν ἡμέραν εἰσήρχετο εἰς τὰ ἀνάκτορα ὡς ὑποψήφιος γαμβρὸς ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἔλαβεν ἐντολὴν νὰ ἐξαφανίσῃ.

Ἔχουν παρέλθει ὀκτὼ ἀπὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὴν μονὴν ἔτη καὶ ὁ Θεόδωρος ἔχει ἀποκατασταθῆ εἰς ὠραιότατον παιδα· τὸ βλέμμα του εἶναι ζωηρὸν καὶ ὀξύ, τὸ σῶμα εὐλύγιστον, ἡ κόμη ξανθὴ καὶ κυμαιομένη. Ὅλοι οἱ ξένοι, οἱ ὁποῖοι διέρχονται καὶ ἐπὶ μικρὸν ἀναπαύονται ἐν τῇ μονῇ ὁμιλοῦν περὶ τοῦ κάλλους καὶ τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων τοῦ παιδίου, τὸ ὁποῖον διάγει βίον εὐτυχῆ καὶ ἀμέριμνον.

Ἐν τῷ μεταξὺ αἱ ὑποθέσεις τῆς μονῆς δὲν εὐδοοῦνται πανταχόθεν πιέσεις καὶ ἐκ μέρους ἀρχόντων, ἀλλὰ καὶ τῶν φορολόγων, οἱ ὁποῖοι ἐννοοῦν νὰ εἰσπράττουν μεγάλα παρ' αὐτῆς ποσά. Ἐὰν ἐξακολουθήσῃ αὐτὴ ἡ κατάστασις, σκέπτονται οἱ μοναχοί, συντόμως ἡ μονὴ θὰ καταστραφῇ οικονομικῶς· ὁ ἅγιος ἡγούμενος πρέπει νὰ λάβῃ τὰ προσήκοντα μέτρα, ἐπισκεπτόμενος ἐν ἀνάγκῃ καὶ τὸν ἅγιον βασιλέα καὶ ζητῶν παρ' αὐτοῦ ἀπόλυσιν χρυσοβούλλου λόγου παρέχοντος ἀπαλλαγὴν ἀπὸ φόρων.

Αἱ σκέψεις αὗται ἀπεκρυσταλλώθησαν τέλος εἰς ἀπόφασιν καὶ μίαν Κυριακὴν, μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ τὸ ἄριστον, ὁ ἡγούμενος διηυθύνθη εἰς τὴν βασιλεύουσαν. Ἐπιβαίωνων παχυτάτης ἡμίονου διὰ πολλῶν ταπήτων ἐστρωμένης φέρεϊ ἐντὸς θήκης ἀργυρᾶς ἅγια λείψανα, ἵνα τὰ παρουσιάσῃ

εἰς τὴν Αὐγούσταν πρὸς προσκύνησιν. Ὅπισθεν πεζὸς ἠκολούθει ὁ Θεόδωρος συνοδεύων τὸν ἡγούμενον.

Ὁ Δαμιανὸς δὲν ἦτο ἐκ τῶν ἡγουμένων ἐκείνων, τοὺς ὁποῖους συχνὰ ἔβλεπεν ἡ πρωτεύουσα. Ἀφωσιωμένος εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων τῆς μονῆς καὶ τὴν παρακολούθησιν καὶ διόρθωσιν τοῦ βίου τῶν ἀδελφῶν του, δὲν εἶχε καιρὸν νὰ χάνῃ εἰς ἐπισκέψεις διὰ τοῦτο ἔχαιρε φήμης ἀρίστης ἐν Κων|πόλει, ἡ δὲ σπανία εἴσοδος του εἰς τὴν μεγαλόπολιν ἐθεωρεῖτο σπουδαῖον γεγονός ἐπὶ τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι μετὰ σεβασμοῦ ἔσπευδον νὰ ἀσπασθῶσι τὴν δεξιάν του καὶ ἔφθανον μέχρι διαπληκτισμῶν, ἀνταγωνιζόμενοι τίς πρῶτος νὰ τὸν παραλάβῃ εἰς τὸν οἶκόν του, ἵνα τὸν εὐλογήσῃ. Δι' αὐτό, ἐν ᾧ ἡ ἀπὸ τῆς μονῆς ἀπόστασις τοῦ ἱεροῦ Παλατίου δὲν ἦτο μεγάλη, ὁ Δαμιανὸς ἔκαμε τρεῖς ὀλοκλήρους ὥρας, ἵνα φθάσῃ μέχρι τῆς Χαλκῆς²⁵.

Καίτοι ἐκτὸς τοῦ κόσμου ὁ Δαμιανὸς, εἶχεν ἐν τούτοις μεγάλην πείραν αὐτοῦ· ἐγνώριζε λοιπὸν καλῶς ὅτι ἡ αἴτησίς του θὰ ἐγένετο εὐμενέστατα καὶ προθυμότατα ἀποδεκτὴ, ἂν τὴν ὑπέβαλλεν οὐχὶ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν βασιλέα, ἀλλὰ διὰ τῆς Αὐγούστης. Βοηθούμενος ὅθεν ἀπὸ τοὺς ἀνακτορικοὺς ὑπαλλήλους, τοὺς ὁποῖους εἶχε γνωρίσει καὶ πολλάκις περιποιηθῆ εἰς τὴν μονὴν τοῦ Προδρομοῦ καὶ τὰς κουβικουλαρίας²⁶ τῆς Αὐγούστης, τῶν ὁποίων τὰ τέκνα πολλάκις εἶχεν εὐλογήσει καὶ διὰ τῆς εὐλογίας του ἀπαλλάξει διαφόρων νόσων, κατώρθωσεν ἄνευ δυσκολίας νὰ γίνῃ δεκτὸς εἰς ἀκρόασιν.

Ἡ Αὐγούστα, φιλόχριστος γυνή, μόλις ἐπληροφορήθη τὴν παρουσίαν τοῦ σεβασμίου ἡγουμένου, ἐνεδύθη ὅσον ἠδύνατο σεμνότερον, ἀποβαλοῦσα πάντα περιττὸν τῶν ἐνδυμάτων κόσμον καὶ παραλαβοῦσα τὴν Σοφίαν, ἔσπευσεν ἵνα ὑποδεχθῆ τὸν γέροντα καὶ κατασπασθῆ τὴν δεξιάν του.

« Ὁ Κύριος εὐλογήσοι τὸν οἶκόν σου, Ἀγούστα, καὶ μακροημερεύσοι τὸν ἅγιον βασιλέα » ἦτο ἡ εὐχὴ τοῦ Δαμιανοῦ, ὅστις ἔφερε καταλλήλως τὸν λόγον εἰς διάφορα ζητήματα ἐνδιαφέροντα μίαν εὐσεβῆ γυναῖκα, χωρὶς νὰ παραλίπη νὰ τὴν πληροφορήσῃ ὅτι ἐπίτηδες πρὸς βοήθειαν καὶ προσκύνησιν ἔφερον ἐκ τῆς μονῆς ἱερὰ λείψανα, ἔτι δὲ καὶ εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, ἣν καὶ τῆς ἐδώρισεν.

Ἡ εὐχαρίστησις καὶ εὐγνωμοσύνη τῆς Ἀγούστης ἦτο ἄπειρος, διὰ τοῦτο, ὅταν ὁ πατὴρ Δαμιανὸς τῆς ὠμίλησε περὶ τῶν φορολογικῶν πιέσεων τῆς μονῆς, τὴν εὖρε προθυμοτάτην νὰ κάμῃ τὴν σχετικὴν εἰσήγησιν εἰς τὸν βασιλέα, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχεν ὑπὲρ τοῦ ἡγουμένου ἀκρόασιν.

Ὁ παρακοιμώμενος τοῦ κοιτῶνος²⁷ Ἀνδρέας φορῶν, κατὰ τὴν συνήθειαν, τὸ σκαραμάγγιον καὶ τὸ σπαθίον τοῦ ἔφερε τὸν ἄββάν Ἰλαρίωνα μέχρι μιᾶς τῶν αἰθουσῶν τοῦ παλατίου, ὅπου ἐπὶ ἔδρας χρυσοῦς ἐκάθητο ὁ ἀναξικρατῶν εἰς τὰς χεῖρας κώδικα ἐκ περγαμηνῆς, ἔνθα δι' ὠραιότητας γραμμάτων ἦσαν γεγραμμένα αἱ εἰς τὴν ἑξαήμερον ομιλίαι τοῦ Μ. Βασιλείου.

Τὸ βελλοῦδιον συρτὸν βῆλον²⁸ τῆς θύρας παρεμερίσθη ὑπὸ τοῦ ὀστιαρίου Μανουὴλ καὶ συνεσταλμένος προὐχώρησεν ὁ ἡγούμενος, ὅστις, μόλις εἰσῆλθεν, ἔπεσε κατὰ γῆς, τὸ αὐτὸ δ' ἔπραξεν εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης, ὡς καὶ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Μιχαήλ, τοῦ ὁποίου ἠσπᾶσθη τὰ γόνατα καὶ τὴν χεῖρα.

Ὁ συνοδεύων τὸν ἡγούμενον Θεόδωρος συγκεκινημένος καὶ μὲ τὰς χεῖρας συνδεδεμένας πρὸ τοῦ στήθους ἔμεινεν ἀκίνητος εἰς μίαν γωνίαν τῆς αἰθούσης.

Εὐλογεῖτε, ἅγιε ἡγούμενε, εἶπε μὲ καλωσύνην ὁ βασιλεὺς, στρεφόμενος πρὸς τὸν Ἰλαρίωνα καὶ δίδων θάρρος εἰς αὐτὸν

καθήσατε, καὶ τοῦ ἔδειξε παρακείμενον σκάμνον κεκαλυμμένον ὑπὸ σκαμναλίου²⁹.

Αἱ εὐχαὶ τοῦ Τιμίου Προδρόμου εἶψαν ἐπὶ Σέ, ἅγιε βασιλεῦ, καὶ μακροὶ οἱ χρόνοι σου ἐπ' ἀγαθῷ τῶν Ρωμαίων, εἶπεν ὁ ἡγούμενος.

Ὅλιγα μετὰ ταῦτα ἐρωτήσεις ἀπηθύνθησαν περὶ τῆς μονῆς καὶ τῶν μοναχῶν καὶ ἡ συγκατάθεσις πρὸς παροχὴν τοῦ χρυσοβούλλου λόγου τοῦ παρέχοντος ἀτέλειαν ἀπὸ τῶν ποικίλων τῆς ἐποχῆς φόρων ἐδόθη.

Παρ' ὅλην του ἐν τούτοις τὴν ὀξείαν ἀντίληψιν δὲν εἶχε παρατηρήσει ὁ ἡγούμενος ὅτι, ἐν ᾧ τοῦ ὠμίλει ὁ Μιχαήλ, συχνὰ ἔστρεφε τὸ βλέμμα καὶ πρὸς τὸν Θεόδωρον, ὅστις ἀκίνητος περιέμενε.

Δὲν ἀμφιβάλλω, ἅγιε ἡγούμενε, ὅτι ὁ ἐκεῖ ἱστάμενος νεώτερος, καὶ ἔδειξε τὸν Θεόδωρον, θὰ εἶναι ἐκ τῶν μελλόντων δοκίμων τῆς μονῆς, εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Ἐκ τοῦ σχήματός του φαίνεται σεμνὸς καὶ ἐκ τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου του εὐφυής. Μένει ἀπὸ πολλοῦ χρόνου εἰς τὴν μονήν;

Συνεχῶς ἀπὸ ὀκτὼ ἐτῶν, ἅγιε βασιλεῦ, ὁ δὲ Θεὸς μᾶς τὸν ἐδώρισεν ἀπὸ δέκα καὶ πέντε ἐνιαυτῶν. Εἶναι παράδοξος ἡ ἱστορία τοῦ Θεοδώρου· μὲ αὐτὴν δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀπασχολήσω τὸ κράτος τῆς βασιλείας Σου.

Εὐχαρίστως θὰ τὴν ἀκούσω, πάτερ, ἐπανέλαβεν ὁ βασιλεὺς, ἐν ᾧ συγχρόνως δὲν ἔπαυε νὰ ὀρίπη βλέμματα ἐπὶ τοῦ Θεοδώρου.

Διὰ νὰ μὴ φέρω τὸν λόγον εἰς μῆκος, λέγω ὅτι ὁ ἡγούμενος λεπτομερῶς διηγήθη τὰ κατὰ τὸν Θεόδωρον εἰς τὸν βασιλέα, τοῦ ὁποίου τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ ἀπορία κατὰ τὴν πρόοδον τῆς διηγήσεως ἐκορυφοῦτο. Θεόδωρος, ἐσκέπτετο, καὶ δεκαπενταετής! Ἀλλὰ πρὸ δέκα καὶ πέντε ἀκριβῶς ἐτῶν συνέβη

τὸ ἐπεισόδιον ἐκεῖνο μὲ τὸν ἀστρολόγον καὶ Θεόδωρος, κατὰ τὰς προρρήσεις, ἔπρεπε νὰ καλῆται ὁ μέλλων γαμβρός του. Νὰ ἦτο λοιπὸν ὁ νέος αὐτὸς ἀκριβῶς ἐκεῖνος, ὃν προώριζεν ἡ μοῖρα ὡς σύζυγον τῆς δεσποίνης; Αἱ διαταγαὶ τοῦ λοιποῦ δὲν ἐξετελέσθησαν; Ἐπρεπε νὰ ἐξετάσῃ τὸ πρᾶγμα.

Ἄκουσον, πάτερ ἅγιε, εἶπε στρεφόμενος πρὸς τὸν Ἰλαρίωνα. Διὰ νὰ δείξω τὴν πρὸς τὴν μονὴν εὐμένειάν μου, εὐχαρίστως θὰ ἐδεχόμην εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ θὰ ἐξεπαίδευον τὸν Θεόδωρόν σας, ὅστις πιστεύω ὅτι ἐνῆλικιούμενος θὰ γίνῃ πιστὸς ὑπήκοος τῆς βασιλείας μου καὶ ἄριστος ὑπάλληλος τοῦ κράτους.

Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι ἐταράχθη ὁ ἀββᾶς καὶ ὑπεχώρησεν ἐν βῆμα. Θὰ προετίμα μυριάκις νὰ μὴ ἀπελύετο ὁ ὑπὲρ τῆς μονῆς χρυσόβουλλος λόγος, νὰ παρέμενεν ὁμοῦ ἐν τῇ μονῇ ὁ Θεόδωρος, τὸν ὁποῖον ἠγάπα ὡς ἴδιον τέκνον. Διὰ νὰ μὴ δείξῃ ἐν τούτοις τί σκέπτεται, ἔκαμε βαθεῖαν ὑπόκλισιν καὶ εἶπε. Μεγάλη διὰ τὴν μονὴν μας τιμὴ ν' ἀποστείλῃ εἰς τὸ θεόσωστον παλάτιον ἓνα τῶν τροφίμων της· μόνον μίαν χάριν ταπεινῶς ζητῶ παρὰ τῆς σῆς βασιλείας, ἵνα ἐπιτρέψῃ νὰ ζητήσω τὴν ἀδειαν τῆς ἀποσπάσεως τοῦ Θεοδώρου παρὰ τῆς ἀδελφότητος, ἥτις τὸν θεωρεῖ κοινὸν αὐτῆς ἀνάθρεμμα.

Ὁ νέος παρηκολούθησε τὸ τέλος τῆς συνομιλίας καὶ κατηγόρατο τὴν ὥραν, καθ' ἣν συνώδευσεν εἰς τὴν βασιλίδαν τὸν ἡγούμενον του.

Τί πρὸς αὐτὸν τὰ βασίλεια καὶ αἱ χρυσαῖ στολαὶ καὶ αἱ ὑποδοχαί; Ἀνάκτορον δι' αὐτὸν ἦτο ἡ μονὴ καὶ μεγίστη εὐτυχία ἢ ἀσχολία μὲ τὰ μοναστηριακὰ πράγματα.

Ὁ βασιλεὺς συγκατένευσεν, ὁ ἡγούμενος ἔκλινε μέχρι τοῦ ἐδάφους, ἐφίλησε τὸν πόδα τοῦ ἀνακτος καὶ ὑποχωρῶν ἔφθασε μέχρι τοῦ βήλου, τὸ ὁποῖον καὶ πάλιν ἔσυρεν ὁ ὀστιάριος· ὀπι-

σθεν ἠκολούθησεν ὁ Θεόδωρος, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς βαθῶς ὑπεκλίθη.

Ὁ ἡγούμενος ἐξερχόμενος παρεκλήθη νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ τῶν ἀνακτόρων, ἂν δὲν παραλάβῃ τὸ χρυσόβουλλον, τὸ ὁποῖον ἐν τῷ μεταξὺ ἐγράφετο. Ἴδου ἡ ἀρχὴ του: «Τὸν τῆς ἰδίας μάνδρας ἐπιμελούμενον ἀποδεκτέον ἠγείται τὸ κράτος ἡμῶν καὶ ἔργον τίθεται ἀποπληροῦν ὅσα περὶ ὑπὲρ αὐτῆς αἰτούμενος φαίνεται· διὰ τοῦτο οὐδὲ τὸν ἡγούμενον Ἰλαρίωνα ὑπὲρ τῆς μάνδρας ἦν ποιμαίνει, τῆς μονῆς φημι τοῦ τιμίου Προδρομοῦ μου, δεόμενον παρητήσατο καὶ τὴν αἴτησιν αὐτοῦ ἐξεπλήρωσε», ἔπειτα, ἀφ' οὗ ἀνέφερε τὸ χρυσόβουλλον λεπτομερῶς τοὺς φόρους καὶ τὰς ἀγγρασίας, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀπήλασσε τὴν μονὴν, ἔλεγε περὶ τὸ τέλος «μηδένα τῶν ἀπάντων ἐν οἴῳ δῆποτε χρόνῳ καὶ καθ' οἴονδῆποτε τρόπον ἐπ' ἀδειας ἔχειν ἀνατρέπειν τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον τῆς βασιλείας μου».

Κάτωθεν μὲ ὠραῖα ἐρυθρὰ γράμματα ἰδιοχείρως ὁ βασιλεὺς ἔγραψε: Μιχαὴλ ἐλέω Θεοῦ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ρωμαίων.

Μὲ πόσῃν χαρὰν ὑπὸ ἄλλους ὄρους δὲν θὰ ἐλάμβανεν ἀνὰ χεῖρας ὁ ἡγούμενος τὸν ρόλον τῆς περγαμηνῆς, ἐκ τοῦ ὁποίου διὰ μεταξίνης μηρίνθου ἐξηρτάτο ἡ χρυσῆ βασιλικὴ βούλλα! Τώρα τὴν εὐχαρίστησιν τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς μονῆς εἰς τὸ διηνεκές ἐξουδετέρωνεν ἢ ἐκ τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ Θεοδώρου λύπη. Ὅπως ἂν ἔχη, ὁ γηραιὸς ἀββᾶς παρέλαβε καὶ ἔθεσεν εἰς τὸν κόλπον του τὸ χρυσόβουλλον καὶ εὐλογήσας τὸν κατασπασθέντα τὴν δεξιάν του ὑπάλληλον, διηυθύνθη εἰς τὴν ἔξοδον τῶν ἀνακτόρων.

Τὸ ζήτημα τοῦ χρυσοβούλλου ἦτο τὸ σπουδαιότατον οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ μόνον. Ὁ διευθύνων ἑκατὸν μοναχοὺς ἔχει βε-

βαίως διὰ πολλὰ νὰ φροντίση εἰσερχόμενος εἰς τὴν πόλιν· ἐποχούμενος λοιπὸν τῆς ἡμιόνου του καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου ὁ Ἰλαρίων διῆλθε μέγα μέρος τῆς μεγάλης ὁδοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς μέσης³⁰, καὶ ἔκλινε πρὸς τὰ δεξιὰ, ἵνα ἐπισκεφθῆ διαφόρους ἑμβόλους³¹. Ἀπὸ τὸν ἕνα ἠγόρασε διάφορα εἶδη φαρμακευτικὰ διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ξενῶνος κατὰ παραγγελίαν τοῦ πατρὸς Δαμιανοῦ, ἀπὸ τὸν ἄλλον χαλκώματα διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἑσπιατορίου καὶ ἀπὸ τὸν τρίτον παρέλαβε τυπάρια κηρίου διὰ τὴν ἐκκλησίαν. Ἀφ' οὗ ἐτακτοποίησεν ὅλα ταῦτα, ἔλαβε τὴν ἄγουσαν πρὸς τὴν μονὴν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ διανέμων τὰς εὐλογίας του εἰς τοὺς διαβάτας, οἵτινες θέτοντες τὴν χεῖρα πρὸ τοῦ στήθους ὑπεκλίνοντο. Ὅταν ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν, ὁ ἀββᾶς ἑσταμάτησε πρὸ τοῦ πυλῶνος τῆς μονῆς, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου ἐντὸς κόγχης ἦτο ἐξωγραφημένη ἡ εἰκὼν Παναγίας τῆς Πορταϊτίσσης³², καὶ ἐπέζευσεν εἰς τὸ πεζούλλιον. Μετὰ ταῦτα πλησιάσας ἔκρουσε τρεῖς τὴν θύραν λέγων· εὐλόγησον.

Ὁ πορτάριος σύρας τὸν βαρὺν ξύλινον διάδρομον³³ ἤνοιξε καὶ ὁ ἠγούμενος εἰσελθὼν διηυθύνθη εἰς τὸ ἠγουμενεῖον. Κατὰ τὸ δεῖπνον ἠρώκασθη νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς ὅτι τὴν ἐπομένην θὰ τοὺς ἀνεκοίνωνε τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπισκέψεώς του εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ στενοχωρημένος ἀνῆλθε καὶ πάλιν εἰς τὸ ἠγουμενεῖον. Οἱ γεροντιότεροι, ὡς ἔχοντες περισσότερην πείραν, ἀντελήφθησαν ὅτι κάτι δυσάρεστον συνέβαινε· ἠδυνάτου ὅμως, φυσικὰ, νὰ μαντεύσουν καὶ τί.

Τετάρτη. Δύο ὄραι προτοῦ ἐξημερώσῃ. Ὁ ἀφυπνιστὴς³⁴ περιέρχεται τὰ κελλία διανέμων κηρία καὶ καλῶν τοὺς ἀδελφούς εἰς τὴν λειτουργίαν, διὰ τοῦ «εὐλογεῖτε, ἄγιοι», τὸ δὲ ξύλον πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν κρούεται. Μετ' ὀλίγον ἐντὸς τοῦ καθολικοῦ συμπάλλουν οἱ ἀδελφοί, εἰς τὸν δεξιὸν δὲ χο-

ρὸν ἐκ τῶν πρώτων εὐρίσκεται ὁ Θεόδωρος. Εἰς τὸν θρόνον του, τὴν ἠγουμενικὴν βακτηρίαν κρατῶν, ἴσταται ὁ ἠγούμενος, ὅστις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν περίφροντις διευθετεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς χεῖρὸς τὴν μακρὰν καὶ πάλλευκον γενειάδα του. Ἡ λειτουργία τώρα ἔχει τελειώσει καὶ οἱ ἀδελφοί, ἀναπαυθέντες, ἔλαβον θέσιν εἰς τὴν τράπεζαν. Ἐν ἡσυχίᾳ κύπτουν πρὸ τῶν σκουτελλίων των, ἐν ᾧ ὁ δόκιμος Γαβριὴλ ἀπὸ μικροῦ ἄμβανος ἀναγινώσκει τὸ συναξάριον τοῦ ὁσίου τῆς ἡμέρας. Μετὰ τὴν παράθεσιν τοῦ τρίτου μῆσου³⁵, ἡ ἀνάγνωσις ἔπαυσε καὶ, κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς μονῆς, ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ συγχρόνως ἐκτύπησαν ἐπὶ τῶν πινακίων τὰ ξύλινα κοχλιάριά των. Ἀπόλυτος σιγὴ ἐπικρατεῖ. Ὁ ἠγούμενος ἐγείρεται ἐπιβλητικὸς καὶ κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας τὸ χρυσόβουλλον λέγει· Ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ, ἡ χάρις τοῦ Τιμίου Προδρόμου συνετέλεσεν ὥστε ὁ ἅγιος βασιλεὺς νὰ εὐδοκήσῃ ν' ἀπαλλάξῃ τὴν μονὴν ἡμῶν τῶν βαρυνόντων αὐτὴν φόρων καὶ ἀγγαρειῶν. Ἴδου ὁ χρυσόβουλος λόγος τῆς βασιλείας του.

«Μιχαὴλ τοῦ πιστοῦ βασιλέως Ρωμαίων πολλὰ τὰ ἔτη» ἀνεφώνησαν ἀπὸ κοινοῦ πάντες μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀναγνώσεως. Τὴν χαρὰν ὅμως αὐτὴν ἔρχεται νὰ ἐπισκιάσῃ καὶ δυσάρεστον γεγονός, ἐξηκολούθησεν ὁ ἠγούμενος. Ὑψηλὴ θέλσις ἐξεφράσθη, ἵνα ὁ Θεόδωρος παραμείνῃ εἰς τὸ ἐξῆς ἐν τοῖς ἀνακτόροις καὶ, ἀκολουθῶν τὸν κατὰ κόσμον βίον, γίνῃ ἀνακτορικὸς ὑπάλληλος ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ βασιλέως.

Ψίθυρος ἀπαγοητεύσεως καὶ δυσαρσεσκείας διέτρεξε τὰς τάξεις τῶν μοναχῶν, ἀπὸ δὲ τὰς χεῖρας τοῦ ἀναγνώστου ἔπεσε μετὰ πατάγου ὁ ἀναγινωσκόμενος κώδιξ.

Εἰς τὴν ἀδελφότητα ἔγκειται ν' ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ πρακτέου, εἶπεν ὁ Ἰλαρίων.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶχε φυγαδευθῆ ἀπὸ τὴν αἵθουσαν

τῆς τραπέζης ἢ συνήθης τάξις καὶ ἡσυχία· αἱ γῶμαι διεσταυροῦντο ζωηραί, ἄλλων ἐπιμενόντων νὰ μὴ παραδώσωσι τὸν Θεόδωρον καὶ ἄλλων, τῶν φρονιμωτέρων, συνιστώντων τὸ ἀντίθετον, χάριν τοῦ γενικοῦ καλοῦ τῆς μονῆς καὶ τοῦ συμφέροντος τοῦ παιδίου.

Ἐπὶ τέλους ὑπερίσχυσαν οἱ φρονιμώτεροι καὶ τὴν ἐπομένην ὁ νεώτερος συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν εἰς ἀρκετὴν ἀπὸ τῆς μονῆς ἀπόστασιν, ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ Κοσμᾶ καὶ τῆς Ἀργυρῶς, τῶν ὁποίων τὰ δάκρυα ἦσαν ἀστείρευτα, ἔλαβε μὲ πολλήν του στενοχωρίαν τὴν πρὸς τὰ βασιλεία ἄγουσαν.

Ὁ βασιλεὺς, ὅταν τοῦ ἀνεκοινώθη ὅτι ὁ Θεόδωρος εὐρίσκειται εἰς τὰ ἀνάκτορα, διέταξε προσωρινῶς νὰ τὸν κατατάξωσιν εἰς τοὺς κοιτῶνας του, ἔχων ὑπ' ὄψιν νὰ λάβῃ βραδύτερον ὀριστικὴν ἀπόφασιν περὶ αὐτοῦ, ἔφ' ὅσον ἐπείθετο ὅτι αὐτὸς ἦτο τὸ τέκνον τῆς μοίρας. Εὐτυχῶς πέντε ἔτη παρήλθον ἔκτοτε καὶ τὴν ἀπόφασιν ταύτην δὲν ἔλαβεν.

Ἦτο νῦν Ὀκτωβρίου ψυχρά· τὸ μέγα χάλκινον ὥρολόγιον τῶν ἀνακτόρων ἐδείκνυε ἕκτην ὥραν τῆς νυκτὸς καὶ ὁ βασιλεὺς τελειώσας τὴν ἀνάγνωσιν στρατιωτικοῦ βιβλίου «περὶ παραδρομῆς πολέμου» εἶχε πρὸ μικροῦ κατακλιθῆ. Δὲν εἶχεν ὅμως ἀποκοιμηθῆ, ὅταν ἀσυνήθης κίνησις εἰς τοὺς προθαλάμους τὸν ἔκαμε νὰ ἐγερθῆ. Ἐζήτησε πληροφορίας ἀπὸ τὸν παρακοιμώμενον περὶ τοῦ τί συμβαίνει, οὐχὶ δὲ ἀνευ ἀησυχίας ἔμαθεν ὅτι οἱ διατάριοι³⁶ ἐπληροφόρησαν ὅτι τὸ ὥρολόγιον τὸ ἐν τῷ ἡλιακῷ τοῦ Παλατίου τοῦ Φάρου ἀνήγγελλεν ἐπίθεσιν τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν.

Οἱ εἰσβαλόντες ἐχθροὶ ἦσαν πολλοὶ καὶ συντεταγμένοι, μόλις δὲ καὶ μετὰ βίας τοὺς συνεκράτει ὁ στρατηγὸς τοῦ ἀκρι-

τικοῦ θέματος, ὅστις ἐγκαίρως διὰ τῶν βιγλατῶρων³⁷ πληροφορηθεὶς τὴν ἐπίθεσιν ἀνέθηκεν εἰς τὸν τουρμάρχην³⁸ Σκληρὸν νὰ τοὺς ἀντιμετωπίσῃ, ἕως ὅτου οἱ ἄνδρες τῶν παραμεθορίων φρουρῶν ὑποχωρήσωσι πρὸς τὰ ὄχρωμα κᾶστρα, εἰς ᾧ συνεκεντροῦντο καὶ οἱ κάτοικοι φεύγοντες τὴν σφαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν τῶν ἐπιδρομέων. Καιρὸς πρὸς ἀναβολὴν δὲν ὑπῆρχε.

Τὴν ἐπομένην πρωΐ εἰς τὴν Χαλκῆν, ἔξωθεν τῶν πυλῶν, ἔβλεπον οἱ διερχόμενοι κρεμάμενον «λωρίκιον καὶ σπαθίον καὶ σκουτάριον³⁹», δεῖγμα ὅτι ἡ ἐπιστράτευσις εἶχε κηρυχθῆ καὶ τῆς ἐκστρατείας θὰ μετείχεν αὐτοπροσώπως ὁ βασιλεὺς.

Μετὰ πενθήμερον τὰ πάντα ἦσαν πρὸς ἐκκίνησιν ἔτοιμα. Ὁ Μιχαήλ, ἀφ' οὗ ἐπεσκέφη διαφόρους ναοὺς τῆς πρωτεύουσας καὶ νῆχῆθη ὑπὲρ ἐπιτυχίας τῶν Βυζαντινῶν ὄπλων, ἐπανῆλθεν εἰς τ' ἀνάκτορα καὶ, ἀποχαιρετήσας τὴν Αὐγούσταν καὶ τὴν δέσποιναν Σοφίαν, κατήλθεν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Βουκολέοντος. Ἐκεῖ, παρόντος τοῦ Ἐπάρχου τῆς πόλεως, συγκλητικῶν, στρατοῦ καὶ λαοῦ, ἐπευφημοῦντος καὶ εὐχομένου νίκας κατὰ βαρβάρων, εἰσῆλθεν εἰς τὸν βασιλικὸν δρόμον⁴⁰ καὶ ἐκάθησεν εἰς τὴν πρόραν αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν θέσιν τὴν λεγομένην κρᾶββατον, ἀπὸ τῆς ὁποίας, κατὰ τὰ εἰωθότα, τρεῖς ἐσφράγισε τὴν πόλιν καὶ τοὺς κατὰ τὴν παραλίαν παρισταμένους, οἵτινες πάντες ἔπεσον κατὰ γῆς προσκυνοῦντες. Ὅταν δ' ἀναγόμενος ὁ δρόμων ἀπὸ τὸν ὄρμον ἔφθασεν εἰς ἱκανὴν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν, ὥστε νὰ δύναται ὁ βασιλεὺς νὰ ἐπισκοπῇ τὴν πόλιν, ἠγέρθη ἐκ τοῦ κρᾶββάτου⁴¹, ἐστράφη πρὸς ἀνατολὰς καὶ ὑψώσας πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας καὶ τρεῖς καὶ πάλιν τὴν πόλιν κατασφραγίσας ἀπήγειλε τὴν ἐξῆς εὐχὴν· «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς μου, εἰς

χειράς σου παρατίθημι ταύτην τὴν πόλιν σου. Φύλαξον αὐτὴν ἀπὸ πάντων τῶν ἐπερχομένων ἐν αὐτῇ ἐναντίων καὶ δυσχερῶν ἐμφυλίου τε πολέμου καὶ ἔθνων ἐπιδρομῆς· ἀνάλωτον αὐτὴν

Εἰκ. 4. Ὁ βασιλεὺς ἀποπλέει.

τήρησον καὶ ἀπόρθητον ὅτι ἐν σοὶ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν ἀνεθέμεθα καὶ σὺ εἶ ὁ Κύριος τοῦ ἔλεους καὶ πατὴρ τῶν οἰκτιρωμένων καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως καὶ σὸν ἐστὶν τὸ ἔλεειν καὶ σφάζειν ἐκ πειρασμῶν καὶ κινδύνων νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν».

Συγκαταλεχθεὶς εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ἀκολουθίαν τοῦ βασιλέως, ἐπέβαινε τοῦ βασιλικοῦ δρομῶνος καὶ ὁ Θεόδωρος, ὅστις μὲ μεγάλην χαρὰν ἐβάδιζεν ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς τὴν πρύμνην ἐν μέσῳ τῶν ποικιλοχρόμους στολὰς φερόντων ἀξιωματικῶν. Τὰ ἐν τῇ μονῇ διδάγματα ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος εἶχον τόσον βαθέως εἰσχωρήσει εἰς τὴν ψυχὴν του, ὥστε ἐνόμιζε μεγίστην εὐτυχίαν νὰ ἀγωνισθῇ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ βασιλέως πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Ῥωμανίας καὶ τῶν ἀδικοπαθόντων ἀδελφῶν του.

Μάθε, Γιαννίτση, γράμματα, ἀνεφώνησεν ἔξαφνα ὁ ζωη-

ρὸς μικρὸς κάτω ἀπὸ τὸ σάγισμα. Ποῖος ἤξεύρει, ἂν δὲν γίνης καὶ σὺ μίαν ἡμέραν ὡσάν τὸν Θεόδωρον βανδοφόρος⁴² εἰς τὸ βασιλικὸν τάγμα· καὶ ἔπειτα στρεφόμενος πρὸς τὴν μάμμην του, θὰ βαδίζω, ποῦ λέγεις, ὑπερήφανος, κυράκα μου, μὲ τὸ σημεῖόν μου εἰς χεῖρας καὶ τὸ σπαθίν μου παντοῦ θὰ θερίζῃ τῶν ἀπίστων τὰς κεφαλὰς. Τί τιμὴ νὰ πολεμῶ ὑπὲρ τῆς πίστεως, τῆς πατρίδος καὶ τοῦ βασιλέως μου!

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Κωνσταντινούπολις, ἐξηκολούθησεν ἡ γραῖα, ὅλοεν ἐσμικρύνετο καὶ τὸ βασιλικὸν δρομώνιον συνοδευόμενον τιμητικῶς ὑπὸ τοῦ δευτέρου δρομῶνιου τοῦ στολίσκου, ἀφ' οὗ ἀντήχουν πολεμικὰ σαλπίσματα, ταχὺ διέσχισε τὰ ὕδατα τῆς Προποντίδος πρὸς τὰς Πύλας διευθυνόμενον. Εὐνοήσαντος τοῦ καιροῦ καὶ μετὰ γενναίαν εἰρεσίαν τῶν ναυτῶν, μετὰ τετράωρον πλοῦν, ὁ αὐτοκρατορικός στόλος ἠγκυροβόλει εἰς τὰς Πύλας⁴³. Ἀπ' ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του καὶ τῶν ὀλίγων δυνάμεων, ἃς ὠδήγει, θὰ διηυθύνετο πρὸς τὰ κάτω διὰ τῶν μεγάλων στρατιωτικῶν ὁδῶν αὐξάνων ὅλοεν τὰς πολεμικὰς του δυνάμεις διὰ τῆς προσελεύσεως τῶν ἀνδρῶν τῶν θεμάτων⁴⁴. Ὅντως οἱ στρατηγοὶ τῶν θεμάτων ἐγκαίρως εἰδοποιηθέντες ἔσπευδον ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν των εἰς ὑπάντησιν τοῦ βασιλέως του, ὃν ἔχαιρέτων καταβαίνοντες ἀπὸ τῶν ἵππων καὶ ἐπὶ τῆς γῆς πίπτοντες.

Ὁ βασιλεὺς πλησιάζων τοὺς προσεμεῖδια, ἤκουε τὰς εὐφημίας αὐτῶν, προχωρῶν δὲ πρὸς τοὺς ἀνδρας ἠρώτα αὐτοὺς πατρικῶς λέγων· «καλῶς εὗρομεν· πῶς ἔχετε, παιδία μου, πῶς ἔχουσιν αἱ γυναῖκες ὑμῶν, αἱ νύμφαι μου καὶ τὰ παιδία;

Ὅπως ποταμὸς εἰς τὰς πηγὰς του ἔχει ὀλίγον ὕδωρ καὶ ὄρμην, ἐφ' ὅσον ὅμως κατέρχεται, αὐξάνεται μέγας διὰ τῆς εἰσροῆς τῶν ὑδάτων διαφόρων παραποτάμων καὶ γίνεται διὰ

τῆς ὁρμῆς του φοβερός καὶ ἐπικίνδυνος, οὕτω καὶ ὁ στρατὸς τοῦ Μιχαὴλ διαρκῶς κατὰ τὴν κάθοδόν του αὐξάνων ἐβάδιζε συντεταγμένος, πολυπληθὴς καὶ φοβερός κατὰ τῶν ἀπίστων, οἵτινες πολιορκήσαντες τὰ καλῶς σιταρχηθέντα⁴⁵ κάστρα, εἶχον ἐρημώσει τὴν ὑπαιθρον, χιλιάδας αἰχμαλώτων ἀπαγαγόντες.

Δύο ἡμέρας μετὰ τὴν ἀπόβασιν τοῦ βασιλέως εἰς Πύλας ἀπέπλεεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὁ θεόσωστος βασιλικὸς στόλος ὑπὸ τὸν μέγαν δρουγγάριον⁴⁶ Νικήταν, ἀφ' οὗ πρότερον ἠγιασθησαν αἱ σημαῖαι τῶν πλοίων του διὰ θείας ἱερουργίας καὶ ἐκτενοῦς εὐχῆς πρὸς τὸν Θεόν, τὴν τρίτην δὲ καὶ ἕξαβύδιζεν οὗτος. Ἀπετελεῖτο ἕξ ἑκατὸν δρομῶνων, ἐφ' ἑκάστου τῶν ὁποίων ἐπέβαινον διακόσιοι τριάκοντα ἄνδρες ὡς κωπηλάται καὶ ὀπλίται ἅμα, Ῥώσοι οἱ πλείστοι καὶ αἰχμάλωτοι, καὶ ἑβδομήκοντα πολεμισταί, ἕξ ὀγδοήκοντα παμφύλων⁴⁷, ὧν ἕκαστος εἶχεν ἑκατὸν ἑξήκοντα κωπηλάτας, ἕξ ἑκατὸν χελανδίω⁴⁸, πενήκοντα γαλεῶν⁴⁹ καὶ ἄλλων τινῶν βοθητικῶν πλοίων.

Τὰ πάντα ἐν τῷ στόλῳ εὐρίσκοντο ἐν τάξει· οἱ ἄνδρες μὲ πλήρη ὀπλισμὸν καὶ αἱ ἀποθῆκαι τῶν πλοίων κατάμεστοι ἀπὸ παντὸς εἶδους ἐφόδια χρήσιμα διὰ τὸ ταξίδιον, οἷον λιβάρια διὰ τὰ πρόπυρα⁵⁰ καὶ τὴν καλαφάτισιν τῶν πλοίων, καρφία, κλιβάνια, κασσίδια⁵¹, σαγίττας, ρικτάρια, σφενδόνας, σιφούνια, καλδάρια⁵² διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ὑγροῦ πυρὸς κ.τ.λ.

Ὁ στόλος πλέει τῶρα, οὐρίου τυχῶν ἀνέμου, πρὸς νότον, προπορευομένης ἔχων τὰς γαλέας, αἵτινες ἀπὸ ἀποστάσεως ἐρευνῶσι τὰ παράλια μὴ τυχόν κρύπτεται πον ἐχθρικός στόλος, ἐπόμενα δὲ τὰ δρομῶνια, ἕκαστον μὲ τὸν προτω-

κάραβόν⁵³ τοῦ ἐν τῷ μέσῳ, προτρέποντα τοὺς ἐλάτας νὰ κωπηλατῶσι γενναίωτερον.

Ὅλαι αἱ πληροφορίαι βεβαιοῦσιν ὅτι οὐδαμοῦ φαίνεται ἐχθρός, καὶ τὰ πλοῖα διευθύνονται πάντοτε πρὸς νότον, εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἀτταλείας, ὅστις ὠρίσθη ὡς βᾶσις τῆς ἐνεργείας των.

Τὸν βασιλέα ἀκολουθῶν ὁ Θεόδωρος εἶχε προσελκύσει τὴν ἀγάπην καὶ τῶν συστρατιωτῶν καὶ τῶν ἀξιωματικῶν του. Ἐν τῷ προσώπῳ του οἱ τελευταῖοι οὗτοι διέβλεπον νέον, ὅστις διὰ τῆς εὐτολμίας καὶ πίστεώς του ἀσφαλῶς θ' ἀνεδεικνύετο εἰς τὰ στρατιωτικά. Ποσάκις μετὰ ἰνκερινὰς κατασκοπεύσεις δὲν εἶχεν ἐπανέλθει σύρων ὀπισθεν τοῦ ἵππου του δέσμιον Σαρακηνόν! Ποσάκις δὲν ἔσωσε διὰ τῶν ἀσφαλῶν πληροφοριῶν του τμήματα στρατοῦ ἀπὸ ἐνεδρῶν ἐφίππων ἀντιπάλων!

Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τὰς προπαρασκευαστικὰς ἐπιχειρήσεις· ὁσάκις δ' ὁ στρατὸς ἔσταμάτα πρὸς ἀνάπαυσιν, εἰσήρχετο, τὴν πρὸς τοῦτο ἔχων ἄδειαν, εἰς τὴν βασιλικὴν σκηνὴν καὶ ἐκεῖ ἐπὶ συστελτοῦ σκαμνίου⁵⁴ καθήμενος ἀνεγίνωσκεν εἰς τὸν βασιλέα ἐπὶ χαμοκούμβου⁵⁵ ἐξηπλωμένον εἴτε κεφάλαια στρατιωτικῶν συγγραμμάτων, εἴτε ἐφυλλομέτρει τὸν ὄνειροκρίτην, ἀνευρίσκων τὴν ἐρημνεῖαν τοῦ ὄνειρου, τὸ ὁποῖον καθ' ὕπνου εἶχεν ἴδει ὁ βασιλεύς. Κάποτε κύπτων ἐπὶ τῆς προχείρου τραπέζης ἐχάρασεν ἐπὶ περγαμηνῆς τὰ ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ ὑπαγορευόμενα γράμματα τὰ ἀπευθυνόμενα πρὸς τὸν ἔπαρχον τῆς πόλεως⁵⁶ Ἰσαάκιον, εἰς ὃν ἀνήγγελλε τὴν εὐδόωσιν τῆς πορείας καὶ τὴν βεβαιότητα τῆς νίκης μὲ τὴν ἐντολὴν καταλλήλως ν' ἀνακοινῶνῃ τὰς πληροφορίας ταύτας πρὸς ἐνθάρρουνσιν εἰς τὸν λαὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ συνάντησις μ' ὅλα ταῦτα μετὰ τοῦ ἐχθροῦ δὲν προεμη-

νύετο σύντομος, οὐδ' ὁ ἄγων εἶχερής. Οἱ ἐχθροὶ αὐτὴν τὴν φορὰν εἶχον συγκεντρῶσει σημαντικὰς δυνάμεις, πρὸ πάντων ἵππικου, καὶ ἦσαν ἀποφασισμένοι νὰ διεκδικήσωσι μὲ πᾶσαν θυσίαν τὴν νίκην. Ἡ ἀποφασιστικὴ μάχη ὄλονεν ἀνεβάλλετο καὶ τὰ φ ο ρ σ ᾶ τ α⁵⁷ ἐκατέρωθεν πυρειδῶς παρεσκευάζοντο.

Ὁ βασιλεὺς παρακολουθῶν τὴν πορείαν τῶν πολεμικῶν παρασκευῶν καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῶν διαφορῶν στρατιωτικῶν κινήσεων μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Βάρδα, στρατιώτου δοκιμασμένου ἀντικρύσαντος νικηφόρος τοὺς ἐχθροὺς εἰς πλεῖστα πεδία τῆς Μ. Ἀσίας, δὲν ἔπαυε νὰ ἔχη τὸν νοῦν ἐστραμμένον καὶ πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ δὴ καὶ πρὸς τὴν οἰκογένειάν του. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Θεοδώρου εἰς τὴν βασιλικὴν σκηνὴν τοῦ ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν τὴν θυγατέρα του Σοφίαν καὶ μετὰ φρίκης ἀνελογίζετο τοὺς λόγους τοῦ ἀστρολόγου καὶ τοῦ Στυλίου Συμεῶν. Ὅνειρα ὑπαινισσόμενα τὸν ἀνεπιθύμητον γάμον ἤρχισαν νὰ τὸν ταράσσουν.

Εἰς ὅλον τὸ φροσᾶτον ἐπικρατεῖ ἡσυχία, ὁ δὲ Μιχαὴλ κύπτων ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ γράφει ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ λύχνου. Τὰ γραφόμενα εἶναι, φαίνεται, σπουδαῖα, διότι πρὶν ἢ κλείσῃ καὶ σφραγίσῃ τὸ πιττάκιον⁵⁸, δις τὸ ἀνέγνωσεν. Αὐτὸ τὸ γράμμα θὰ δώσῃ τέλος εἰς μίαν τόσον δυσάρεστον ὑπόθεσιν!

Μὲ τὰ ἐξημερώματα ὁ εὐνοῦχος Γρηγόριος διατάχθη ν' ἀναζητήσῃ τὸν Θεόδωρον, ὅστις μετ' ὀλίγον ζωηρὸς καὶ εὐσταλὴς ἴστατο πρὸ τοῦ κυρίου του.

Ἄκουσον, Θεόδωρε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς μὲ καλωσύνην. Εἶναι ἀνάγκη τὸ πιττάκιον αὐτό, καὶ ἔδειξε τὸ γράμμα ὅπερ ἐκράτει, νὰ δοθῇ ἀσφαλῶς εἰς χεῖρας τοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ Καίσαρος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Γνωρίζων τὴν ἰκανότητα καὶ ἀφωσίωσίν σου εἰς τὴν βασιλείαν μου σοῦ τὸ ἐμπιστεύομαι. Πρέπει διὰ ξηρᾶς νὰ μεταβῆς εἰς τὴν βασιλεύουσαν, διότι οἱ Σα-

ρακηνοὶ διαπλέουσι τὰ παράλια καὶ φόβος ὑπάρχει νὰ συληφθῆς αἰχμάλωτος καὶ τὰ ἐν τῷ πιττάκιῳ μυστικὰ νὰ γνωσθῶσιν εἰς τοὺς ἐχθροὺς. Πορεύου ἐν εἰρήνῃ.

Ὁ Θεόδωρος ὑποκλιθεὶς βαθύτατα παρέλαβε τὸ βασιλικὸν γράμμα, τὸ ἔθηκεν εἰς τὸν κόλπον του καὶ ἀπεσύρθη ταχύς, ἵνα ἐτοιμάσῃ τὸν ἵππον του.

Μετὸ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ νέου ὁ βασιλεὺς ἀφῆκε στεναγμὸν ἀνακουφίσεως. Ἡ κατὰ τὴν μακρὰν πορείαν του, ἐσκέφθη, θὰ περιπλανηθῆ ὁ Θεόδωρος καὶ θὰ γίνῃ βορὰ θηρίων, ἢ, ληστῶν αἰχμάλωτος γενόμενος, κακῶς θὰ καταστρέψῃ τὸν βίον ἢ, ἂν φθάσῃ μέχρι τῆς θεοσώστου πόλεως, πάλιν θὰ ἐξαφανισθῆ.

Ὁ βασιλεὺς εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν ἦτο κακός, ἡ ἰδέα ἐν τούτοις ὅτι θὰ κληθῆ ποτε πατὴρ καὶ πενθερὸς τοῦ υἱοῦ ἐνὸς ταπεινοῦ ἀστρολόγου τὸν ἐξηρέθιζε σφόδρα. Ἐνόμιζεν ὁ ταλαίπωρος ὅτι μὲ τὰ μέσα ἅτινα διέθετε, ἡδύνατο ν' ἀντιταχθῆ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς παντοδυνάμου μοίρας.

Ὁ Θεόδωρος, ἐξελθὼν τῆς βασιλικῆς σκηνῆς, ἐσέλλωσεν τὸν ἵππον του, παρέλαβεν ἐντὸς τοῦ σελλοπουγγίου⁵⁹ τοῦ τροφίμου διὰ τρεῖς ἡμέρας, ἐκρέμασε παρὰ τὸν μηρὸν τὸ παραμάχαιρόν⁶⁰ του, ἐξήρτησεν ὄπισθεν τοῦ ἵππου του τὸ κοῦκκουρον μὲ τὰ τοξάρια⁶¹, ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας τὸ ρικτάριν⁶² του, ἐσκεπάσθη μὲ τὴν γούνναν του, ἡ ὁποία κατὰ τὰς πορείας καὶ βροχὰς τοῦ ἦτο πολυτιμοτάτη, ἐφίλησε μὲ κατάνυξιν τὸ ἐγκόλπιον του, ἐσταυροκοπήθη καὶ ἔλαβε τὴν πρὸς βορρᾶν ἄγουσαν, χαίρων διὰ δύο τινά, πρῶτον ὅτι θὰ ἐπανέβλεπε τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸν Κοσμάν καὶ τὴν Ἀργυρῶν καὶ τὴν μονὴν τοῦ Προδρόμου, καὶ δεύτερον, διότι εἰς αὐτὸν ἀνετέθη ἡ τιμὴ νὰ μεταβιβάσῃ μυστικὰ τοῦ κράτους.

Ὁ μαῦρός του περνιζόμενος ἔτρεχε ταχὺς πρὸς τὸ περρωμένον φέρον τὸν ἀναβάτην του.

Πόσον πιστῶς ἀντιγράφουσι πολλάκις τὰ γεγονότα ἄλληλα! Ἄλλοτε πρὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων γράμματα λυγρὰ καθ' ἑαυτοῦ ἔφερε πρὸς τὸν Προΐτον ὁ Βελλερεφόντης καὶ τώρα παρόμοια γράμματα μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας φυλάσσει ἐν τῷ κόλπῳ του ὁ Θεόδωρος. Ποῦ νὰ ἐγνώριζεν ὁ δυστυχὴς ὅτι εἰς τὸ βασιλικὸν πιττάκιον ἐγράφοντο τὰ ἐξῆς.

Ἐπὶ τοῦ φοσσάτου

Πεφιλημένε τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἀδελφέ,
Τὸν παραδώσοντα τοῦ μόνου πιττάκιον γραμματηφόρον κάτασχε καὶ οἰφδῆποτε τρόπῳ ταχὺ τοῦ τῆδε βίου ἐκστῆναι ποίησον.

Χαίροις

ὁ τῶν Ρωμαίων πιστὸς βασιλεὺς καὶ τῆς
σῆς βασιλείας αὐτάδελφος

Μιχαήλ.

Καὶ τί δὲν ὑπέστη ἐπὶ τρεῖς ὄλους μῆνας πρὸς βορρᾶν πορευόμενος ὁ Θεόδωρος! Διῆλθε ποταμοὺς ὄρητικούς, οἵτινες πολλάκις ἠπέιλησαν νὰ τὸν παρασύρωσιν, ἐνέπεσεν εἰς χεῖρας ληστῶν παραφυλασσόντων, οἵτινες τὴν εὐτολμίαν του ἐκίμωντες ὄχι μόνον δὲν τὸν ἔβλαψαν, ἀλλὰ καὶ παντοιοτρόπως τὸν ἐβοήθησαν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πορείαν του, διενυκτέρευσεν εἰς μικρὰ ξενοδοχεῖα συντηρούμενα ὑπὸ μοναχῶν κατὰ τὰς μεγάλας λεωφόρους τὰς γειτονεούσους εἰς τὰς μονὰς των καὶ διὰ πρώτην φορᾶν τότε εἰς τὰ μικρὰ λαϊκὰ πανδοχεῖα ἐγνώρισε νεαρὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ὡς ξενοδόχισσαι ἀνελάμβανον νὰ προσφέρωσι τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τοὺς πα-

ρευομένους διαβάτας. Τοῦ ἐνετυπώθησαν ἀληθῶς ἀνεξίτηλοι εἰς τὴν μνήμην του αἱ ἐντυπώσεις ἐκ τῶν πανδοχείων ἐκείνων. Ἐν ᾧ εἰς τὴν γωνίαν ζωηρὸν ἔκαιε τὸ πῦρ, περὶ ξυλίνην ἀπλὴν τράπεζαν καὶ ἐπὶ σκάμων ἐκάθητο διαφόρων ἡλικιῶν καὶ τάξεων ἄνθρωποι διηγούμενοι ἕκαστος διάφορα ἐπεισόδια τῆς πορείας ἢ τοῦ βίου των. Ἡ ξενοδόχισσα, καλουμένη μὲ κούρταλα, ἔφερε μεσοκάθαρων ψωμῶν⁶³ καὶ ἐγέμιζε μὲ οἶνᾶριν τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐμποτόπουλλα⁶⁴ μὴ ἀποφεύγουσα ν' ἀνταλλάσῃ ἀστεῖσμούς μὲ τοὺς ζωηροὺς στρατιώτας, οἱ ὁποῖοι ἐτραγῶδουν διαφόρους τῆς πατρίδος των τραγωδίας. Ὡς εἶπομεν, εἰς τὰ τοιαῦτα πανδοχεῖα εἶδε καὶ ἤκουσε πολλὰ ὁ Θεόδωρος, τὸ ἐξῆς ὅμως τοῦ ἑκάμεν ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν. Εἰς τὴν Βιδυνίαν, εἰς τὸ πανδοχεῖον τὸ ὅποιον ἔλεγον τοῦ Λύκου, ἐκάθητο μίαν ἑσπέραν καὶ συνεχῆται μὲ ἄλλους ὁδοιπόρους. Ἦτο ἐκεῖ εἰς ἀκόμη στρατιώτης, εἷς μοναχὸς καὶ εἷς χωρικός μεταβαίνων εἰς τὴν πρωτεύουσαν ὡς μάρτυς. Ἦκουον ὅλοι μὲ προσοχὴν ψυχωφελῆ διήγησιν περὶ τῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου Δημητρίου, εἰς τὴν μονὴν τοῦ ὁποίου ἀνῆκεν ὁ μοναχός, ὅταν ἔξαφνα εἶδον ν' ἀνοίγῃ μία παράπλευρος θύρα καὶ νὰ ἐξέρχεται εἰς στρατιώτης. Ἐφερε τὰ μακρὰ στρατιωτικὰ ὑποδήματα, τὰ τσαγγία, καὶ γενειάδα βαθεῖαν, ἐκ τῆς χειρὸς δ' ἐκράτει νεαρὰν γυναῖκα, κάτω νεύουσαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλεγε. Πηγαίνωμεν οὐδὲν ἐν λεπτὸν πλέον.

Ὁ ξενοδόχος βλέπων ἀπαγομένην τὴν κόρην, τὴν ὁποίαν ἀπὸ δύο ἐτῶν εἶχεν εἰς τὸ πανδοχεῖόν του καὶ διὰ τοῦ κάλλους τῆς ὁποίας εἶχε κερδίσει ἀρκετὰ νομίσματα, ἐξανέστη καὶ ἤρχισε νὰ ὑβρίζῃ τὸν ἀπάγοντα.

Ποῦ ἀφίνεις τὰ μεταξωτά σου ἱμάτια, τῆς ἔλεγε, καὶ

τὰ πολύτιμά σου κοσμήματα; Τί ἔχεις νὰ ἐλπίζης ἀπὸ ἕνα πτωχὸν στρατιώτην;

Δός, τέκνον μου, ὅ,τι ἀπὸ τὸν ἁμαρτωλὸν βίον ἐκέρδισες, ἔλεγεν ὁ στρατιώτης· ὁ ἀληθινὸς πλοῦτος εἶναι οὐχὶ ὁ τοῦ κόσμου τούτου.

Ποῖος λοιπὸν ἦτο ὁ τόσον φρονίμως ὁμιλῶν;

Ἴδου τί συνέβαινε.

Ἡ Μαργαριτῶ, ἀνεψιὰ τοῦ ἀσκητοῦ Παχωμίου, δεκαπενταετῆς ἔμεινε ὄρφανὴ πατρὸς καὶ μητρὸς. Ὁ θεῖος, προστατεύων τὸ ἀδύνατον πλάσμα, τὸ παρέλαβεν εἰς τὴν σκῆτην του, πλησίον τῆς ὁποίας ἔκτισεν ἰδιαιτερον παράρτημα καὶ τὸ ἀνέτρεφεν ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ κυρίου, σκοπεύων νὰ τὸ εἰσαγάγῃ ὡς μοναχὴν εἰς τὴν πεντάωρον ἐκεῖθεν ἀπέχουσαν γυναικείαν μονὴν τῆς ἁγίας Βαρβάρας.

Ἡ κόρη κατερχομένη ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τὴν γειτονικὴν κωμόπολιν, ἵνα προμηθεύεται τροφίμα, ἐνέπεσε εἰς τὰ ἔρωτικά δίκτυα τοῦ ὠραίου νέου Μανουήλ, ὅστις καὶ τὴν παρεπλάνησε.

Μετὰ τὸ ὀλίγημά της, τὴν δικαίαν ὀργὴν τοῦ θείου φοβουμένη, δὲν ἐπέστρεψε πλέον εἰς τὴν σκῆτην ἢ Μαργαριτῶ. Ποῦ ἐπῆγε καὶ τί ἐγένετο ἦτο ἀδύνατον νὰ ἔξακριβώσῃ ὁ Παχώμιος, μ' ὅλον ὅτι ἠρώτα πάντας τοὺς ἐρχομένους εἰς τὸ ἐρημητήριόν του, ἵνα λάβωσι τὰς εὐχὰς του.

Ἐπὶ τέλους ἡ ποθητὴ πληροφορία ἐδόθη. Ἡ παλαιὰ γειτόνισσα Ἄννα μεταφέρουσα χάριν εὐλογίας τὸν ἀσθενῆ της ἔγγονόν εἰς τὸ Παχώμιον, τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι ἡ Μαργαριτῶ, νέα καὶ ὠραία, διὰ τῶν θελγήτρων της εἶχε καταστήσει πλούσιον τὸν ἐκμεταλλευτὴν της διευθυντὴν τοῦ πανδοχείου τοῦ Λύκου.

Ὁ ἀσκητὴς δὲν ἐδίστασεν· ἵνα σώσῃ τὸ ἀπολωλὸς πρόβα-

τον, ἐδέχθη νὰ κατέλθῃ εἰς τὸν κόσμον καὶ νὰ ζήσῃ ἐπὶ τινὰ χρόνον βίον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀπὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν εἶχεν ἀποσπασθῆ.

Ἐνεδύθη λοιπὸν στολὴν στρατιώτου καὶ, μόλις ἤναπτον τὰ φῶτα, ἔφθασεν εἰς τὸ πανδοχεῖον τοῦ Λύκου, ὅπου καὶ ἐδείπνησε πολυτελέστατα.

Ἡ ἐγχείρισις εἰς τὸν ξενοδόχον δύο χρυσῶν νομισμάτων τὸν εὔρε πρόθυμον νὰ παραχωρήσῃ διὰ μίαν ἐσπέραν τὴν Μαργαριτῶ εἰς τὸν ἄγνωστον στρατιώτην.

Τί τρομερὰ ἦτο ἡ νύξ ἐκείνη διὰ τὴν νέαν!

Ἄντὶ νὰ εὔρῃ πρὸ αὐτῆς ἔραστὴν πρόθυμον εἰς διασκέδασιν ἀνεγνώρισεν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς κανδήλας τὴν σεβασμίαν μορφὴν τοῦ θείου της! Ἡμιλιπόθυμος κατέπεσε πρὸ τῆς κλίνης καὶ μὲ δάκρυα ἤρρισε νὰ βρέχῃ τοὺς πόδας τοῦ ἀσκητοῦ, τοὺς ὁποίους καὶ κατεφίλει.

Ἡμαρτον, πάτερ ἄγιε, τοῦ ἔλεγε· συγχώρησόν με τὴν ἁμαρτωλὴν καὶ ἀναξίαν.

Ὁ Θεὸς συγχωρήσει σε, εἶπεν ὁ γέρον, ὁ ὁποῖος καθ' ὅλην τὴν νύκτα δὲν ἔπαυε νὰ συμβουλεύῃ τὴν ἀποπλανηθεῖσαν, τὴν ὁποίαν καὶ πάλιν ἀπεφάσισε νὰ συμπαράλαβῃ εἰς τὴν σκῆτην.

Αὐτὸς ἦτο ὁ στρατιώτης ὁ ἀπάγων ἐκ τῆς χειρὸς τὴν νέαν.

Πέντε ἡμέρας μετὰ τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ συνέβη καὶ τὸ ἐξῆς εἰς τὸν Θεόδωρον. Εἶχε διατρέξει πολλὰ μίλια καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ὑπὸ ραγδαίαν βροχὴν καὶ κάθυγρος καὶ κατάκοπος ἐστάθμμευσεν εἰς μικρὸν ξενοδοχεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον μόνον τὸν ξενοδόχον συνήνητησεν. Ἐξεσέλλωσε τὸ ἄλογόν του, παρέκάλεσε τὸν ξενοδόχον νὰ παραθέσῃ εἰς αὐτὸ ἐντὸς ταγίστρου ὀλίγην ταγὴν καὶ αὐτός, ἔξαγαγὼν τὰ τσαγγία

του ἔξηπλώθη παρὰ τὴν πυράν. Ἦτο τόσον κουρασμένος καὶ ὁ ὕπνος τοῦ ἤρχετο τόσον γλυκίς!

Ἡ ἐρώτησις τοῦ ξενοδόχου τί θέλει νὰ φάγη τὸν εὔρεν ἐντελῶς ἀδιάφορον.

Παρακαλῶ, κύρι, τοῦ εἶπεν, ἵνα ἀπλώσης τὸ ψαθὶν ἐδῶ εἰς τὸ παραγώνιν καὶ μοῦ ρίψης ὡς κοπέριταν μάλλινον σαγίον· νυστάζω.

Μετ' ὀλίγα λεπτά παρὰ τὸ λάμπον φῶς τῆς ἐστίας ὁ Θεόδωρος ἐκοιμάτο νήδυμον ὕπνον, οὐδ' ἐνεθυμεῖτο, ὡς ἔλεγε βραδύτερον, νὰ ἐκοιμήθη ἄλλοτε τόσον εὐχαρίστως.

Καὶ τί παράδοξα πράγματα ὠνειρεύθη κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην! Εἶδεν ὅτι, ἐν ᾧ ἐκοιμάτο κάτωθεν πανυψήλου δένδρου, παμμέγιστος δξύπτερος ἀετὸς κατ' ἀρχὰς μὲν διέγραφε κύκλους ὑπεράνω του, κατόπιν δὲ χυμίσας πρὸς τὰ κάτω τὸν ἤρπασε καὶ μετὰ μεγάλης ταχύτητος τὸν ἀνεβίβασεν ὑψηλά.

Ἄ! ἀνεφώνησεν ἐν τῇ ταραχῇ του, καὶ ἐξύπνησε.

Τί ἔχεις, τὸ παιδί μου; εἶπε πλησιάσας ὁ γέρον· ἡ ἁγία Τριάς διαφυλάξοι σε, καὶ τὸν ἐσταυροκόπησε τρίς.

Ἄν ἐγνώριζες, τάτα⁶⁵, τί ἔβλεπον πρὸ μικροῦ εἰς τὸν ὕπνον μου! τοῦ εἶπεν ὁ Θεόδωρος.

Καλὸν τὸ ὄνειρον, νεώτερε, εἶπεν ὁ γέρον, ἀκούσας· ἄς ἴδωμεν τί λέγει καὶ ὁ ὄνειροκρίτης· καὶ ἐγερθεὶς ἔλαβε τὸν ἐντὸς τετραγώνου κόγχης ἀποκείμενον ὄνειροκρίτην καὶ τὸν ἐφυλλομέτρησε: «Καθ' ὅλου ὁ ἀετὸς εἰς πρόσωπον βασιλέως κρίνεται· ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι εὔρεν ἢ εὐπόρησεν ἀετόν, εἰ μὲν ἐστὶ βασιλεύς, ἕτερον βασιλέα κατάσχη, εἰ δὲ τοῦ κοινοῦ λαοῦ ὁ ἰδὼν, βασιλεύσει. Ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἀετὸς ἄρας αὐτὸν τοῖς νότοις ἀνίπτατο, εἰ μὲν ἐστὶ βασιλεύς, εὐρήσει ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ

ὕψος καὶ μακροζωΐαν, εἰ δὲ τοῦ κοινοῦ λαοῦ, βασιλεύσει ἐξ ἄπαντος».

Χαῖρε, Αὐγουστε Θεόδωρε, εἶπε γελῶν ὁ νέος. Ἄν ἤξευρες, κύρι, ὅτι εἰς τὸ περσίκιν μου⁶⁶ ἔχω ἐν καὶ μόνον νόμισμα! καὶ ἀκόμη ἢ θεόσωστος πόλις εἶναι τόσον μακράν!

Τὰ ἀδύνατα παρ' ἀνθρώποις δύναται, τέκνον μου, νὰ κάμη δυνατὰ ὁ πανάγαθος Θεός. Ἐγὼ πιστεύω εἰς τὸν ὄνειροκρίτην, τὸν ὁποῖον σοφοὶ προφηταὶ ἔγραψαν· ἐνθυμοῦ μόνον ἐν τῇ βασιλείᾳ σου τὸν πτωχὸν ξενοδόχον Ἀναστάσιον.

Ἄχ! καὶ νὰ ἐγίνετο, κυράκα, βασιλεὺς ὁ Θεόδωρος, ἠκούσθη λέγων ὁ Γιαννίτης, ἐν ᾧ ἤρχιζε νὸ δεικνύη τὰ πρῶτα σημεῖα τοῦ νυσταγμοῦ. Ἄν ἐγινόμην καὶ ἐγὼ ἄσάν τὸν Θεόδωρον θὰ μοῦ ἐπλήρωναν ἀκριβὰ οἱ Βούλγαροι ὅσα κακὰ ἔπραξαν εἰς τὴν μάνην καὶ τὸν ἀφέντην μου. Σοῦ τὸ λέγω, καλὴ κυράκα, μὰ τὴν καλὴν ἐλευθερίαν τῶν γονέων μου, θὰ ἐκδικηθῶ τοὺς Βουλγάρους.

Γένοιτο, Γιαννίτη μου, εἶπε μὲ ἀναστεναγμὸν ἡ γραῖα Ἀγάθη καὶ ἐξεφυτίλισε τὸν λύχνον.

Κατὰ τὴν πορείαν του ὁ Θεόδωρος ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οὐδένα εἶχε συναντήσει· τὰ μέρη, δι' ὧν ἐβάδιζε δὲν ἦσαν ἔρημα, ὁ καιρὸς ὅμως δὲν ἦτο πρὸς πορείαν κατάλληλος· ἕκαστος ἀπέφευγε νὰ ταξιδεύσῃ ὑπὸ τόσον ραγδαίαν βροχὴν. Καὶ ὅμως αὐτὸς ἐπροχώρει σπεύδων νὰ ἐκτελέσῃ τὴν βασιλικὴν ἐντολήν. Ἡ γούννα του, ἡ ὁποία τόσον καλῶς ἄλλοτε τὸν προεφύλαττε, κάθυγρος ἤδη, τοῦ εἶναι πλέον ἐπικίνδυνον βάρους, ὁ δὲ μαῦρός του, ὁ πιστὸς του μαῦρος, κουρασμένος ἀπὸ τὴν συνεχῇ πορείαν, δυσκόλως βαδίζει διὰ μέσου τοῦ πηλοῦ, ὅστις παχὺς ἔχει σχηματισθῆ ἀνὰ τὴν ὁδόν. Μάτην ἀνασκα-

λεύει εἰς τὸ σελλοπούγγιον τοῦ ὁ Θεόδωρος· οὐδὲ ἐν τεμάχιον ἄρτου, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον κομμάτιον προσφαγίου⁶⁷ ἀρχίζει ἐπὶ τῆς σέλλας τοῦ νὰ τρέμη· ἡ θέσις τοῦ εἶναι ἀρκετὰ δύσκολος.

Δὲν ἦτο ὁμοῦς ὁ Θεόδωρος ἀπὸ τὰς φύσεις ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι ταχέως ἀποθαρρύνονται. Ἐβίττισε τὸν ἵππον τοῦ καὶ ἐπροχώρησεν. Ἐβάδισεν ἐπὶ ἑπτὰ ἀκόμη ὥρας, ὅχι εὐτυχῶς ὑπὸ ἰσχυρὰν βροχὴν, ὅταν δ' ἐπλησίαζε πλέον νὰ δύσῃ ὁ ἥλιος, ἀνεκάλυψε διὰ τοῦ βλέμματος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀγωνιωδῶς ἐζήτηε μίαν καλύβην. Ἐπτέρνισε τότε τὸν ἵππον τοῦ, τὸν ἐθώπευσεν ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν, ὅταν τὸ πρῶτον σκότος ἐκάλυπτε τὰ πέριξ, ἐκτύπησε τὴν θύραν.

Μεσηλιε γυνὴ ἔσπευσε νὰ τοῦ ἀνοίξῃ.

Ἐμβα, τὸ παιδίμ μου, εἶπε βλέπουσα τὸν νέον κάθυγρον καὶ κατάκοπον. Ἐχει ὁ Θεὸς καὶ διὰ σέ.

Ὁ Θεόδωρος δυσκόλως βαδίζων ἀπὸ τὸ αἰμωδίασμα καὶ ἀφίνων ὀπισθὲν τοῦ κρονονὺς ὕδατος ἀπὸ τῶν φορεμάτων τοῦ καταρρέοντος, διηυθύνθη πρὸς τὸ πῦρ τῆς ἐστίας.

Μετὰ δέκα λεπτὰ εἶχεν ἀλλάξει ὄψιν· τυλιγμένος εἰς τὰ φορέματα τοῦ οἰκοδεσπότη, ἦτο τέλειος χωρικός Μικρασιάτης. Ἡ Ἀναστασώ, ἀεικίνητος, ἐπῆρεν ἐν τῷ μεταξὺ τὸν ἵππον τοῦ, τὸν ἐστάβλισε καί, ἀφ' οὗ τὸν ἐξεσέλλωσε καὶ καλῶς τὸν ἀπεσπόγγισε, διότι τὸ δυστυχὲς ζῶον ἦτο κάθυγρον, τὸν ἐσκέπασε διὰ μαλλίνου σαγίου καὶ τοῦ παρέθηκεν ἐντὸς ταγίστρον κριθὴν. Ἐπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Θεόδωρον, τὸν ἠρώτησε πῶς ἔχει, καὶ λαβοῦσα κουκούμιον χάλκινον τὸ ἐπλησίασεν εἰς τὴν παριστίαν.

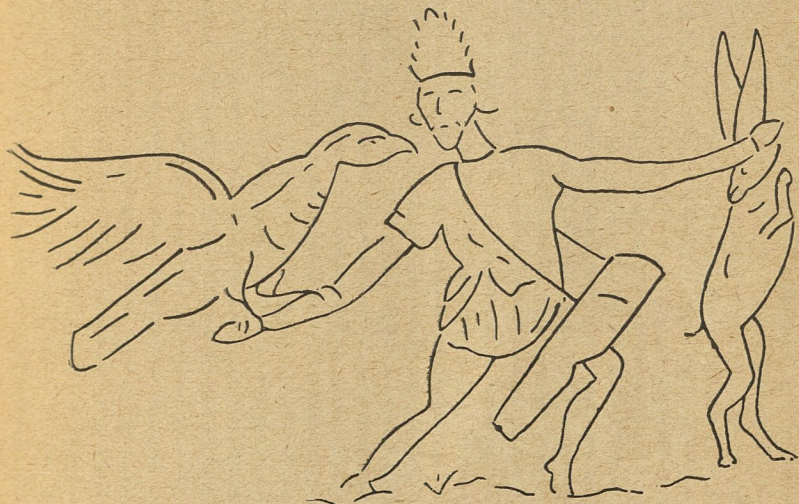
Μετ' ὀλίγον ἐντὸς πηλίνου καυκίου προσεφέρετο εἰς τὸν ἐνιζόμενον εὐχυμον θερμαντικὸν ποτόν.

Μόλις εἶχεν ἀρχίσει ἡ συνήθης εἰς παρομοίας περιστάσεις

συνδιάλεξις καὶ ὁ νέος ἐξήγει ποῖος ἦτο καὶ πόθεν ἤρχετο, κτύπος ἠκούσθη εἰς τὴν θύραν καὶ ὕλακαὶ κυνῶν ἀντήχησαν.

Εἶναι ὁ αὐθέντης μου, εἶπεν ἡ Ἀναστασώ, καὶ ἐγερωθεῖσα ἔσυρε τὸν διάδρομον τῆς θύρας καὶ ἤνοιξε.

Καλὴν ἐσπέραν, κυρία μου, εἶπεν εἰσερχόμενος μεσηλιε καὶ εὐσωμος ἀνήρ· καλή σου ἐσπέρα, κύρι,

Εἰκ. 5. Ὁ ἱερακάριος Γεώργιος ἐπανερχεται ἐκ τοῦ κυνηγίου.

ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις. Σήμερον ὁ Θεὸς ἠδύοκῃσε νὰ μᾶς στείλῃ καὶ σύντροφον, τὸ παλληκάρι ἐδῶ (καὶ ἔδειξε τὸν Θεόδωρον) τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἐκτύπησε τὴν θύραν μας ἐπικαλούμενον τὴν φιλοξενίαν μας.

Καλῶς ὤρισεν, εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης· πάντοτε μὲ καλὸν καὶ μὲ ὑγείαν νὰ ἔρχεται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν ἔχειρέτισεν.

Ὁ Θεόδωρος ἐγεῖρθεῖς ἀντεχειρέτισε καὶ ἔπειτα προτραπείς ἐκάθισεν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Γεώργιος, οὕτως ὠνομάζετο ὁ οἰκοδεσπότης, ἐξήγαγεν ἐκ τῆς χειρός του τὸν κρίκον, ἐξ οὗ ἦτο δεδεμένος ὡραιότατος ἀετός, ἐθώπευσε τὸ πτηνόν, τὸ ὁποῖον ἀνετίναξε τὰς πτέρυγάς του καὶ τοῦ ἔρριψεν ὀλίγα τεμάχια κρέατος, ἅτινα σπεύσασα τοῦ ἔφερον ἡ Ἀναστασώ· ἔπειτα ἐκρέμασε τὸ τοξάριον καὶ τὸ κούκκουρόν του εἰς τὴν ὠρισμένην θέσιν, παρέδωκε τὸν περιέχοντα τὰ θηράματα σάκκον εἰς τὴν σύζυγόν του καὶ ἐξεληθὼν ἔχυσεν ἀρκετὸν γάλα ἐντὸς ἔσκαμμένου ξυλίνου κορμοῦ εἰς τοὺς δύο του κύνας, τὸν μοῦντον καὶ τὸν ἕτερον τὸν λακωνικόν, τὴν ἀστραπήν.

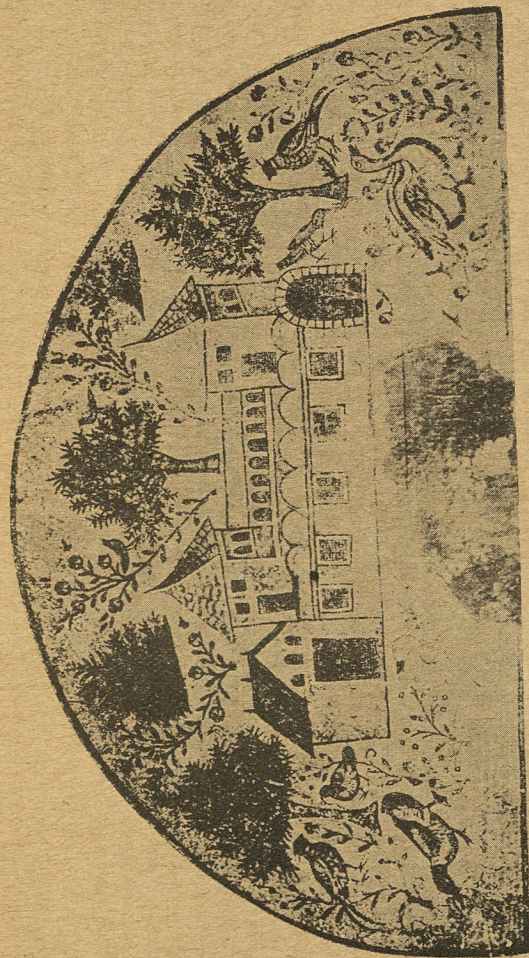
Αὕτη εἶναι ἡ ζωή μας, εἶπεν ἐπανερχόμενος εἰς τὸν ξένον του, τὸ κυνήγι καί, δόξα τῷ παναγάθῳ Θεῷ, δὲν εἶμεθα καθ' ὅλου δυσηρεστημένοι. Ἄλλοτε βέβαια ἐζῶμεν μὲ περισσότεράν ἄνεσιν, ἀλλὰ ἡ ραδιουργία, τέκνον μου, ἡ ραδιουργία!

Ἦγουν; ἠρώτησεν ὁ Θεόδωρος.

Θὰ ἔχης ἀκούσει διὰ τὴν οἰκογένειαν τῶν Φωκάδων.

Βεβαίως, ἀπήντησεν ὁ νέος.

Λοιπὸν εἰς ἐξ αὐτῶν, ὁ Γρηγόριος, ἔχει εἰς δύο ὠρῶν ἀπ' ἐδῶ ἀπόστασιν μεγάλα κτήματα. Ποῦ νὰ ἔβλεπες τὴν θαυμασίαν ἔπαυλίν του! Ἀπέραντον τριώροφον οἰκοδόμημα μὲ εὐρύχωρον αὐλήν, σταύλους, κατοικίας διὰ τοὺς ἀνθρώπους του καὶ μὲ ἀπέραντον ὄπισθεν κῆπον· ἀληθινὸν παλάτι. Καὶ ἡ κεντρικὴ αἴθουσα! Τεχνίται ἐπίτηδες κληθέντες ἀπὸ τὴν βασιλεύουσαν ἐξωγράφησαν ἐπὶ τῶν τοίχων τῆς μὲ χρυσᾶς καὶ ἄλλας ποικιλοχρῶμους ψηφίδας, ἀρ' ἑνὸς μὲν τοὺς ἀγῶνας τοῦ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως κατὰ τῶν Σαρακηνῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ θαυμάσια κυνήγια ἐλάφων καὶ ἀγριοχοίρων καὶ περδίκων,

Εἰκ. 6. Ἡ ἔπαυλις τοῦ Φωκά.

Harina

εἰς τὰ ὅποια μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν μετεῖχεν ὁ αὐθέντης. Εἰς τὰ κτήματα καὶ τὸ ἀρχοντικόν του ἐξούσαμεν πεντακόσια ψυχαί, ἐλεύθεροι καὶ δοῦλοι. Ἐγὼ ἐκ μικρᾶς ἡλικίας καταγινόμενος εἰς τὸ κυνήγιον εἶχον προσληφθῆ ὡς πετριτάριος καὶ γερακάριός του καὶ μετὰ ταῦτα μουτεμένα γεράκια μου ἦτο κατενθουσιασμένος ὁ αὐθέντης. Τὰ εἶχον τόσον καλῶς γυμνάσει, ὥστε ἀπολύμενα οὐδέποτε ἐπανήροντο εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου χωρὶς νὰ φέρωσιν εἰς τοὺς ὄνυχάς των ἄλλοτε πέρικα, ἄλλοτε λαγόν καὶ ἄλλοτε ἄλλο κυνήγιον. Ὁ φθόνος ὅμως μὲ κατεδίωξε· μίαν νύκτα, φθονερός ἀντίπαλος, ἀπέκοψε τοὺς πόδας τῶν πωλίων, ἡ εὐθύνη δὲ διὰ τὴν τοιαύτην βλάβην ἔπεσεν ἐπ' ἐμέ. Μοῦ κατελογίσθη ἀμέλεια καὶ ἀμέσως ἀπεμακρύνθη ἐκ τῆς ὑπερησίας τοῦ αὐθέντου.

Τί δὲν ἔκαμα! Ἐπῆγα εἰς συνάντησιν τῆς καλῆς μου αὐθέντρας, ἔπεσα εἰς τοὺς πόδας της, τοὺς ἐφίλησα καὶ μετὰ δάκρυα τὴν παρεκάλεσα νὰ μεσιτεύσῃ εἰς τὸν αὐθέντην. Οὐδὲν κατώρθωσαν καὶ αἱ παρακλήσεις ἐκείνης. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐγκατέλιπον τὴν ἔπαυλιν μετὰ τὴν σύζυγόν μου καὶ ἦλθον καὶ ἐγκατεστάθην εἰς τὴν καλύβην αὐτῆν, ἡ ὅποια ἄλλοτε κατὰ τὰ κυνήγια μας μᾶς ἐχρησίμευεν ὡς τόπος προσωρινῆς ἀναπαύσεως.

Ὁ Θεὸς ὅμως, ὁ ὁποῖος βοηθεῖ ὅλους, ἐβοήθησε καὶ ἡμᾶς. Κατέγινα ἔκτοτε μετὰ τὸ κυνήγιον καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν τῶν πωλίων καὶ τῶν σκύλων μου ζῶ. Ἐφ' ὅσον ὁ καιρὸς ἐπιτρέπει κυνηγῶ, καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς πόλεως, ἡ ὅποια ἀπέχει ἀπ' ἐδῶ δύο ὥρας, πολλάκις ἀκούεται ἡ φωνὴ μου· ἐπάρετε λαγοὺς· ἐδῶ οἱ γερανοὶ καὶ τὰ περδίκια⁶⁸. Ἀληθὲς εἶναι ὅτι κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας οἱ φορολόγοι μὲ ἔχουν πολὺ στενοχωρήσει, φορολογοῦντες πολὺ τὸ

κυνήγιον μου, παρ' ὅλα ὅμως αὐτὰ ζῶ ἀνέτως μετὰ τὸν καλὸν μου σύντροφον, τὴν Ἀναστασῶ.

Ὁ Θεόδωρος ἤκουε μὲ πολλὴν προσοχὴν τὰς διηγήσεις τοῦ κυνηγοῦ περὶ τοῦ τόπου, τῶν ἀπεράντων αὐτοῦ δασῶν τῶν ἀγριοχοίρων οἱ ὅποιοι ἔζων ἐντὸς αὐτῶν ὡς καὶ τῶν δυστυχημάτων τὰ ὅποια συνέβαινον κατὰ τὴν δι' ἀκοντίου θήραν των, πρὸ πάντων ὅμως περιγραφὰς τῶν διαφορῶν εἰδῶν τοῦ κυνηγίου.

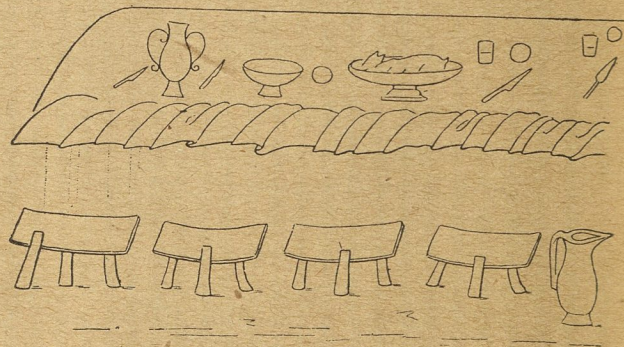
Ἐν τῷ οἱ δύο ἄνδρες συνωμίλουν, εἰς τὸ ὀπισθεν διαμερισμα ἡ Ἀναστασῶ κατεγίνετο νὰ ἐτοιμάσῃ δεῖπνον διὰ τὸν ξένον. Πρὸ ἀρκετῆς ὥρας εἶχε θέσει ἐπὶ τῶν δύο πυρομαχίων⁶⁹ τὴν χύτραν καὶ ἐντὸς αὐτῆς τεμαχιασμένον τὸν ἐκ τοῦ χθεσίου κυνηγίου κομισθέντα λαγόν. Τώρα, ἀφ' οὗ ἐμάδιση, καλῶς ἔπλυε καὶ ἀλάτισε πέντε περδίκια, τὰ ἔψηνε περιστρέφουσα ὑπὲρ τὴν ἀνθρακίαν τὰ σουβλία. Ἡ κνίσσα ἔφθανε μέχρι τοῦ μέρους ὅπου σταυροποδητὶ ἐπὶ ψιαθίου καθήμενοι συνεζήτουν οἱ ἄνδρες καὶ ὁ Θεόδωρος, μ' ὅλον ὅτι ἦτο κατάκοπος, ἐσκανδαλίζετο.

Τέλος, ὅταν ἡ ὥρα ἐφθασεν, ἡ Ἀναστασῶ ἔθηκεν εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου τὴν πτωχικὴν τράπεζάν της, ἠπλωσεν ἐπ' αὐτῆς καθαρῶτατον λινὸν μενσάλιον⁷⁰, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὑφάνει ἡ ἰδία, ἐτοποθέτησεν ἐπ' αὐτοῦ ἀνὰ τρία μαχαίρια, ξύλινα καυκία καὶ πινάκια, δύο ἐμποτόπουλλα περιέχοντα γλυκὺν οἶνόν ῥιν ἐντόπιον, ἐν κανίσκιον⁷¹ πλήρες μῆλων, σκουτέλλιον πλήρες τεμαχίων τυροῦ, ἐν καθαρὸν ψωμίν, ἐν τῷ μέσῳ δὲ πηλίνην μουχρούταν⁷² φέρουσαν τὸ ἀχνίζον καὶ μυροβόλον μαγεῖρευμα.

Ἀφ' οὗ ἡ οἰκοδέσποινα παρέθηκεν, ἐκάλεσε τοὺς συζητοῦντας νὰ καθίσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, ὅταν δ' οὗτοι ἀνακομβωθέντες ἔλαβον τὰς θέσεις των, ἠπλωσεν ἐπ'

αὐτῶν τὸ μακρὸν μανδήλιον καὶ μὲ εὐγένειαν παρεκάλεσε τὸν Θεόδωρον ν' ἀπαγγείλῃ τὴν νενομισμένην προσευχὴν.

Καλῶς σὰς εὗρον εἰς τὸ ξενίδιον σας, εἶπε μετὰ τὴν προσευχὴν ὁ Θεόδωρος καί, ἐν ᾧ οἱ φιλοξενοῦντες ἀπῆντων,

Εἰκ. 7. Ἡ Ἀναστασὴ ἐτοιμάζει τὴν τράπεζαν.

καλῶς ὠρίσατε, ἔτεινε τὴν χεῖρά του καὶ ἔλαβε δι' αὐτῆς τεμάχιον λαγωοῦ. Εἴτε δὲ διότι ἦτο πεινασμένος, εἴτε καὶ διότι ἡ μαγειρεία ἦτο καλῶς παρεσκευασμένη ἔφαγεν ἀπλήστως.

Λέγει, κύρι, ὁ δημῶδης λόγος ὅτι ἄλιον καὶ πολλοπιάστου ἄδηλος ὁ βίος· ἐγὼ μ' ὅλα ταῦτα πιστοποιῶ ὅτι τοιοῦτους μίσοις⁷³ οὐδὲ εἰς τραπέζας ἀρχόντων εἶδον, καὶ λαβὼν τὸ ἐντὸς τοῦ πινακίου του ὄφτην περδίκιν ἐκ τῶν ποδῶν, τὸ διέσπασε.

Τί ἐλέχθη κατὰ τὴν ἐπιτραπέζιον συζήτησιν εἶναι περιττὸν ν' ἀναφέρω· τοῦτο μόνον λέγω ὅτι ὁ Θεόδωρος διῆλθε πλησίον τῶν καλῶν χωρικῶν μίαν πολὺ εὐχάριστον νύκτα, τὴν ὁποίαν μετὰ μακρὰ ἔτη εὐχαρίστως ἀνεπόλει.

Ὅταν ἐτελείωσε τὸ δεῖπνον, ἡ οἰκοδέσποινα ἠγέρθη, ἐκό-

μισεν τὸ χερνιβόξεστον⁷⁴ καὶ μενσάλιον καὶ ὑποκλινομένη ἔχυσεν ὕδωρ, ἵνα πλυθῶσιν οἱ ἄνδρες. Μίαν ὥραν μετὰ ταῦτα ὁ κατάκοπος Θεόδωρος ἐκοιμάτο εἰς τὸ παραγώνιν μὲ χονδρὸν κεκαλυμμένος ἐφάπλωμα.

Ἡ πορεία τοῦ Θεοδώρου δὲν ἦτο βεβαίως ἀτέρμων· μίαν ἡμέραν, κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἑνὸς βουνοῦ ἀντίκρισε τῆς Προποντίδος τὴν θάλασσαν. Κατὰ τὸ σημειωματάριον, τὸ ὁποῖον ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του, ἦτο ἡ ὀγδοηκοστὴ πέμπτη ἡμέρα ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ τοῦ φοσσάτου.

Ἀπ' ἐκεῖ ἕως ὅτου φθάσῃ εἰς τὴν παραλίαν ἢ ἀγωνία του ἦτο ἀπερίγραπτος. Τὸ μεταξὺ διάστημα τοῦ ἐφαίνετο πολὺ μεγαλύτερον τοῦ διανυθέντος, μ' ὅλον ὅτι ἦτο δεκαπέντε ὥρῶν.

Τὸ φρόνιμον βεβαίως ἦτο, ἀφ' οὗ καὶ ἡ ὥρα τοῦ ἔτους δὲν ἦτο ψυχρά, ν' ἀναπαυθῆῖ κάτωθεν ἑνὸς τῶν ὑπερυψηλῶν δένδρων τοῦ δάσους καὶ μὲ τὰ ἐξημερώματα νὰ ἐκκινήσῃ ἡ ὑπομονὴ ὅμως τοῦ ἔλειπε. Κατῆλθε μόνον τοῦ ἵππου του, τὸν ἐξεσέλλωσε, τὸν ἐτάγισε καὶ ἔπειτα τὸν ἐπότισεν εἰς τὴν λεκάνην διαγυεστάτης καὶ ἀφθόνου πηγῆς, ἐδείπνησε δὲ καὶ αὐτὸς μὲ ὀλίγον μαῦρον ἄρτον καὶ ἐλαίας, τὰς ὁποίας ἔφερεν ἐντὸς τοῦ σακκιδίου του.

Ὅλα αὐτὰ διήρκεσαν δύο ὥρας. Μετὰ ταῦτα ἐσέλλωσε καὶ πάλιν τὸν μαῦρόν του, ἵππευσε καὶ σταυροκοπηθεὶς τὸν ἐπέτρυνε.

Μαῦρέ μου γοργογόνατε, εἶπεν ὁ Θεόδωρος ἐλαφρῶς θωπεύων τὸν τράχηλον τοῦ ὠραίου ζῴου, μίαν καὶ μόνον νύκτα θὰ σὲ κουράσω, ἀλλὰ προσπάθησον νὰ γίνῃς ἀνεμοπόδης.

Παρά τὴν Χαλκηδόνα, ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας, εὐρίσκοντο τὰ ἀνάκτορα τῆς Ἱερείας⁷⁵, εἰς τὰ ὁποῖα συνείθιζενὰ διαθερίζῃ ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια. Εὐρύχωρα μὲ κυρίαν ἄποψιν πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ μὲ εὐρύτατον πρὸς τὰ ὄπισθεν κῆπον, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ περιβολᾶριοι εἶχον φυτεύσει θανμάσια ἄνθη, ἧσαν ἐξαίρετον θερινὸν ἐνδιαίτημα.

Ἐκεῖ εἶχεν ἀποσυρθῆ κατὰ τὸ θέρος ἐκεῖνο ἡ Αὐγούστα μετὰ τῆς Σοφίας, ἡ ὁποία διήρχετο τὸν καιρὸν τῆς ἡ περιπατοῦσα ἢ παίζουσα μὲ τὰς φίλας τῆς ἡ ράπτουσα μετ' αὐτῶν φορέματα διὰ τοὺς πτωχοὺς τῆς πόλεως καὶ τοὺς ἐπανερχομένους αἰχμαλώτους.

Ἦτο ἀκριβῶς δεκάτῃ Ἰουλίου, ἡμέρα Κυριακῆ, ὅταν παρὰ τὸν ὀπίσθιον περίβολον τοῦ ἀνακτορικοῦ κήπου ἐπέξυεν ἄγνωστος νεαρὸς στρατιώτης. Ποῦ εὐρίσκετο ὁ νέος ἠγνόει· αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἠμπόδισε νὰ εἰσέλθῃ διὰ μιᾶς ἡμιανοιγμένης θύρας τοῦ κήπου καὶ κατάκοπος ὅπως ἦτο ἐκ τῆς ὄλουκτίου πορείας νὰ ἐξαπλωθῇ ἐπὶ τῆς χλόης κάτωθεν παχυσκίου πλατάνου. Τὸν ἵππον του, ἀφ' οὗ ἐξεσέλωσε, περιέδεσεν εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν.

Εἰς τὰς ἀγρυπνίας ἀντεῖχεν ὁ Θεόδωρος, τὴν περίστασιν ὅμως ἐκείνην παρεδόθη ἄνευ ὄρων εἰς τὸν παντοδύναμον ὕπνον. Μετὰ δέκα λεπτά, ἀφ' ὅτου κατεκλίθη ἐπὶ τῆς χλόης, ἀπεκοιμήθη βαθύτατα. Θὰ ἔβλεπε μάλιστα εὐχάριστα ὄνειρα, ὡς ἠδύνατό τις νὰ κρίνῃ ἐκ τοῦ μειδιάματος, τὸ ὁποῖον διέστελλε τὰ χεῖλη του.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐξαιρετικῶς φαιδρὰ ἡ Σοφία εἶχε κατέλθει εἰς τὸν κῆπον, διὰ νὰ παίξῃ μὲ τὰς φίλας τῆς τὴν σφαῖραν. Εἶχε διέλθει διάφορα σημεῖα τοῦ κήπου παίζουσα, ὅταν εἰς ἐκσφενδονισμὸς ἔφερε τὴν σφαῖραν πλησίον τοῦ δένδρου, ὅπου ἐκοιμᾶτο ὁ στρατιώτης. Ἀνύποπτος ἔσπευσεν ἡ δέσποι-

να, ἵνα τὴν παραλάβῃ, ὅταν παρετήρησε τὸν κοιμώμενον νέον.

Ἄπλοῦς βέβαια στρατιώτης ἦτο ὁ ξένος, ἡ ἔκφρασις ὅμως τοῦ ὠραίου προσώπου του καὶ ἡ ἐπιχαρίτως ἐπὶ τῶν ὤμων του κυματομένη ξανθὴ κόμη τὸν καθίστων συμπαθέστατον. Καὶ ἐκοιμᾶτο τόσο γλυκὰ! Βαίνουσα ἐπὶ τῶν ἄκρων δακτύλων τῶν ποδῶν ἐπλησίασεν ἡ Σοφία καὶ παρετήρει προσεκτικῶς τὸν κοιμώμενον, ὅταν τὸ βλέμμα τῆς ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ λιτακίου, τὸ ὁποῖον ἐξεῖχεν ἀρκετὰ τοῦ κόλλου του.

Ἀπὸ περιέργειαν ὠθουμένη ἐπλησίασεν ἔτι περισσότερον καὶ κύψασα ἀνέγνωσε. Περιέργον! ὁ γραφικὸς χαρακτῆρ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς ἦτο γνωστὸς καὶ ἡ ἐπιστολὴ διηυθύνετο πρὸς τὸν θεῖόν της Καίσαρα.

Εἰς ἄλλην ἴσως περίπτωσιν ἡ περιέργειά της δὲν θὰ προῦχώρει περαιτέρω, μὴ λησιμονῶμεν ὅμως ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦτο τὸ ὄργανον τῆς μοίρας, ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ δώσῃ μίαν λύσιν εἰς τὸ δρᾶμα. Ἔστρεψε λοιπὸν τὸ βλέμμα, διὰ νὰ ἴδῃ μήπως κἀμμία ἀπὸ τὰς φίλας τῆς τὴν βλέπῃ, καί, ὅταν ἐπέισθη ὅτι εἶναι μόνη, κύψασα ἔσυρε τὴν ἐπιστολήν.

Δὲν ἠπατάτο· ἐπὶ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς τὸ σφράγισμα ἦτο τοῦ ἁγίου βασιλέως καὶ πατρὸς της. Ἀπεσφράγισε τὸ πιττάκιον καὶ ἀνέγνωσεν. Ἄχ! διατί ὁ ἄκακος αὐτὸς νέος ν' ἀποθάνῃ; Τὸν προσέβλεψεν μὲ τὸ μειδιάμα εἰς τὰ χεῖλη κοιμώμενον καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ἦλθον δάκρυα, τὰ ὁποῖα ἀπεσπόγγισε μὲ τὴν ἄκραν τοῦ ἀναπεταρικοῦ της⁷⁶. Ἐπειτα πάλιν ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολήν προσπαθοῦσα νὰ μαντεύσῃ τὸ αἴτιον τῆς τόσης ἀυστηρότητος τοῦ πατρὸς της.

Ὅχι, εἶπε τέλος σφίγγουσα μεταξὺ τῶν δακτύλων τῆς χεῖρὸς τὸ πιττάκιον· εἶναι κρῖμα ν' ἀποθάνῃ νέος τόσο ὠραίος. Πρέπει νὰ τὸν σώσω, καὶ ἀπομακρυνθεῖσα ἐπεισκάλισε⁷⁷ τὴν πιστὴν της βαγίτσαν⁷⁸ Μαρίαν, ἡ ὁποία ἀκούσασα

τῆς δεσποίνης τὰς σκέψεις, ἀνέλαβε προθύμως νὰ τὴν βοηθήσῃ.

Μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἀντὶ τοῦ πρώτου πιττακίου καὶ κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν γραμμάτων αὐτοῦ εἶχε γραφῆ δευτερον, τὸ ὁποῖον διελάμβανε τὰ ἐξῆς.

Ἄπο τοῦ φοσσάτου

Φίλτατε ἀδελφέ,

Τὸν τοῦμοῦ γράμματος κομιστὴν νεώτερον, ἀγαθὸν στρατιώτην γενόμενον καὶ εὐνοϊαν ὑπὲρ τῆς ἐμῆς βασιλείας ἐπιδειξάμενον ὡς ἐμὸν υἱὸν ἐφίλησα. Γενέσθω τοίνυν τῆς ἐμῆς Σοφίας σύζυγος πρὸ τῆς ἐκ τοῦ φοσσάτου ἐπανόδου τῆς βασιλείας μου. Χαίροις

Ὁ τῶν Ρωμαίων πιστὸς βασιλεὺς
καὶ σὸς ἀτάδελφος

Μιχαὴλ

Τὸ γράμμα ἐσφραγίσθη μὲ τὴν ἐν τοῖς ἀνακτόροις ὑπάρχουσαν βασιλικὴν σφραγίδα καὶ παρελήφθη ὑπὸ τῆς πριγκίπισσης, τὴν ὁποίαν εἶχε καταλάβει ἰσχυρὰ ταραχή. Θὰ ἐπρόφθανεν ἄρα γε νὰ ἐναποθέσῃ τὸ γράμμα ἀπαρατήρητος εἰς τὸν κόλπον τοῦ κοιωμένου ἢ μήπως ἐν τῷ μεταξὺ θὰ ἐξύπνα οὗτος; Ὅταν τέλος ἐπέισθη ὅτι τὰ πάντα εἶχον κατ' εὐχὴν τακτοποιηθῆ, ἐξέβαλε στεναγμὸν ἀνακουφίσεως. Ὁ Θεόδωρος εἶχε σωθῆ.

Αἱ φίλαι τῆς τώρα τρέχουσιν ἀνὰ τὸν κῆπον καὶ μὲ χαρὰν ἄλλαι μὲν σφαιρίζουσιν, ἄλλαι δὲ παίζουσι καταρραίνουσαι ἀλλήλας δι' ὕδατος, ὅπερ λαμβάνουσι ἐκ τῆς φλισκίνας⁷⁹ καὶ ἄλλαι παρέκει χορεύουσι τὸν κύκλιον χορὸν, ἄδουσαι συγχρόνως. Ξένη πρὸς ὅλα αὐτὰ ἡ Σοφία ἀκούει μόνον προσεκτικῆ τὸ τραγοῦδιν, τὸ ὁποῖον κάποιος ὁδοιπόρος ψάλλει ἔξωθεν τοῦ περιβόλου.

Φῶς μου, ψυχὴ μου, ὀμμάτια μου, πνοή μου, ἀνασασμός μου, ἦλιε, σελήνη ὀλόφωτος, ἄστρον τῆς Ἀφροδίτης, χαρτὴν σὲ γράφω ἐρωτικόν, πιττάκιν ἀπὸ πόνου καὶ δέξου τὸ ἔς τὰ χέρια σου, μὴ τὸ περηφανέσης. Γνώριζε κόρη ἐρωτικὴ, ψυχὴ μου καὶ καρδιά μου ἐμὲν σπαθιά οὐκ ἐντρέψασιν κοντάρια τοῦ πολέμου ἢ ἀγάπη σου μὲ μάραναν, τὸ βλέμμα σου μὲ πῆρεν καὶ δουλευτήν σου μ' ἔκαμες καὶ δοῦλον τῆς ἀγάπης

καὶ μὲ ἀκόμη μεγαλυτέραν εὐχαρίστησιν τοὺς στίχους, τοὺς ὁποίους σιγὰ ψάλλει ἢ φίλη τῆς Ἄννα.

ἂν σχίσουν τὴν καρδίτσαν μου, ἔσωθεν νὰ σὲ εὔρουν
νὰ σὲ εὔρουν ριζοφύτευτον στρατιωτὰ μου ἀνδρειωμένε!

Ὁ Θεόδωρος, ἄφ' οὗ ἐκοιμήθη ἄρκετά, ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, ἔδρασε τὴν δεξιὰν εἰς τὸν κόλπον του, διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ὑπῆρχε ἐκεῖ τὸ βασιλικὸν πιττάκιον, καὶ μὲ ἐν ταχύ τίναγμα εὐρέθη ὄρθιος ἐπλύθη ἔπειτα εἰς τὰ κρῦα ὕδατα τῆς παρακειμένης κρήνης, ἔκαμεν τὸν σταυρόν του, διηυθέτησε τὴν ξανθὴν καὶ πλουσίαν κόμην του, ἐσέλλωσε τὸν μαῦρόν του καὶ λαβὼν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἡμιανοιγμένης θύρας, ἐξ ἧς καὶ εἰσῆλθε. Ποῦ νὰ ἐφαντάζετο ὅτι δι' αὐτὸν ἤρχισε νὰ ἐνδιαφέρεται ἡ πριγκίπισσα!

Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν τὸν Θεόδωρον κατερχόμενον πρὸς τὴν ἀκτὴν, ἵνα διαπεραιωθῆ εἰς τὴν βασιλεύουσαν καὶ ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ φοσσάτον, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ κριθῆ ἡ τύχη τῆς Ρωμανίας.

Ἐκεῖ ὅλαι αἱ στρατιωτικαὶ κινήσεις συνετελέσθησαν καὶ ὁ ἐχθρὸς ἔχει ἀναγκασθῆ νὰ δώσῃ τὴν ἐπομένην μάχην ἀπο-

φασιστικήν. Ὁ στρατηγὸς Βάρδας ἐφρόντισε καὶ διὰ τὰς τελευταίας λεπτομερείας· οἱ κόμητες⁸⁰ ἐτακτοποίησαν τὰ βάνδα των, ὁ τουρμάρχης καὶ ὁ μεράρχης ἔκαμαν τὴν τελευταίαν ἐπιθεώρησιν, ἡ δὲ νίκη, κατὰ τοὺς ἀνθρωπίνους ὑπολογισμούς, θὰ ἔστεφε τὰ ὄπλα τῶν Ρωμαίων.

Εἰς τὸ φουσᾶτον δύο ὥρας πρὶν ἐξημερώση παρατηρεῖται ζωηρὰ κίνησις. Τὰ διάφορα τάγματα περιέρχονται οἱ παρακλήτορες ἢ καντάτωρες⁸¹ καὶ διὰ λόγων ἐνθουσιάζουσι τοὺς στρατιώτας, ἵνα ἀγωνισθῶσιν ὑπὲρ πίστεως, πατρίδος καὶ τοῦ βασιλέως, οἱ δὲ ἱερεῖς τοῦ στρατοῦ κάμνουσιν ἐκτενῆ εὐχὴν καὶ ἀγιάζοντες τὸν στρατὸν καὶ τὰ βάνδα τὰ παραδίδουσιν εἰς τοὺς βανδοφόρους⁸² τῶν ταγμάτων. Μὲ τὰ ἐξημερώματα, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς παρατάξεως ἀκούεται ἡ εὐφημία τοῦ βασιλέως «Μιχαήλ Ἀὔγουστε, τουβίνκας· βασιλεῦ οὐράνιε, στέψον νίκαις τῶν βασιλέων ὑμῶν». Ἐπειτα μὲ τὴν πολεμικὴν ἰαχὴν «σταυρέ, βοήθει· νενίκηκεν ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν» αἱ φάλαγγες προχωροῦν.

Ὁ ἀγὼν τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦτο σκληρός· οἱ ἐχθροὶ καλῶς καὶ αὐτοὶ συγκεροτημένοι διημφεσβήτησαν μὲ λύσαν τὴν νίκην. Ὁ Ἄρης ἐχόρτασεν αἷμα· ἵπποι καὶ ἄνδρες ἀναμιξέονται ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ὅπου δὲν ἀκούει τις ἢ τὰ κτυπήματα τῶν κονταρίων, τὰς διαταγὰς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τοὺς στεναγμούς τῶν θνησκόντων. Πεδίον κολάσεως τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ πεδίου τῆς μάχης. Ὁ Βάρδας πανταχοῦ παρὼν ἐπὶ τοῦ ἵππου του δίδει διαταγὰς. Τούτου δὲν ὕστερῃ ὁ βασιλεὺς, ὅστις μετέχει αὐτοπροσώπως τῆς μάχης δεικνύων τὴν συνήθη του γενναιότητα. Ὅπου παρουσιασθῆ ὁ ὕτος, ἡ ὁρμὴ τῶν στρατιωτῶν αὐξάνει καὶ οἱ ἐχθροὶ ὑποχωροῦν.

Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἡ μάχη ἔχει πλέον ὀριστικῶς κρι-

θῆ. Οἱ ἄνδραιοὶ Ρωμαῖοι ἔχοντες «καὶ τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν» ἐκέρδισαν τὴν νίκην, εἰς χεῖράς των δὲ περιήλθεν ἀφθονία λαφύρων καὶ αἰχμαλώτων. Ἡ Ρωμανία ἐσώθη καὶ οἱ πρόσφυγες, οἵτινες φθάσαντες μέχρι τοῦ στρατοπέδου καταφιλοῦσι τοὺς πόδας τῶν στρατιωτῶν καὶ ἀξιωματικῶν καὶ εὐχονται πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως, δύνανται ἀμέριμνοι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ ἴδια.

Διὰ τῶν πυρσῶν μετὰ μίαν ὥραν ἐγνωρίζον οἱ ἐν τῷ ἱερῷ παλατίῳ ὅτι ἡ νίκη ἔστεφε τὰ Βυζαντινὰ ὄπλα καὶ οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἐκχυθέντες εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς πλατείας καὶ τὸν ἱππόδρομον ἐώρταζον τὰ ἐπινίκια.

Ἡ νίκη ὅμως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ηἰδόκησεν ὁ Θεὸς νὰ γίνῃ διπλῆ. Οἱ ἐχθροὶ δῆλα δὴ ἀποφασισμένοι ν' ἀγωνισθῶσιν ὑπὲρ τῶν ὄλων παρεσκεύασαν καὶ ὥπλισαν κατὰ τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς ἰσχυρότατον στόλον, ὅστις διετάχθη νὰ συναντηθῆ καὶ ἀντιμετρηθῆ μὲ τὸν Βυζαντινόν, καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν ἐπρόκειτο νὰ δοθῆ ἡ μεγάλη ἐκ παρατάξεως μάχη.

Δὲν λέγομεν ὅτι δὲν ἐπέδειξαν ἀνδρείαν οἱ ἐχθροὶ· τοῦναντίον καὶ δεξιοὶ κατὰ τὴν ναυμαχίαν καὶ γενναῖοι ἐφάνησαν, ἐν ὅμως γεγονὸς τοὺς ἔκαμε νὰ διαλυθῶσι κακοὶ κακῶς καὶ μὲ πλείστας ἀπωλείας. Ἐν ᾧ δῆλα δὴ μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ σημείου ἐκ τοῦ δρόμωνος τοῦ μεγάλου δρουγγαρίου εἶχεν ἀρχίσει ἡ ναυμαχία καὶ πανταχόθεν ἠκούοντο ναυτικὰ παραγγέλματα καὶ σαλπίγγων ἤχοι καὶ βοὴ ἐκσφενδονιζομένων λίθων ἀπὸ τῶν ξυλοκαράβων⁸³ καὶ αἱ τοξοβολίστραι ἀπὸ τῆς πρῶρας, τῆς πρύμνης καὶ τῶν πλευρῶν τῶν δρομώνων ἐξέπεμπον κατὰ δέσμας τὰς μικρὰς σαγίττας τὰς λεγομένας μυίας⁸⁴, εἶδον οἱ Σαρακηνοὶ ἄνδρες διὰ σωλήνων τοὺς ὁ-

ποίους ἐκράτουν νὰ περιλούωσι μὲ ἐν ὑγρὸν τὰ καταστρώματα καὶ τὰς πλευρὰς τῶν πλοίων των. Ἦτο ἡ νάφθα, τὴν ὁποίαν ἐπιτηδεῖως ἀντιλουμένην ἐκ τῶν ἐν τῷ κύτει τοῦ πλοίου χαλκωμάτων ἐξεσφενδόνιζον κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Οἱ Σαρακηνοί, μηδὲν ὑποπεύοντες, ἐγέλων διὰ τὸ ἀκίνδυνον, κατ' αὐτούς, λουτρὸν καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὸ θάρρος τῶν πολλαπλασιάζοντες ἐπλησίαζον ἔτι περισσότερον εἰς τοὺς βυζαντινοὺς δρόμωνας. Ἡ στιγμή ὅμως τῆς λύσεως τοῦ δράματος ἔφθασε· τὰ πρόπυρα ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν καὶ φλόγες πύριναι ἤρχισαν νὰ ἐκπέμωνται ἀπὸ τῶν σιφώνων. Εἰς τὴν προῶραν ἀπὸ τὰ χάλκινα στόματα τῶν λεόντων⁸⁵ φλόγες ἐκπεμπόμεναι μετὰ συριγμοῦ τοὺς ἐνέβαλον εἰς ἀπόγνωσιν. Τὰ πλοῖα των ἤρχισαν νὰ καίωνται. Ἐλπίς διὰ τὴν νίκην δὲν ὑπῆρχεν· οἱ ἐχθροί, παρ' ὅλην τὴν γενναϊότητά των, ἠναγκάσθησαν ἀδόξως ν' ἀποχωρήσωσι, τεσσαράκοντα δὲ διασωθέντα πλοῖα των μετὰ τῶν πληρωμάτων, ἐν οἷς καὶ ἡ ναυαρχίς, περιῆλθον ὡς λάφυρα εἰς χεῖρας τῶν νικητῶν, οἵτινες καὶ τὰ προσέδεσαν ὕψισθεν τῶν ἰδικῶν των, ἵνα τὰ ὀδηγήσωσι, χάριν τοῦ θριάμβου των, εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Βοσπόρου.

Ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος ὑπερηφάνως κυματίζει τώρα ἡ πολεμικὴ σημαία φέρουσα τὴν εἰκόνα τοῦ βασιλέως ἐφίππου, ἀπὸ δὲ τῶν καταστρωμάτων τῶν βασιλικῶν καραβίων ἀκούονται εὐφημῖαι καὶ ἀλλαγαμοὶ χαρᾶς ἐπὶ τῇ νίκῃ. Τὸν ἐνδοξὸν ἀγῶνα ἐπηκολούθησε πανδαισία καὶ εὐωχία γενικὴ, ἔτι δὲ διανομὴ τῶν πλουσίων λαφύρων καὶ ἀπονομὴ τιμῶν εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας.

Ἀκριβῶς τὴν ἐπομένην τῆς ἡμέρας ἐκείνης νεαρὸς στρα-

τιώτης παρουσιασθεὶς εἰς τὸ παλάτιον ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὸν Καίσαρα. Οἱ φρουροὶ ἀληθῆς εἶναι ὅτι μετὰ περιφρονήσεως ἤκουσαν τὴν ἀξίωσιν αὐτὴν, ὅταν ὄμως τοῖς ἐπεδείχθη τὸ βασιλικὸν πιττάκιον, ὑπεχώρησαν.

Ἀπὸ διαμερίσματος εἰς διαμέρισμα προχωρῶν ὁ Θεόδωρος ὠδηγήθη τέλος πρὸ τοῦ Καίσαρος, ὅστις κόκκινον φορῶν ἱμάτιον καὶ κάλτσας καὶ ὑποδήματα ἡεράνεα, ἐκάθητο ἐπὶ θρόνου.

Ὁ ἅγιος βασιλεὺς, δέσποτα, εἶπεν ὁ νέος προσκυνῶν βαθέως καὶ ἐξάγων ἐκ τοῦ κόλπου τὸ βασιλικὸν πιττάκιον, μὲ ἀπέστειλεν ἐκ τοῦ φοσσάτου, ἵνα ἐγχειρίσω εἰς τὴν σὴν βασιλείαν τὸ γράμμα τοῦτο, καὶ ὑποκλιθεὶς παρέδωκε τὴν ἐπιστολήν.

Ὁ Καῖσαρ λαβὼν ἐφίλησε τὴν ἐπιστολήν καὶ τὴν ἀνέγνωσεν. Ἀφ' οὗ αὐτὴ ἦτο ἡ θέλησις καὶ διαταγὴ τοῦ ἀδελφοῦ του, αὐτὸς οὐδὲν εἶχε ν' ἀντεῖπῃ. Ἐκτύπησε τὸν νέον θωπευτικῶς ἐπὶ τοῦ ὤμου καὶ διέταξε νὰ τοῦ παραδώσωσι στολήν δεσπότη, εἰς δὲ τὸν κουβικουλάριον Ἰσαάκιον ἔδωκεν ἐντολήν νὰ τοῦ ἐτοιμάσῃ ἰδιαίτερον διαμέρισμα ἐν τοῖς ἀνακτόροις. Ἐπειτα, στρεφόμενος πρὸς τὸν Θεόδωρον, τοῦ εἶπε πατρικῶς ὑπαγε, ἀγαπητὸν τέκνον.

Ὁ Θεόδωρος ὑποκλιθεὶς ὑπεχώρησε μέχρι τοῦ βήλου καὶ διηυθύνθη ἔπειτα εἰς τὸ ἰδιαίτερόν του διαμέρισμα, ἀπορῶν. Ἄν τοῦ ἔλεγον ὅτι ὅλα τὰ συμβαίνοντα ἦσαν ὄνειρον, θὰ τὸ ἐπίστειεν.

Ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ μέλλοντος γαμβροῦ ὁ Καῖσαρ, διελθὼν εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν, συνεζήτη μετὰ τῆς Αὐγούστης εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν τοῦ παλατίου τῆς Ἱερείας περὶ τοῦ γάμου τῆς Σοφίας. Ἀντίρρησης περὶ γαμβροῦ δὲν ἐπετρέπετο, ἐφ' ὅσον ὁ βασιλεὺς τὸν ἐνέκρινεν

ἀπολύτως· σκόπιμον μόνον ἐκρίθη νὰ γίνῃ πρὸς τὴν νύμφην ὑπὸ τῆς μητρὸς τῆς ἡ δέουσα εἰσήγησις.

Ἄκουσον, τέκνον μου, εἶπεν ἡ Αὐγούστα πρὸς τὴν Σοφίαν, ὅταν εὐρέθησαν μόναι. Τοῦ θρόνου μας διάδοχον, δυστυχῶς, ὁ πανάγαθος Θεὸς δὲν μᾶς ἐδώρισεν, ὁ δὲ σὸς πατήρ, οὗ πολλοὶ οἱ χρόνοι, προβαίνει εἰς τὴν ἡλικίαν. Καιρὸς λοιπὸν ἦτο νὰ σκεφθῶμεν περὶ εὐρέσεως τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, ὅστις πολλὰ ψυχικὰ καὶ σωματικὰ συγκεντρῶνων προτερήματα θὰ ἠδύνατο καὶ σὲ νὰ καταστήσῃ εὐτυχῆ καὶ τὸ κράτος ἐπιτυχῶς νὰ κυβερνήσῃ. Τὸν ἄνδρα τοῦτον ὁ σὸς πατήρ φαίνεται ὅτι εὔρε κατατὴν ἐκστρατείαν καὶ τὸν ἀπέστειλεν εἰς τὴν μεγαλόπολιν τὰ σχετικὰ γράμματα του κομίζοντα. Εὐχόμεαι νὰ ζήσετε ἀμφοτέροι εὐτυχεῖς, τέκνα μου. Ἀναβολὴ τοῦ γάμου δὲν ἐπιτρέπεται· μετὰ τῶν εὐχῶν τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐμοῦ θὰ γίνῃ οὗτος μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας.

Ἐὰν ἠδύνατο ἡ Αὐγούστα νὰ θέσῃ τὸ οἶς ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς θυγατρὸς τῆς, θ' ἀντελαμβάνετο ὅτι ἡ καρδιά τῆς ἐπαλλεν ἀπὸ χαρὰν μέχρι διαρρηξέως· ἐν τούτοις ἀποκρύπτουσα αὕτη τὴν συγκίνησίν τῆς, ἐφάνη ὅτι δὲν ἀποδέχεται εὐχαρίστως πρότασιν, τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὁποίας διακαῶς ἐπόθει. Διὰ νὰ φανῆ μάλιστα ἐντελῶς ἀμέτοχος γεγονότος, τὸ ὁποῖον αὐτὴ προσεκάλεσεν, εἶπε μὲ ἐλαφρὸν παράπονον, φιλοῦσα τὰς χεῖρας τῆς Αὐγούστης. Καὶ εὐρίσκει ὀρθὸν ἢ σὴ ἀγάπῃ, ἵνα ἡ κόρη τοῦ βασιλέως στεφανωθῆ ἀπόντος τοῦ ἀγίου αὐτῆς πατρὸς καὶ χωρὶς νὰ δεχθῆ τὰς γαμηλίους εὐχὰς του; Θὰ παρῆκαλον ν' ἀνεβάλλετο ὁ γάμος, ἕως ὅτου ἐπανέλθῃ ὁ βασιλεὺς καὶ σκεφθῶμεν ὠριμώτερον τὸ πρᾶγμα.

Ὅταν ἔλεγε τοὺς λόγους τούτους ὑποκρινομένη ἡ Σοφία, τὴν περιέλουε κρῦος ἰδρώς. Ἐὰν ἡ ἀνασσα συνεμερίζετο τὰς ἰδέας τῆς καὶ ὁ γάμος ἀνεβάλλετο; Ὡ πόσον εἶχε σπεύσει!

Εἰς τὴν συνομιλίαν ἔθηκε τέρμα ὁ Καῖσαρ, ὅστις ἀγνωῶν, δῆθεν, τὰ διαμειφθέντα καὶ τότε πρῶτον πληροφορούμενος τὰ κατὰ τὸ συνοικέσιον ἐπέμεινε, χάριν τοῦ συμφέροντος τοῦ κράτους νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ θέλησις τοῦ βασιλέως.

Μετὰ βραχείαν ἀντίστασιν ἡ Σοφία πειδομένη, δῆθεν, ἐκυψεν, ἐφίλησε τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς καὶ τοῦ θείου τῆς, καὶ εἶπεν. Ἡ Σοφία ἀνῆκει εἰς τὸ κράτος καὶ ἀφ' οὗ ὁ πατήρ καὶ ὁ θεῖός τῆς φρονοῦσιν ὅτι διὰ τοῦ γάμου αὐτοῦ θὰ εὐτυχῆσῃ τὸ κράτος τῶν Ρωμαίων οὐδὲν ἔχει ν' ἀντείπῃ.

Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτῳ δάκρυα ἠϋλάκωσαν τὰς παρειὰς τοῦ Καίσαρος καὶ τῆς Αὐγούστης, καὶ ὁ γάμος ἀπεφασίσθη.

Τὴν ἐπομένην εἰς ὅλα τὰ φόρα ⁸⁶ καὶ τοὺς ἐμβόλους τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἱ ἄνδρες συνεζήτουν περὶ τοῦ γάμου τῆς δεσποίνης, κοινὸν δὲ θέμα εἰς τὰς συνομιλίας των εἶχον τὸ αὐτὸ γεγονὸς καὶ αἱ γυναῖκες εἰς τὰ διάφορα λουτρὰ συναντώμεναι.

Αἱ προετοιμασίαι τοῦ γάμου ἐν τῷ μεταξὺ ἤρχισαν, ὅταν δ' ἐπλησίασεν ἡ ὀρισθεῖσα ἡμέρα, αἱ ὁδοὶ ἐκαθαρίζοντο, αἱ προσόψεις τῶν οἰκιῶν ἐστολίζοντο καὶ εἰς τὰς ἀποβάθρας τῆς πόλεως ἀπεβιβάζοντο ποικίλα τρόφιμα καὶ σφάγια, ἵνα χρησιμοποιηθῶσι κατὰ τὰς πανδήμους ἐστιάσεις, τὰς ὁποίας διέταξεν ὁ Καῖσαρ. Πανταχοῦ ἐβασίλευε χαρὰ, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τὴν νίκην, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τοὺς γάμους.

Ἡ φαιδρὰ εἶδησις, ὡς εἶναι φυσικόν, ἐφθασε καὶ μέχρι τῆς πτωχικῆς οἰκίας τοῦ ἀστρολόγου, ὅστις ἐνεθυμήθη παλαιὰς ἡμέρας! Πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν ἀκριβῶς εἶχε καὶ αὐτὸς ἀποκησεί υἱόν, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὰς προρρήσεις τῶν ἄστρον, ἐμελλε νὰ γίνῃ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως! Μίαν καὶ μόνον ἡμέραν

ἐχάρη τὸ τέκνον τοῦ αὐτοῦ καὶ ἔκτοτε τὸ ἔχασε. Νὰ ζῆ ἄρα γε καὶ νὰ εὐτυχή; Τὰ ἄστρα, τῶν ὁποίων ἡ περιφορὰ τόσον σχετίζεται μὲ τὸν ἀνθρώπινον βίον, δὲν προλέγουσι ψευδῆ. Μήπως ἄρα γε ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν γάμων τῆς δεσποίνης θὰ ἠδύνατο ν' ἀνακαλύψῃ τὸν υἱόν του; Διατί τάχα ὁ ὠραῖος γαμβρὸς ὁ ἐκ λαϊκῶν γονέων καταγόμενος νὰ μὴ εἶναι τὸ παιδίον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν ἐγεννήθη εἰς τὴν ταπεινὴν τοῦ οἰκίαν;

Πῶς ὅμως νὰ τὸ μάθῃ;

Στενοχωρημένος καὶ χωρὶς νὰ εἴπῃ τι εἰς τὴν σύζυγόν του, ἡ ὁποία εἶχε λησμονήσῃ τὴν τραγικὴν περιπέτειαν, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας του. Ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκμυστηρευθῇ τὸν πόνον του καὶ ἀπὸ κάπου νὰ ζητήσῃ βοήθειαν καὶ ἐνίσχυσιν.

Βαδίζων σύννους, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ, εὐρέθη πρὸ τοῦ πυλῶνος τῆς μονῆς τοῦ Προδρομοῦ. Ἐκεῖ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν εἶχε πλησιάσει, ἀφ' οὗ ἡ ἐκκλησία, ἕνεκα τῆς ἀσχολίας του μὲ τὰ ἄστρα καὶ τὴν μαγείαν τὸν εἶχε ἀποκλείσει τοῦ ἱεροῦ περιβόλου. Τί ὅμως πρὸς τοῦτο; Ἀπηλισμένος τώρα ἐπανέρχεται εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐκκλησίας καὶ ζητεῖ ἀπ' αὐτὴν παρηγορίαν, τὴν ὁποίαν εἶναι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ τοῦ ἀρνηθῇ.

Εἶναι, δυνατόν, πάτερ, νὰ ἴδω τὸν ἅγιον ἠγούμενον; εἶπε πρὸς τὸν προκύψαντα πορτάριον. Εἶπέ του ὅτι κάποιος ὁδοιπόρος ζητεῖ νὰ λάβῃ τὰς ἀγίας του εὐχάς.

Ἡ θύρα ἐκλείσθη βαρεῖα καὶ ὁ μοναχὸς ἔσπευσε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἠγούμενον.

Δοθείσης τῆς ἀδείας, ὁ πορτάριος Βασίλειος ἐπανῆλθε καὶ ὠδήγησεν εἰς τὸν ἠγούμενον τὸν ἀστρολόγον, ὅστις κύψας μετὰ σεβασμοῦ ἐφίλησε τὴν εὐλογήσασαν αὐτὸν δεξιὰν τοῦ ἠγούμενου. Ἀφ' οὗ παρεσχέθη σκάμνον εἰς τὸν ξένον καὶ ἠρωτήθη οὗτος πόθεν ἔρχεται, ἡ συνομιλία ἤρχισεν.

Ἔρχομαι, πάτερ, νὰ ἐξομολογηθῶ, εἶπεν ὁ ἄγνωστος, ἐν μυστικόν, τὸ ὁποῖον ἀπὸ εἴκοσι ἐτῶν πῆζει τὴν ψυχὴν μου, καὶ διηγήθη τὴν γνωστὴν μας ἱστορίαν τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ ἐξαφανισμοῦ τοῦ τέκνου του.

Ὁ ἠγούμενος, ἐφ' ὅσον προυχώρει ἡ διήγησις, ἐγένετο νευρικώτερος καὶ ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ξένον ἐπανειλημμένας ἐρωτήσεις. Ἀόριστος κατ' ἀρχὰς ὑπόνοια καὶ ἔπειτα κάποια βεβαιότης ἤρχισε νὰ γεννᾶται εἰς τὴν ψυχὴν του, ὅτι τὸ παιδίον τῆς μοίρας ἦτο ὁ Θεόδωρος.

Καὶ δὲν ἀνεζήτησες, τέκνον μου, τὸ νήπιον ποτὲ εἶπε πρὸς τὸν ἀστρολόγον;

Ποῦ, ἅγιε πάτερ, ἀπήντησεν ἐκεῖνος; Ἡ ἔρευνά μου πιθανὸν ἦτο νὰ ἐστοίχιζε τὴν ζωὴν εἰς ἐμὲ καὶ τὴν δυστυχή σύζυγόν μου. Ἀχ! ὅταν ἐνθυμοῦμαι τὴν τρομερὰν ἐκείνην νύκτα! Οὐδὲ ἀπὸ μακρὰν ἠδυνήθην τότε νὰ παρακολουθήσω τὸν ἀπάγοντα. Ἀφῆκα τὸ νεογέννητον εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ θέσας μόνον ἐντὸς τῶν σπαργάνων τοῦ χρυσοῦν ἐγκόλπιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ μακαρίτης πατήρ μου, ἀστρολόγος, εἶχε χαράξει διάφορα τῆς τέχνης του σημεῖα.

Λυπηρὰ εἶναι ὅσα ἀκούω, τέκνον μου, εἶπε σοβαρῶς ὁ ἠγούμενος. Ὁ πανάγαθος Θεὸς ὅμως, ὅστις φροντίζει διὰ τὰ πλάσματά του πιθανὸν νὰ μὴ ἀφῆκε τὸ ἀθῶον τέκνον σου νὰ χαθῇ. Ἐλπίζε εἰς τὸν Θεόν. Τίς οἶδεν, ἂν ἐν τῇ εὐσπλαγχνίᾳ του καὶ ταῖς πρεσβείαις τοῦ Τιμίου Προδρομοῦ δὲν μᾶς δηλώσῃ ἄδηλα καὶ κρύφια.

Εἶθε, εἶπεν ὁ ξένος, καὶ ἐδάκρυσεν.

Ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ συνομιλία αὕτη ἠκούσθη ποδοβολὴ ἱππῶν. Εἰς τὴν μονὴν ἐπλησίαζον πέντε ἑφιπποι. Οἱ δύο προεπορεύοντο, οἱ ἄλλοι δύο εἶποντο, ἐν μέσῳ δ' ἤρχετο ὁ πέμπτος εἰκοσαέτης τὴν ἡλικίαν, χρυσόπαστον φορῶν στολὴν καὶ

σκιάδιον χρυσοκόκκινον ἔχον σταυρούς μαργαριταρεῖνους.

Οἱ καλόγηροι συνειθισμένοι ἀπὸ τὰς ἐπισκέψεις ἀρχόντων ἀντελήφθησαν ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ ὅπου ἐκάθηντο ὅτι θὰ ὄφειλον κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ φιλοξενήσωσί τινα τῶν ἐπιφανῶν καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἠὐχαριστήθησαν· ὅταν ὅμως μετ' ὀλίγον οἱ πρωτοπόροῦντες ἰππεῖς ἐπέξυσαν καὶ μὲ κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν ἐκράτησαν τὰς ἡνίας τοῦ ἵππου τοῦ ἀρχοντος, ἵνα οὗτος καταβῆ, εἶδον δὲ καὶ τὸν καταπηδήσαντα νέον, ὁ Θεόδωρος! ἐφώναξαν μὲ χαρὰν καὶ κατῆλθον, ἵνα τὸν ὑποδεχθῶσιν.

Ἀπὸ τοῦ πορταρίου μέχρι τοῦ οἰκονόμου ὅλοι τώρα ἔχουσι συγκεντρωθῆ παρὰ τὸν πυλεῶνα καὶ χαιρετῶσι τὸν ἀναθρεπτόν των, ὅστις δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ χαιρετᾷ ὀνομαστὶ τοὺς προσελθόντας, κατασπαζόμενος τὴν δεξιάν των. Διὰ τοὺς μοναχοὺς δὲν εἶναι ὁ δεσπότης, πρὸ τοῦ ὁποίου ὀφείλουσι μετὰ σεβασμοῦ καὶ ταπεινώσεως νὰ ἴστανται, ἀλλ' ὁ μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν δόκιμος τῆς μονῆς, ὁ ἄνθρωπός των, εἶναι ὁ Θεόδωρός των.

Οἱ τέσσαρες ἰππεῖς διετάχθησαν ν' ἀναμένωσιν ἐκτὸς τοῦ περιβόλου καὶ ἡ μικρὰ πομπὴ μὲ τὸν Θεόδωρον ἐν μέσῳ προυχώρησε μέχρι τῆς εἰς τὸ ἡγουμενεῖον ἀγούσης κλίμακος, ἔνθα καὶ διελύθη.

Τὴν γνώριμόν του κλίμακα ἀνῆλθεν ὁ νέος ταχὺς καὶ κτυπήσας τὸ κοράκιον τῆς θύρας τοῦ ἡγουμένου, εἶπεν. «Εὐλόγησον, πάτερ.» Εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς ὁ ἀββᾶς Ἰλαρίων διέκοψεν ἀποτόμως τὴν ὁμιλίαν, ἔσπευσε μόνος πρὸς τὴν θύραν, τὴν ἦνοιξε καὶ ἐνηγκαλίσθη τὸν εἰσελθόντα, ὅστις μετὰ σεβασμοῦ ἀνυποκρίτου κύψας τοῦ ἐφίλησε τὴν δεξιάν.

Ὁ ἀστρολόγος ἀντιληφθεὶς ἐκ τῆς στολῆς ὅτι πρόκειται

περὶ δεσπότην, ἐσηκώθη ἐκ τοῦ σελλίου του, ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν ἐχαιρέτισε.

Μετὰ τὰς πρώτας φιλοφρονήσεις ὁ Θεόδωρος παρεκλήθη νὰ καθίσῃ, ἐκάθισε δὲ διὰ νεύματος προτραπείς καὶ ὁ ξένος καὶ ἡ ὁμίλια ἤρχισεν.

Ἐρχομαι ἀπὸ τὴν παροικίαν, ἤρχισε λέγων ὁ νέος.

Βεβαίως ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ Κοσμᾶ καὶ τῆς Ἀργυρῶς, ὃν εἶθε νὰ εὐλογῇ ὁ Θεός, τὸν διέκοψεν ὁ Ἰλαρίων.

Ἀκριβῶς ἀπ' ἐκεῖ, ἐξηκολούθησεν ὁ Θεόδωρος· ἡ στενοχωρία μου ὅμως, ἅγιε πάτερ, εἶναι ἀπερίγραπτος. Θὰ ἠδυνάμεθα ὅμως, προσέθηκε, ῥίπτων πλάγιον βλέμμα πρὸς τὸν ἄγνωστον, νὰ ὁμιλήσωμεν κατ' ἰδίαν περὶ ὑποθέσεως, ἢ ὁποία μὲ ἔχει φέρει εἰς ἀναστάτῳσιν.

Ὁ ἡγούμενος, γνωρίζων πλέον περὶ τίνος πρόκειται καὶ χαιρὸν διότι παρείχeto μία τόσον καλὴ εὐκαιρία ἀναγνωρίσεως, ἀπήντησε, δῆθεν μὲ ἀπάθειαν.

Γνώριζε, τέκνον Θεόδωρε, ὅτι ὁ κύρις, καὶ ἔδειξε τὸν ἀστρολόγον, εἶναι πολὺ οἰκεῖός μου καὶ ἄνθρωπος κατ' ἐξοχὴν μυστικός. Δύνασαι μὲ θάρρος νὰ μοῦ εἴπῃς ὅ,τι θέλεις.

Ἄλλὰ πρόκειται περὶ ... διέκοψε μὲ σεβασμὸν ὁ Θεόδωρος. Δι' ὅ,τι καὶ ἂν πρόκειται, τέκνον μου, λέγε, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰλαρίων.

Ὡς γνωρίζετε, τὴν προσεχῆ Κυριακὴν εὐλογεῖται ὁ γάμος μου, εἰς τὸν ὁποῖον φυσικὰ ἔπρεπε νὰ παρίστανται καὶ οἱ γονεῖς μου. Ἐσπευσα λοιπὸν νὰ λάβω τὴν εὐχὴν των καὶ νὰ τοὺς καλέσω, ἵνα παρευρεθῶσιν εἰς τὸ στεφάνωμα, αὐτοὶ ὅμως κατ' ἀρχὰς ἀσαφῶς καὶ ἀορίστως καὶ κατόπιν σαφέστατα μοῦ ἐδήλωσαν ὅτι δὲν εἶμαι τέκνον των καὶ ὅτι ἀπλῶς μὲ ἀνέθρεψαν ὑπὸ τῆς μονῆς παραδοθέντα εἰς αὐτούς. Καὶ τώρα ἔρχομαι ἐνώπιόν σας, ἅγιε πάτερ, καὶ μὲ ὅλον τὸν σεβασμὸν, τὸν ὁποῖον

ἔχω περὶ τὴν ἀγιωσύνην σας, σὰς παρακαλῶ νὰ μοῦ διαλευκά-
νετε αὐτὸ τὸ μυστήριον. Πῶς εὐρέθην εἰς τὴν μονήν; Ποιοὶ
εἶναι οἱ γονεῖς μου;

Ἦσυχάσον, τέκνον Θεόδωρε, εἶπε μὲ ἡρεμίαν ὁ ἡγούμε-
μενος, ἀντιληφθεὶς ὅτι τὰ χεῖλη τοῦ ἀναδεκτοῦ του ἔτρεμον ἐκ
συγκινήσεως. Χάριτι θεῖα δὲν θὰ εἶναι δύσκολον νὰ γνωρίσης
καὶ τοὺς γονεῖς σου· οὐδὲν κρυπτόν ὃ οὐ μὴ φανερόν γενήσε-
ται. Εἰπέ μοι μόνον διαφυλάττεις τὸ χρυσοῦν ἐγκόλιόν σου,
τὸ ὁποῖον ὡς φυλακῆριον περιέβαλον περὶ τὸν λαιμόν σου;

Πῶς ὄχι, πάτερ, ἀπήντησεν ὁ νέος· πάντοτε τὸ φέρω ἐπὶ
τοῦ στήθους. Κατὰ τὰς ἐκστρατείας ὑπῆρξεν ὁ μόνος μου σύν-
τροφος καὶ πολῦτιμος βοηθός. Ἴδου το καὶ παραμερίσας ἐκ
τοῦ στήθους τὰ ἱμάτια τοῦ ἔδειξε τὸ πολῦτιμον ἐγκόλιον.

Αὐτὸ τὸ ἐγκόλιον, ἀδελφέ, εἶπεν ὁ ἡγούμενος στρεφόμενος
πρὸς τὸν ἄγνωστον, ἔχει περίεργα σύμβολα χαραγμένα· πλη-
σίασον· δύνασαι νὰ τὰ ἴδῃς καὶ σὺ καὶ μάλιστα, σὲ παρακα-
λῶ, ἂν γνωρίζῃς, νὰ μοῦ τὰ ἐρμηνεύσῃς.

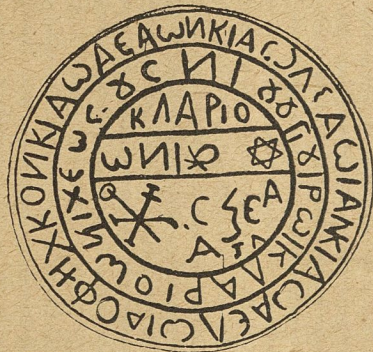
Μόλις ὁ ἀστρολόγος ἀντίκρουσε τὸ ἐγκόλιον, ἀνετινάχθη·
ἡ ὄψις του ἠλλοιώθη, τὰ μέλη του ἤρχισαν νὰ τρέμουν καὶ ἡ
φωνή του νὰ πνίγεται. Ἀσφαλῶς κἀτι τοῦ συνέβαινεν. Ἐσκυ-
πτεν, ἔβλεπε τὸ ἐγκόλιον, καὶ πάλιν τὸ ἔβλεπεν, ἐδάκρυζεν,
ἀνεστέναζεν, ἔμονολόγει. Ὁ Ἰλαρίων παρηκολούθει μὲ ὅσον
ἦτο δυνατὸν περισσοτέραν ψυχραιμίαν τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἀνα-
γνωρίσεως.

Γνωρίζεις ἴσως τὸ ἐγκόλιον, κύρι.

Ἄν τὸ γνωρίζω! ἀπήντησεν ὁ ἀστρολόγος, καὶ κατελή-
φθη ὑπὸ λυγμῶν.

Ὁ Θεόδωρος μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσῃ περὶ τίνος πρόκει-
ται παρετήρει ἄλλοτε τὸν ἡγούμενον καὶ ἄλλοτε τὸν παρὰ-
ξον ξένον.

Πλησίασον, κύρι, ἐξηκολούθησε μὲ προσποιητὴν ἀταρα-
ξίαν ὁ ἡγούμενος. Ἀκριβῶς λοιπὸν πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν, ὅσα
ἀκριβῶς ἔχει ὁ Θεόδωρός μας. Εἴη εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ
Θεοῦ καὶ ἀνελύθη εἰς δάκρυα.

Εἰκ. 8. Τὸ ἐγκόλιον τοῦ Θεοδώρου.

Ὁ ἀπορῶν Θεόδωρος δὲν ἐπρόφρασε νὰ ζητήσῃ περισσο-
τέρας ἐξηγήσεις, ὅταν ἀντελήφθη ὅτι ὁ ξένος τὸν ἐσφιγγεν εἰς
τὰς ἀγκάλας του παραφόρως καὶ καταφιλῶν αὐτὸν εἰς τοὺς
ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν κεφαλὴν ἐφώναξε· παιδίον μου, ἀγα-
πητόν μου παιδίον.

Εἶναι δειλινόν· ὁ ἡγούμενος καλέσας τὸν βορδωνά-
ριον⁸⁷ Γρηγόριον τὸν διέταξε πολυτελῶς νὰ ἐπιστρώσῃ
μίαν τῶν ἀρίστων ἡμιόνων τῆς μονῆς, ἔπειτα δὲ στρεφόμενος
πρὸς τὸν Θεόδωρον εἶπε· τέκνον μου, εὐγνωμονῶ τὸν Θεόν,
διότι εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου μοῦ παρέσχε τὴν εὐχαρίστησιν
αὐτὴν· εἶθε πάντοτε νὰ εὐτυχῆς, Θεόδωρε· ὁ τίμιος Πρόδρο-

μος ἄς εἶναι βοηθός σου· καὶ λαβὼν τὴν εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ἡγουμενείου ἀνωθεν κανδήλας κρεμαμένην μικρὰν εἰκόνα τοῦ Προδρομοῦ, τοῦ τὴν ἐδώρισεν.

Ἐάν τὸ βασιλικὸν στέμμα ἐδώριζον τὴν σιγμὴν ἐκείνην εἰς τὸν δεσπότην, δὲν θὰ ἠὐχαριστεῖτο τόσον ὅσον διὰ τὴν δωρεὰν τῆς εἰκόνης αὐτῆς, τὴν ὁποίαν, ἄφ' οὗ ἐφίλησε με σεβασμόν, ἐναπέθεσεν εἰς τὸν κόλπον του.

Καὶ τώρα πρὸς τὴν πόλιν, τέκνα μου, πρὸς τὴν μητέρα σου, Θεόδωρε, εἶπεν ὁ Ἰλαρίων θέλων νὰ συμπληρωθῇ τὰ χέως ἢ χαρὰ τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

Πόσον δύσκολον πρᾶγμα εἶναι νὰ φυλαχθῇ ἐν μυστικόν! Πάτερ Βασίλειε, ἠκούετο λέγων ὁ εἰς ἀδελφὸς ἀνοίγων τὴν θύραν τοῦ κελλίου τοῦ συναδέλφου του· ἄφες τὸ ἐργόχειρόν σου καὶ ἔξελθε εἰς τὸ ἡλιακόν· ὁ πατήρ τοῦ Θεοδώρου εὐρέθη, καὶ ὁ Βασίλειος ἀφίνων τὰ καλάμια μετὰ τὰ ὁποῖα ἐπλεκε τὰ καλάθια ἐξήρχετο, ἵνα συζητήσῃ μετὰ τῶν ἄλλων καλογήρων. Ἐμαθες τὰ νέα, πάτερ Δανιήλ, ἐφώναζε μετὰ χαρὰν ὁ ἄλλος· χαρὰς εὐαγγέλια· τοῦ δεσπότην μας ὁ πατήρ εὐρέθη· περὶ τούτου ἔξω συζητεῖ ὅλη ἡ ἀδελφότης, καὶ ὁ Δανιήλ ἀφίνων τὸ ἐργαλεῖόν ⁸⁸ του, ἐφ' οὗ ὕφαινε, ἐξήρχετο καὶ ἀνεμιγνύετο εἰς τὸν ὄμιλον τῶν συζητούντων.

Ἴνα μὴ πολυλογῶμεν, λέγομεν μόνον ὅτι μετὰ δέκα λεπτὰ ὅλοι οἱ μοναχοὶ εὐρίσκοντο ἐπὶ ποδὸς συζητούντες τὸ εὐχάριστον γεγονός καὶ ἀναμένοντες ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ τοῦ ἄνω πατάματος νὰ ἴδωσιν ἀπερχόμενον τὸν Θεόδωρον μετὰ τοῦ πατρὸς του.

Μετ' ὀλίγον κατήρχοντο τὰς κλίμακας τοῦ ἡγουμενείου τρία

πρόσωπα, ἅτινα μετὰ πολλῆς οἰκειότητος συνομιλοῦντα διέσχισον τὴν αὐλὴν διευθυνόμενα πρὸς τὴν ἔξοδον.

Τοῦ δεσπότην ἡμῶν Θεοδώρου πολλοὶ καὶ εὐτυχεῖς οἱ χρονοὶ, ἠκούσθησαν φωναὶ ἐκ τοῦ ἡλιακοῦ.

Ὁ θεὸς μετὰ σοῦ ἀντεφώνησαν οἱ παρὰ τὸν πυλεῶνα ἱστάμενοι ἀδελφοί.

Ἡμέρα χαρᾶς καὶ πανηγύρεως διὰ τὴν μονὴν ἦτο ἡ ἡμέρα ἐκείνη.

Μετ' ὀλίγον ἔξ ἔφιπποι ἀνεχώρουν διὰ τὴν πόλιν. Ποῦ νὰ ἐφαντάζετο ὁ ταπεινὸς ἀστρολόγος, ὅστις, ὡς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς τάξεώς του, περὶ εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν μονήν, ὅτι θὰ ἐπέστρεφεν ἔφιππος ἐν δεξιᾷ ἐνὸς δεσπότην καὶ υἱοῦ του καὶ θὰ ἀνταπέδιδε προσκυνήσεις πρὸς τούτους εὐσεβᾶστως χαιρετίζοντας!

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν οἱ ἵππεις ἐπέβησαν πρὸ πτωχικῆς οἰκίας· οἱ τέσσαρες συνοδοὶ ἔμειναν πάλιν ἐκτὸς τῆς αὐλῆς, εἰσῆλθον δὲ μόνον οἱ δύο αὐθένται. Τὴν σιγμὴν ἐκείνην ἡ οἰκοδέσποινα καθημένη εἰς τὸ ἐργαλεῖόν της ὕφαινε τὸ ἱστάριον της κύπτουσα πρὸ τοῦ ἐξεμπλίου της, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀντέγραφε διάφορα ὥραϊα σχέδια. Ἐπλησίαζον ἡμέραι ἑορτῶν καὶ ἔσπευδε νὰ τελειώσῃ τὰ ὑφάσματά της.

Οἱ δύο ἄνδρες ἐπλησίασαν εἰς τὴν θύραν καὶ ὁ οἰκοδεσπότης ἔκρουσε τὸ κοράκιον.

Τίς κρούει τὴν θύραν; ἠκούσθη ἐρωτῶσα ἔσωθεν ἡ μικρὰ καυκίτσα ⁸⁹.

Ἐγὼ εἶμαι, ἀπήντησεν ὁ οἰκοδεσπότης.

Ἡ δουλίσκῃ ἀναγνωρίσασα τὴν φωνὴν τοῦ αὐθέντου της ἠνοιξε καὶ ὑπεκλίθη πρὸ τῶν εἰσελθόντων.

Ἄς ἀνέλθωμεν εἰς τὸ ἀνώγειν, εἶπε πρὸς τὸν ἄγνωστον ὁ ἀστρολόγος καὶ προεπορεύθη αὐτοῦ ἀνερχόμενος τὴν κλίμακα.

Ὅπισθεν αὐτῶν σιωπηλῆ παρηκολούθει τὸν ξένον ἢ δούλη ἀποθανυμάζουσα τὰ φορέματά του. Τόσον μεγάλος ἄρχων δὲν εἶχε ποτὲ ἔλθει εἰς τὴν οἰκίαν των.

Οἱ ἀνελθόντες ἐκάθησαν καὶ τὸ κτύπημα τοῦ ὑφαντικοῦ κτενίου ἔπαυσεν. Ἡ οἰκοδέσποινα, μαθοῦσα ὅτι ἀνὴρ ἦτο ὁ ἐπισκέπτης, δὲν ἐξῆλθε, κατὰ τὴν συνήθειαν, τοῦ ἐσωτέρου κουβουκλίου της· ἐφρόντισεν ὅμως νὰ παράσχη πᾶσαν περιποίησιν εἰς τὸν ξένον διὰ τῆς δούλης.

Καὶ ἔπρεπε νὰ ἐπιμείνη πολὺ ὁ σύζυγός της, διὰ νὰ τὴν πείσῃ νὰ προσέλθῃ πρὸ τοῦ ἀγνώστου διὰ τῆς καλύπτρας ἔχουσα σχεδὸν κεκαλυμμένον ὄλον τὸ πρόσωπον.

Ἡ Θεοτοκῶ, αὐτὸ ἦτο τὸ ὄνομά της, ἐπλησίασε τὸν νέον μὲ καταπόρφυρον τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας πρὸς τὰ κάτω καὶ συμπελεγμένας καὶ τοῦ εἶπε· καλῶς ἦλθες, δέσποτα· μεγάλη τιμὴ γίνεται σήμερον εἰς τὸ ὀσπίτιν μας. Δὲν εἶχεν ὅμως τελειώσει τὴν τελευταίαν λέξιν, ὅταν ὁ δεσπότης κύψας τῆς ἐφίλησε τὴν δεξιάν.

Ἄληθές εἶναι ὅτι ἡ κίνησις αὕτη τῆς ἔκαμε κάποιαν ἐντύπωσιν, ἀπέδωκεν ὅμως τὸ πρᾶγμα εἰς ἔκφρασιν σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἡλικίαν της καὶ δὲν ἐπολυπραγμόνησεν.

Ὅλίγα λεπτὰ μετὰ ταῦτα ἡ οἰκοδέσποινα ἔσυρε μαντήλιν εἰς τὴν στρογγύλην τράπεζαν τοῦ δωματίου καὶ ἡ καυκίτσα ἔθεσεν ἐπ' αὐτῆς ἐπὶ δίσκου ἀργυροῦν κύπελλον πλήρες «διὰ κιτρίου» καὶ τρία ποτήρια πλήρη ὕδατος.

Οἱ τρεῖς κάθηται τώρα περὶ τὴν τράπεζαν ὡς παλαιοὶ οἰκεῖοι καὶ ὁ ἀστρολόγος ἀρχίζει·

Νὰ ἐπιχαρῆς, κυράκα, εἶδες ὄραμα τὴν νύκτα ταύτην;

Μὰ τὴν σὴν κεφαλὴν, οὐχί, ἀπήντησεν ἐκείνη.

Μοῦ συνέβη σήμερον κάτι παράδοξον, κυρία μου.

Ἦγουν; ἐπανέλαβεν ἡ σύζυγος.

Εἰς τὴν μονὴν τοῦ Προδρόμου, ὅπου μετέβην, ἵνα προσκυνήσω, συνήντησα τὸν δεσπότην, ὁ ὁποῖός μας κάμνει τὴν τιμὴν νὰ ἐπισκέπτεται τὸ ὀσπίτιν μας. Καὶ τί νομίζεις ὅτι ἔμαθον παρ' αὐτοῦ;

Οὐδὲν γνωρίζω, κύρι, ἐπανέλαβε καὶ πάλιν ἡ Θεοτοκῶ.

Λοιπὸν μὲ ἐβεβαίωσεν ὅτι εἰς τὸ ταξίδιον τοῦ βασιλέως, τοῦ ὁποίου μετέσχεν, ἐγνώρισε καὶ συνεδέθη διὰ φιλίας μὲ νέον πολὺ γνωστόν μας.

Οὐδὲν ἐννοῶ, κύρι, εἶπε καὶ πάλιν ἡ Θεοτοκῶ, καὶ στρεφομένη πρὸς τὸν Θεόδωρον· νὰ ζήσης τὸ παιδίον μου, λέγε τί συμβαίνει;

Μὲ ὀλίγα λόγια, κυρία, εἰς τὴν ἐκστρατείαν ἐγνώρισα ἕνα νέον, τὸν ὁποῖον ἠγάπησα ὡς ἀδελφόν· μαζί ἐκοιμώμεθα εἰς τὴν σκηνὴν, παρὰ τὸ πλευρὸν ὁ εἰς τοῦ ἄλλου ἐμαχόμεθα, μαζί ἐξηρχόμεθα εἰς τὰ ἐγκρούματα⁹⁰. Τότε δὲν ἤμην δεσπότης. Ὅπου ἐκεῖνος καὶ ἐγὼ εἴμεθα δύο σώματα καὶ μία ψυχὴ. Μία διαταγὴ ὅμως τοῦ ἁγίου βασιλέως μας ἐχώρισεν· ἐγὼ ἠναγκάσθην νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν βασιλεύουσαν καὶ ἐκεῖνος ἔμεινεν ἐκεῖ κάτω πολεμῶν τοὺς ἀπίστοις. Πόσον μὲ ἐλύπησεν ὁ ἀποχωρισμὸς αὐτός! ἀλλὰ δὲν πειράζει· ἂν δὲν βλέπω αὐτόν, ἔχω ὅμως εἰς τὸ στήθος μου τὸ σύμβολον τῆς ἀδελφικῆς φιλίας του, τὸ ἐγκόλπιον του αὐτό, τὸ ὁποῖον ἀντήλλαξε πρὸς τὸ ἰδικόν μου· καὶ παραμερίσας τὰ ἱμάτιά του, τῆς ἔδειξε τὸ ἐγκόλπιον. Ἀκριβῶς ἦτο αὐτὸ τοῦτο, τὸ ὁποῖον τὴν φοβερὰν ἐκείνην νύκτα ἔβαλεν ἡ Θεοτοκῶ εἰς τὰ σπάργανα τοῦ ἀπαγομένου νηπίου.

Λοιπὸν ζῆ ὁ φίλος σας· εἶναι ἀληθές·

Ἐπιθέσατο φαντασθῆτέ τον ἕνα ἄγουρον εἰς τὸ ἀνά-
σθημα καὶ τὴν ἡλικίαν μου.

Βέβαια, προσέθηκεν ὁ ἀστρολόγος· τὸ τέκνον μας θὰ εἶχεν
ἀκριβῶς τὴν ἡλικίαν τῆς βασιλείας σας.

Ναὶ ἀκριβῶς τὴν ἰδίαν· ὅταν βλέπετε ἐμέ, εἶναι ὡς νὰ
βλέπετε τὸ τέκνον σας.

Ἄχ! καὶ νὰ ἦτο δυνατὸν περιστερὰ νὰ ἐγινόμην καὶ νὰ
πετάξω ἐκεῖ, ὅπου μένει τὸ τέκνον μου, εἶπεν ἡ μήτηρ. Εὐ-
σπλαγγχε Θεέ, μέγα τὸ ὄνομά σου καὶ ἄπειρος ἡ εὐσπλαγγχία
σου.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπίτρεψε, τέκνον μου, νὰ σὲ ἐναγκαλισθῶ
καὶ νὰ φιλήσω τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους σου καὶ νὰ αἰ-
σθανθῶ τὴν μητρικὴν ἐκείνην χαρὰν, τὴν ὅποιαν τόσον προ-
ῶρος μοῦ ἐστέρησεν ἡ μοῖρα.

Οὐδὲ θ' ἀρνηθῆτε καὶ εἰς ἐμέ, εἶπεν ὁ Θεόδωρος, νὰ σᾶς
ἐναγκαλισθῶ καὶ σᾶς ἀσπασθῶ ὡς ἰδίαν μου μητέρα.

Μετ' ὀλίγον μήτηρ καὶ υἱὸς ἀλληλοενηγκαλισμένοι κατε-
φίλου ἀλλήλους καὶ ἀφθονα ἔχουν τῆς χαρᾶς τὰ δάκρυα.

Καὶ τὴν ὥρην καλὰ εἰς τὴν ἀγκάλην σου τὸν Θεόδωρον,
τὸ τέκνον σου, τὸ πραγματικόν σου τέκνον, Θεοτοκῶ, ἠκούσθη
λέγων ὁ σύζυγος. Εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὅστις
μᾶς ἔστειλε τὴν εὐτυχίαν αὐτήν.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἡ μήτηρ ἐκλονίσθη καὶ βαρεῖα
κατέπεσεν εἰς τὸ ἔδαφος, ἀφ' οὗ μετὰ δυσκολίας ἐπέφερε τὰς
λέξεις· τὸ τέκνον μου!

Ἡ καυκίτσα σπεύσασα ἔφερεν ὀλίγον ροδόσταγμα καὶ τῇ
βοηθείᾳ αὐτοῦ καὶ ψυχροῦ ὕδατος ἡ Θεοτοκῶ ἦλθεν εἰς τὰς
αἰσθήσεις της, ἀνίκανος ὅμως νὰ ὀμιλήσῃ καὶ νὰ σκεφθῇ.

Τῆς ἦτο ἀδύνατον νὰ πιστεύσῃ ὅτι δὲν ἦσαν ὄνειρον ὅσα ἤ-
κουσεν.

Ὁ Θεόδωρος καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα παραστατῶν
τῆς προσέφερε τὰς περιποιήσεις του, αἵτινες καὶ τὴν ἐπανέ-
φερον τελείως εἰς τὰς αἰσθήσεις της.

Δὲν εἶχε καιρὸν ἢ τόσον δυστυχῆς ἄλλοτε μήτηρ νὰ χάνῃ
εἰς λόγους· ἔβλεπε διαρκῶς τὸν φίλτατον υἱὸν καὶ τὸν ἐθώπευε
μόνον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μονολογοῦσα· πανάγαθε Θεέ, ὁ
υἱός μου, καὶ ὁ υἱός μου.

Καλὰ τὸ λέγεις, καλὴ κυράκα, ἠκούσθη αἴφνης ἡ φωνὴ
τοῦ Γιαννίτση, ὅτι θὰ εὔρω καὶ ἐγὼ μίαν ἡμέραν τοὺς γονεῖς
μου, νὰ σὰν τὸν Θεόδωρον. Ὁ Θεὸς εἶναι τόσον καλὸς καὶ
τὸν παρακαλῶ καθ' ἑκάστην τόσον πολὺ, ὥστε εἶναι ἀδύνατον
νὰ μὴ τοὺς ἐπανίδω. Πόσον θὰ ἤθελα καὶ ἐγὼ νὰ φιλήσω
τὴν χεῖρα τῆς ἀγαπημένης μου καὶ φεῦ! αἰχμαλώτου μητρὸς
καὶ νὰ τὴν ἐναγκαλισθῶ. Καὶ τότε ποῦ θὰ εἶμαι μεγάλος,
δὲν θὰ θελήσω ἐγὼ ἀξιώματα· σπαθὶν καὶ σκουτάρην μόνον
καὶ ἂν δὲν σοῦ φέρω Ἄραβα καὶ Σθλανόπουλλον ὡς σκλά-
βους, νὰ μὴ με εἶπῃς Γιαννίτση.

Μὲ αὐτὴν τὴν ἐλπίδα ζῶ ἀκόμη, ἡλιέ μου⁹¹, εἶπεν ἡ
γραιᾶ Ἀγάθη. Ἄλλοι εὔρον μετὰ πέντε καὶ δέκα ἔτη τοὺς ἰδι-
κούς των καὶ οἱ γονεῖς σου λείπουν δύο μόνον ἔτη. Ὁ Θεὸς δὲν
θὰ με ἀφήσῃ ν' ἀπέλω τοῦ κόσμου τούτου, χωρὶς νὰ ἴδω τοὺς
φιλάτους μου.

Ὁ ἥλιος ἐν τῷ μεταξὺ ἔδωκε καὶ καιρὸς ἦτο νὰ ἐπανεῖθῃ
πλέον ὁ δεσπότης εἰς τὸ ἱερὸν παλάτιον. Ἀπευθυνόμενος
λοιπὸν πρὸς τοὺς γονεῖς του τοὺς εἶπεν. Ἐπιθυμῶ νὰ γνωρί-
ζετε, αὐθένται μου, ὅτι μεθαύριον εὐλογεῖται ὁ γάμος μου
μετὰ τῆς δεσποίνης Σοφίας ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ. Ζητῶ τὰς
εὐχὰς σας καὶ σᾶς καλῶ, ἵνα μετάσχητε τῆς χαρᾶς. Ἐπειτα

κύψας ἐφίλησε τὴν δεξιὰν ἀμφοτέρων καὶ ταχὺς κατῆλθε τὴν κλίμακα.

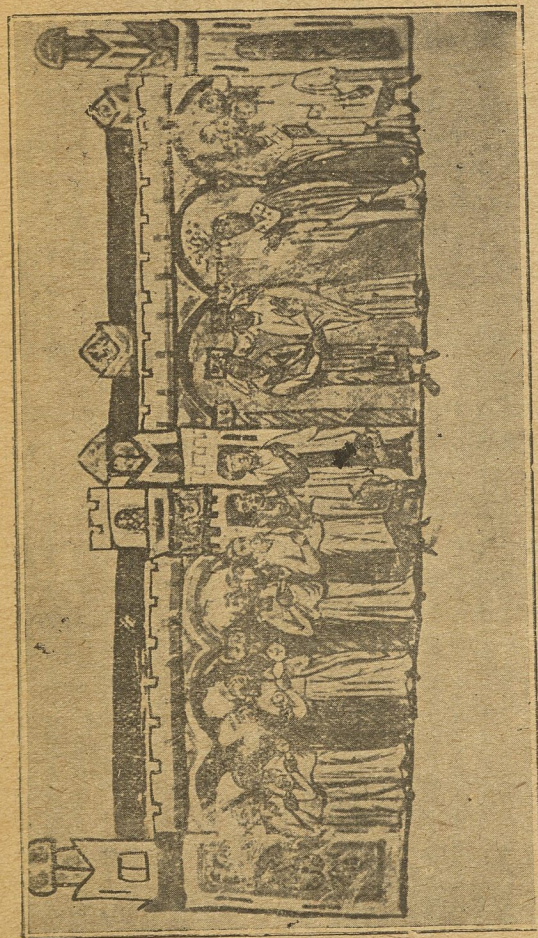
Δὲν θὰ εἶχε φθάσει ἀκόμη εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἡ Θεοτοκὴ ἐγγνώριζεν ὅλην τὴν ἱστορίαν τοῦ υἱοῦ της ἐκ διηγήσεως τοῦ συζύγου της.

Ἡμέρα Κυριακὴ. Εἰς τὰ ἀνάκτορα παρατηρεῖται μεγάλη κίνησις· συγγενεῖς τῶν βασιλέων, συγκλητικοὶ καὶ πατριῖοι, ἄλλοι ἄρχοντες καὶ ἀρχόντισσαι ἐκ τῶν προσκληθέντων συγκεντροῦνται λαμπροφοροῦντες, ἵνα μετάσχωσι τῆς τελετῆς τοῦ στεφανώματος, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ τελεσθῇ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Σοφίας ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης συμπαραστατούμενος ὑφ' ἀπάσης τῆς συνόδου. Ψάλλουν ἐν τῷ ναῷ μελωδικῶς οἱ χοροὶ καὶ λάμπει οὗτος ἀπὸ τὸ φῶς τῶν αἰωρουμένων πολυκανδήλων καὶ τῶν λαμπάδων, τὰς ὁποίας κρατοῦσιν οἱ αὐλοῖοι.

Βραδεῖ βήματι προχωροῦσι πρὸς τὸ ἱερὸν βῆμα οἱ μελλόνυμφοι διάλιθα φοροῦντες φορέματα καὶ ὁ Πατριάρχης διὰ τῆς δεξιᾶς πρῶτον τοὺς εὐλογεῖ καὶ ἔπειτα τοὺς στεφανώνει λαμβάνων ἐκ τῆς ἁγίας Τραπέζης τὰ διὰ πολυτίμων λίθων κεκοσμημένα στεφάνια. Ὡς στεφανοκράτωρ⁹² παρίσταται ὁ Καῖσαρ, ἐκουσίως ὑποχωρήσαντος τοῦ πατρὸς τοῦ Θεόδωρου, ὅστις καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν δύναται νὰ συγκρατήσῃ ἐκ συγκινήσεως τὰ δάκρυα.

ὑπὸ ἀρχοντισσῶν περικυκλωμένη καὶ ὀλίγον ὀπισθεν τῆς Αὐγούστης ἱσταμένη κλαίει ἐκ χαρᾶς καὶ ἡ Θεοτοκὴ.

Μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου οἱ νεόνυμφοι βαδίζουσι πρὸς τὸν παστὸν⁹³ συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν παρισταμένων ἀρχόντων καὶ ἐδῶ μὲν ἀκούοντες τῶν πατρικίων καὶ μαγίστρων

Εἰκ. 9 Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης στεφανώνει τὸν Θεόδωρον καὶ τὴν Σοφίαν.

τὰς εὐχὰς «εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους», ἐκεῖ δὲ τοὺς ψάλλας τῶν Πρασίνων καὶ Βενέτων ἀναβοῶντας· «πολλά, πολλά, πολλά· εὐγενεῖς νεόνυμφοι, Θεὸς διαφυλάξοι σας, ἔντιμοι ἑνάρετοι, Τριάς κατευοδώσοι σας καὶ χαρὰν παρέξοι ὑμῖν Θεὸς ὁ ἔπουράνιος, εὐλογῶν τὸν γάμον σας ὡς ὁ μόνος ὑπεράγαθος».

Εἰς τοὺς δρόμους ἔξω ἢ χαρὰ διὰ τοὺς γάμους εἶναι γενική. Εἰς κεντρικὰ μέρη τῶν διαφόρων συνοικιῶν ἔχουσι στρωθῆ τράπεζαι καὶ ὁ λαὸς τρώγει καὶ πίνει εἰς πρεσβείαν τῆς Παναγίας καὶ τῶν ἁγίων Θεοδώρων⁹⁴ εὐχόμενος ἵνα ὁ Θεὸς «πληθύνῃ τοὺς χρόνους τῶν νεονύμφων ἐν τῇ πορφύρᾳ.»

Τὴν εὐτυχίαν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, κατὰ θεῖαν οἰκονομίαν, ἦλθε νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν τρίτην ἀπὸ τοῦ γάμου ἡμέραν ἢ ἀπὸ τοῦ φοσσάτου εἰδήσις ὅτι ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ στρατοῦ του ἐνίκησε κατὰ κράτος τοὺς ἀπίστους.

Νέα τώρα χαρὰ καὶ νέα προετοιμασία διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ ἐπανερχομένου νικητοῦ βασιλέως, τὸν ὁποῖον συνοδεύουσιν ἄπειροι αἰχμάλωτοι καὶ λάφυρα.

Ἐν μόνον πρόσωπον ἀνησυχεῖ ἐπὶ τῇ προσεχεῖ ἐπανόδῳ, ἡ Σοφία, ἡ ὁποία δὲν γνωρίζει πῶς νὰ δικαιολογηθῇ εἰς τὸν ἅγιον πατέρα της διὰ τὸ τόλμημα. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἀγωνία αὐτὴ ταχέως ἐκλείπει, ἀναλαβούσης νὰ διευθετήσῃ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Αὐγούστης, ἣτις εἶχεν ἐν τῷ μεταξὺ ἐκτιμήσει τὰ πολλαπλὰ τοῦ Θεοδώρου προτερήματα.

Τρεῖς μῆνας μετὰ τὴν ἀναγγελίαν τῆς νίκης τμήματα στρατοῦ ἐφθάσαν εἰς τὴν παρὰ τὴν Χαλκηδὸνα ἀκτὴν συνοδεύοντα τὸν βασιλέα, ὅστις ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ τὸ μεσάλλαγον⁹⁵ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Ἱερείας, γράμματα δὲ συγχρόνως ἐκομίσθησαν εἰς τὸν ἑπαρχὸν τῆς πόλεως εἰδοποιούντα περὶ τῆς

προσεχοῦς εἰσόδου τῶν νικηφόρων στρατευμάτων εἰς τὴν βασιλεύουσαν.

Πέντε ἡμέραι μᾶς χωρίζουσι πλέον ἀπὸ τοῦ θριάμβου καὶ πάντες ἀπὸ τοῦ ἐπάρχου, διασχίζοντες τὰς ὁδοὺς καὶ δίδοντες ὁδηγίαν πρὸς καθαρισμὸν καὶ στολισμὸν αὐτῶν, μέχρι τοῦ πτωχοτέρου οἰκοδεσπότη, ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ ὁποίου θὰ διήρχετο ἢ πομπή, εὐρίσκονται ἐν κινήσει. Πάντες συζητοῦσι περὶ τῶν σκληρῶν ἀγώνων καὶ τῆς γενναιότητος τῶν τέκνων τῆς Ρωμανίας, δὲν λείπουσι δὲ καὶ οἱ διηγούμενοι ἑξαιρετικὰ κατορθώματα ὠρισμένων ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, τὰ ὁποῖα ἤκουσαν παρὰ τῶν ἀνδρῶν τῶν σταθμευόντων ἐν τῷ λιβαδίῳ, ἔξωθεν τῆς Χρυσῆς πόρτας⁹⁶. Ἐκάστη οἰκοδέσποινα φιλοτιμεῖται ν' ἀναρτήσῃ ἀπὸ τοῦ ταβλιτοῦ της⁹⁷ τοὺς πολυτιμωτάτους τῶν ταπήτων της, νὰ κρεμάσῃ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν τοίχων τοῦ οἴκου της τὰ πολυτιμωτάτα τῶν σκευῶν της ἢ στεφάνους ἐκ κλάδων δάφνης ἢ καὶ ἀνθέων.

Ἡμέρα Κυριακή· ὅλοι, μετὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν, διασπεύρονται ἀνὰ τὰς ρύμας καὶ κατέρχονται καθ' ὠρισμένην διεύθυνσιν, ἵνα καταλάβωσιν ἐκατέρωθεν τῆς Μέσης εἰς διπλοῦς καὶ τριπλοῦς στίχους ἢ καὶ ἐπὶ ἰκρίων θέσιν, ἵνα ἐκείθεν ἐπευφημήσωσι τὸν μέλλοντα νὰ διέλθῃ νικητὴν βασιλέα. Αἴφνης κατὰ τὴν τρίτην ὥραν τῆς ἡμέρας ἀκούεται ἤχος σαλπῆγων, βουκίνων καὶ κυμβάλων ἀπὸ τῶν πλοίων, ἅτινα συνοδεύουσι τὸν βραδέως πλέοντα βασιλικὸν δρόμονα, ἐν τῇ φιάλῃ⁹⁸ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται ὁ βασιλεὺς.

Τὸ πλοῖον μεγαλοπρεπῶς πλέει πρὸς τὸν λιμένα τοῦ Ἐβδόμου⁹⁹, ὅπου περιμένουσι νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν ἄνακτα ἢ Αὐγούστα μετὰ τῆς Δεσποίνης καὶ τοῦ Θεοδώρου, ὁ Καῖσαρ, ὁ Πατριάρχης, οἱ συγκλητικοὶ καὶ πλῆθος ἀρχόντων.

Ἄλαλαγοὶ καὶ χαρᾶς ἐπιφωνήσεις φθάνουσι μέχρι τρίτου

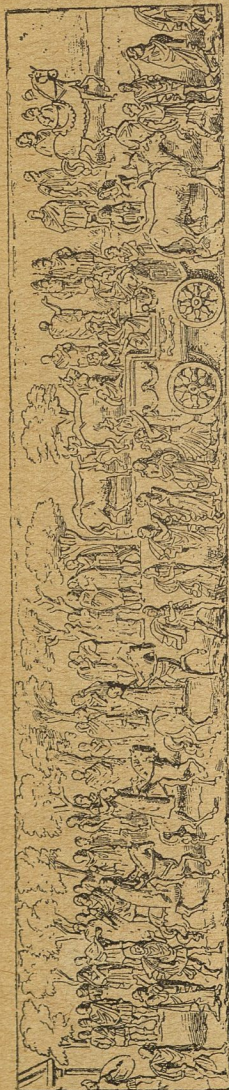
οὐρανοῦ· «Δόξα τῷ Θεῷ τῷ ἀποδόντι ἡμῖν μετὰ νίκης τὸν ἴδιον δεσπότην· καλῶς ἦλθες νικήσας, ἀνδρειότατε δέσποτα» καὶ ἡ πομπὴ προχωρεῖ πρὸς τὴν Χρυσῆν Πόρταν, ὅπου προσφέρονται εἰς τὸν βασιλέα δύο στέφανοι, ὁ εἰς χρυσοῦς καὶ ἕκ δάφνης ὁ ἕτερος.

Μὲ πόσον θαυμασμὸν δὲν βλέπει ὁ ἀνυπόμονος λαὸς τοὺς διερχομένους δεσμίους αἰχμαλώτους καὶ τὴν ἄπειρον σειρὰν τῶν λαφύρων καὶ μὲ πόσῃ ἀγωνίᾳ δὲν ἀναμένει νὰ ἴδῃ τὸν νικητὴν!

Ἴδου τέλος ὁ βασιλεὺς! Ἐπιβαίνων τεθρίππου χρυσοῦ ὑπὸ τεσσάρων λευκῶν ἵππων στρομένοιο καὶ σταυρὸν ἀνά χεῖρας κρατῶν διασχίζει τὴν διὰ κλάδων μύρτου καὶ φύλλων δάφνης ἐστρωμένην Μέσην, ἡ ὁποία κατὰ διαστήματα μοσχοβολεῖ ἀπὸ τὰ καιόμενα ξύλα τῆς ξυλαλῆς καὶ τὰ καταρραϊνόμενα μύρα καὶ ὑπὸ τὰ χειροκροτήματα τῶν ὑψηλῶν καὶ τὰς ἐπευφημίας «ζῆθι, βασιλεῦ», διευθύνεται πρὸς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας, ἵνα ἐκεῖ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ νίκῃ.

Μίαν ἡμέραν μετὰ τὴν ἀφίξιν καὶ τὸν θρίαμβον τοῦ βασιλέως, ὁ βασιλικὸς στόλος, ὅστις βραδέως παραπλέων τὰ Μικρασιατικὰ παράλια ἀνήρχετο πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον κατέπλεεν ὑπὸ τοὺς ἥχους σαλπύγγων καὶ ὑπὸ τὰς ἐπευφημίας τῶν πληρωμάτων εἰς τὸν λιμένα τοῦ Βουκολέοντος¹⁰⁰, ὅπου καὶ ἐγένετο ἐνθουσιωδῶς δεκτὸς ὑπὸ τοῦ προσδραμόντος πλήθους, αὐθημερὸν δ' ἐθρίαμβευσεν ἐν τῷ Ἴπποδρόμῳ ὁ βασιλεὺς τὴν ναυτικὴν νίκη.

Συνηθροισμένοι ἀπὸ ὅλας τὰς συνοικίας τῆς μεγαλοπόλεως οἱ πολῖται ἀναμένουσιν ἀγωνιωδῶς νὰ ἴδωσι τὴν τελετὴν καὶ ἐκσπῶσιν εἰς οὐρανομήκεις ἐπευφημίας, ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸν Ἴπποδρόμον αἱ κυριευθεῖσαι ναυτικαὶ σημαῖαι καὶ οἱ δέσμοιοι αἰχμάλωτοι, οἵτινες ἐτοποθετήθησαν εἰς διπλοῦς στίχους. Σιγῇ

Εἰκ. 10. Ἡ κατὰ τὸν θρίαμβον παρέλασις τῶν αἰχμαλώτων καὶ λαφύρων.

ἄκρα ἐπικρατεῖ εἰς τὸν ἀπέραντον ἱππόδρομον, καθ' ἣν ὥραν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου¹⁰¹ του κατασφραγίζει τοὺς θεατὰς σταυροειδῶς καὶ μὲ μόλις συγκρατούμενον ἐνθουσιασμὸν παρατηροῦσιν οἱ θεαταὶ τοὺς παρελαύνοντις αἰχμαλώτους καὶ τὰ λάφυρα· τὴν ἡσυχίαν διακόπτουσι μόνον τὰ ἐπινίκια ἄκτα· «Δόξα Θεῷ τῷ θριαμβεύσαντι τοὺς τῆς Ἄγαρ δόξα Θεῷ τῷ ἐνισχύσαντι βασιλέα τὸν ὀρθόδοξον· δόξα Θεῷ τῷ πορθήσαντι τὰς πόλεις τῶν Ἀράβων, δόξα Θεῷ τῷ ἀπολέσαντι τοὺς ἀρνητὰς τῆς Θεοτόκου· δόξα Θεῷ τῷ ρυσαμένῳ ἐξ ἐχθρῶν τοὺς αἰχμαλώτους· δόξα Θεῷ τῷ εὐδοκήσαντι οὕτως. Κύριε, εὐχαριστοῦμέν σοι περὶ πάντων ὅτι ἠλέησας τὸν λαόν σου μεγάλως ἐκ τοιοῦτου βασιλεύεσθαι κράτους».

Ἡμέρα ἀληθῶς ἀλησμόνητος.

Αἱ ἐπινίκιοι τελεταὶ ἔληξαν πλέον καὶ ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ ἰδιαιτέρὰ του διαμερίσματα εὐρέθη ἐν μέσῳ τῶν συγκεντρωθέντων οἰκείων του. Ἡ Αὐγούστα, ἡ Σοφία, ὁ Καῖσαρ ναί, ἀλλ' ὁ νέος ἐκεῖνος δεσπότης; Οἱ δύο ἄλλοι ἄγνωστοι εἰς τὸ ἄκρον τῆς αἰθούσης ποῖοι εἶναι καὶ τί θέλουν; Διὰ τὸν νέον δὲν ἀπατάται· εἶναι ὁ Θεόδωρος.

Ζῆ λοιπὸν παρὰ τὰς διαταγὰς του;

Νὰ ζητήσῃ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐξηγήσεις δὲν ἔκρινε σκόπιμον, ἐπεφιλάθη ὅμως νὰ διαλευκάνῃ τὸ μυστήριον, ὅταν ὁ ἀδελφός του Καῖσαρ τοῦ εἶπε· Διπλὴν σήμερον πιστεύω ὅτι θὰ αἰσθάνεσαι, ἀδελφέ, χαρὰν διὰ τε τοὺς θριάμβους καὶ διὰ τὸν γάμον τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Σοφίας, ὃν ἐν τῇ σῇ πατρικῇ προνοίᾳ τόσον ἐπιτυχῶς συνεβούλευσας. Τὰ πάντα ἐγένοντο κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς σῆς βασιλείας καὶ ἡ Δέσποινα ζῆ, ἐξηκολούθησεν ἡ Αὐγούστα, εὐτυχιστάτη μὲ τὸν υἱὸν ἡμῶν τὸν

δεσπότην Θεόδωρον. Ἐπιτυχιστέραν ἐκλογὴν δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ ἢ βασιλεία σου· ἡ φιλάτη ἡμῶν κόρη εὐγνωμονεῖ ἀπειρωσ διὰ τοῦτο. Ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ φίλος Θεόδωρος εἶναι εὐτυχὴς ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ τῶν γονέων του, καὶ ἔδειξε τοὺς εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης ἰσταμένους γονεῖς, τοὺς ὁποίους θεία συνάρσει καὶ ἐπανεῦρεν.

Ὁ βασιλεὺς, φρόνιμος ὡς ἦτο, ἐνόησεν ὅτι ἦτο ματαία πᾶσα ἀντίστασις, καὶ ὅτι τὰ γράφει ἡ μοῖρα ἐς τὸ χαρτὶ πελέκι δὲν τὰ κόβει, δι' ὃ καλέσας παρ' ἑαυτῷ τὴν σύζυγον, τὸν ἀδελφόν, τοὺς συμπεθέρους καὶ τὰ τέκνα του τὰ ἠλόγησεν εὐχηθεῖς εἰς αὐτὰ εὐτυχίαν καὶ μακροζωίαν.

Ἡ γραῖα Ἀγάθη ἐστράφη πρὸς τὸν Γιαννίτην. Ὁ μικρὸς εἶχε πλέον παραδοθῆ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ὕπνου καὶ μειδίαμα εὐχαριστήσεως διέστειλλε τὰ χεῖλη του. Εἰς τὸν ὕπνον του βλέπει τώρα βασιλεῖς καὶ ἀνάκτορα, ἐκστρατείας καὶ νίκας, στόλους καὶ θριάμβους καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ ὄνειρου του τὴν ποθητὴν ἐπάνοδον τῶν γονέων του. Τί εὐτυχὴς ἦτο ἢ νυξ ἐκείνη διὰ τὸ ὄρφανόν!

Ἡ γραῖα ἐσηκώθη, ἐσκέπασε καλὰ τὸν ἐγγονόν, ἠραΐωσε τὰ εὐλα τῆς ἐστίας, ἵνα σβήσουν, καὶ ἀφ' οὗ, σβήνουσα τὴν λυχίαν εἶπε· ὡς σβήνω τὸ φῶς τοῦτο, ἔτσι νὰ σβήσουν καὶ οἱ Βούλγαροι, κατεκλίθη.

Τὸ παραμῦθι εἶχε τελειώσει.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹ Παριστία ἐλέγετο ἀρχικῶς ὁ παρὰ τὴν ἐστίαν χώρος, βραδύτερον δὲ καὶ αὐτὴ ἡ ἐστία, ἢ φωτογωνιά. Ἡ λ. ἐννοεῖται ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς δευτέρας σημασίας, σφίζεται δὲ πολλοῦ νῦν ὑπὸ τὸν τύπον παριστία ἢ παραστία.

² Φόλλεις ἐκαλοῦντο τότε τὰ προπολεμικὰ πεντάλεπτα.

³ Κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους πανικίδιν ἐκαλεῖτο τεμάχιον ξύλου σκληροῦ, ὀρθογωνίου ἢ ἄλλου σχήματος, ἐφ' οὗ ὁ παῖς ἔγραφε πρὸς ἐκμάθησιν γράμματα ἢ προτάσεις, συμφώνως πρὸς τὸν ὑπογραμμόν, ἥτοι τὸ ὑπόδειγμα τὸ ὁποῖον εἰς τὸ ἄνω μέρος ἔγραφεν ὁ διδάσκαλος.

⁴ Ἡ λ. ἐκ τοῦ Λατινικοῦ arcula ἐδήλου τὸ κιβώτιον. Οἱ μαθηταὶ τὰ χαρτάρια καὶ πινακιδία τῶν ἔθετον ἐντὸς τοιούτων κιβωτίων πρὸς φύλαξιν.

⁵ Σάγον ἢ σαγίον ἦτο χονδρὸν μάλλινον ὕφασμα.

⁶ Παρὰ τὸ Λατινικὸν cubiculum = κοιτῶν.

⁷ Τὰ τροχάδια ἦσαν τὰ σημερινὰ τσαρούχια. Ἡ λ. ἀπαντῶσα ἤδη κατὰ τὸν Γ' μ. Χ. αἰῶνα ἐν τῷ διαγράμματι τοῦ Διοκλητιανοῦ σφίζεται καὶ σήμερον ἐν Σκύρω.

⁸ Πυλῶν ἢ πυλεὼν ἐκαλεῖτο ἡ αὔλειος θύρα, πυλεωνάριος δὲ ὁ φρουρὸς αὐτῆς.

⁹ Ὁ νυκτέπαρχος ἦτο ὁ ἐπὶ τῆς νυκτερινῆς ἀσφαλείας. Περὶ τούτου τὰ ἐξῆς ἀναφέρουσιν οἱ νόμοι. «Εἰ δ' ποτε

συμβαίη γενέσθαι τινὰ κατὰ τὴν πόλιν ἐμπρησμόν δεῖ καὶ αὐτοὺς παρεῖναι καὶ ὑπουργεῖν καὶ μέγιστον τοῦτο ἔργον ἔχειν τὸ τοὺς κλέπτοντάς τε καὶ ὑφαιρουμένους τὰ τῶν ἀτυχοῦντων ἀποσοβεῖν καὶ περισφάζειν καθ' ὅσον εἰσὶ δυνατοὶ τὰ πράγματα τοῖς ὑπὸ τοῦ πυρὸς βιαζομένοις».

¹⁰ Κοράκι (1) ν ἦτο τὸ σημερινὸν χτυπητήρι, ἐπικαμπές δῆλα δὴ μετάλλινον πλῆκτρον, δι' οὗ ἔκρουον τὴν θύραν, οἷχι δὲ σπανίως καὶ ἀπλοῦς κρικός.

¹¹ Πρωτοστράτωρ ἔκαλεῖτο ὁ σταβλόρχης τοῦ βασιλέως καί, κατὰ τὰ κείμενα «ἵπποκόμων ὁ πρῶτος» ἢ «ὃς τοῖς βασιλικαῖς ἵπποκομείαις ἐφεστῶς ἦν».

¹² Προάστειον τῶν Συκῶν ἦτο ὁ σημερινὸς Γαλατᾶς.

¹³ Στρώσια ἐλέγοντο οἱ ἵπποι, ἐφ' ὧν ἐπέβαιναν ὁ βασιλεὺς.

¹⁴ Κεφαλαρέα καὶ σήμερον κεφαλαριά ἐλέγοντο οἱ ἱμάντες τοῦ χαλινοῦ οἱ περιβάλλοντες τὴν κεφαλὴν τοῦ ζῴου. Τοῦφα ἐλέγετο ἡ φούντα, φοινίγια δὲ κοσμήματα σχῆμα φοῖνικος ἀρχικῶς ἔχοντα. Ἡ τελευταία αὕτη λέξις σφάζεται καὶ σήμερον καὶ σημαίνει ἐν Κύπρῳ μὲν τὸν καρπὸν τοῦ φοῖνικος, ἐν Αἴνῳ δὲ τὸν στάχυν, ἐν Κρήτῃ τὰ μικρὰ τοῦ προβάτου κέρατα καὶ ἐν Μακεδονίᾳ τὸ βομβύκιον τοῦ μεταξοσκώληκος.

¹⁵ Ἀνάπλουιν ὠνόμαζον οἱ Βυζαντινοὶ ὀλόκληρον τὸν Βόσπορον, δι' οὗ ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνέπλεον πρὸς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ἔπειτα τμήματα τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς αὐτοῦ καὶ τέλος τὸ σημερινὸν Μέγα Ρεῦμα. Περὶ τῆς τελευταίας ταύτης θέσεως πρόκειται ἐνταῦθα.

¹⁶ Τὸ παραμάχαιρον ἢ παραξιφίδιν ἦτο μά-

χαῖρα, ἦν παρὰ τὸ μηρὸν ἐξηρητημένην ἔφερον οἱ Βυζαντινοί. Ἀπετέλει μέρος τοῦ ὄπλισμοῦ, ἐφορεῖτο δὲ καὶ ὑπὸ τῶν πολιτῶν.

¹⁷ Ξενῶν παλαιότερον ἔκαλεῖτο τὸ διαμέρισμα ἐκεῖνο τῆς μονῆς, ἐν ᾧ κατέλυον καὶ ἀνεπαύοντο οἱ ξένοι, ἐπειδὴ δ' ἐν αὐτῷ κατέκλινον καὶ τοὺς ἀσθενοῦντας τῶν μοναχῶν, διὰ τοῦτο βραδύτερον ἐδύλου καὶ τὸ νοσοκομεῖον. Ἐν πλείστοις ἐγγράφοις τὰ μοναστηριακὰ νοσοκομεία καλοῦνται ξενῶνες.

¹⁸ Ἡ προβέα ἦτο δέρμα προβάτου, ἐφ' οὗ, κατὰ γῆς ἐξαπλουμένου, ἐκάθητο οὐχὶ σπανίως οἱ μαθηταί. Ὅτι δ' ἐρίζοντες οὗτοι ἀλληλοεκτυποῦντο διὰ τῆς προβέας μᾶς λέγουσιν οἱ συγγραφεῖς.

¹⁹ Ὁ ἔχων τὴν ἐπιμέλειαν τῶν κυνηγετικῶν ἱεράκων ἐλέγετο ἱερακάριος, ἐξ οὗ τὸ σημερινὸν οἰκογενειακὸν ἐπίθετον Γερακάρις.

²⁰ Νομίσματα, κατ' ἐξοχὴν, ἢ χρυσοῖ ἢ χρύσινοι μέχρι τοῦ ΙΓ' αἰῶνος καὶ ἔκτοτε καὶ ὑπέρπυρα ἐλέγοντο τὰ χρυσᾶ νομίσματα τὰ ἔχοντα ἀξίαν 15 περίπου πολεμικῶν φράγκων.

²¹ Βροντολόγια καὶ σεισμολόγια ἦσαν πολὺχρηστα κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους βιβλία πραγματευόμενα περὶ βροντῶν καὶ σεισμῶν καὶ τῶν δι' αὐτῶν προμηνυομένων

²² Κοττίζειν κατὰ τὸν μεσαίωνα ἔλεγον τὸ κυβεύειν, κοττιστὰς δὲ τοὺς κυβεύοντας. Ἡ λ. παρὰ τὸ ἀρχαῖον κόττος, ἐξ οὗ τὰ σημερινὰ κότσια.

²³ Μαγκλάβιον (Λατιν. manuclavium) ἦτο λωρίον, δι' οὗ εἰδικοί ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι, μαγκλαβῖται λεγόμενοι, ἐμάστιζον τοὺς παρεκτρεπομένους καὶ ἀτακτοῦντας. Καί

σήμερον σφύζεται τὸ ρῆμα μαγκλαβίζω σημαῖνον βασι-
νίζω, κυπῶ (Λάστα, Κρήτη), μεγάλη δ' ἀρὰ ἐν Λιβησίῳ εἶναι
τὸ «μαγκλάβι νὰ τὸν εὔρη».

²⁴ Σανδάλια ἐλέγοντο ἢ μικρὰ πλοίαρια ἢ καὶ λέμβοι
τετρακῶποι μεθ' ἑνὸς καταρτίου ἢ καὶ μικρότεροι δίκωποι.

²⁵ Χαλκῆ ἐκαλεῖτο ἡ θύρα τῆς κυρίας εἰσόδου τῶν ἀνα-
κτόρων, ὅταν ταῦτα εὕρισκοντο παρὰ τὴν ἁγίαν Σοφίαν. Τὸ
ὄνομα ἡ θύρα ἔλαβεν ἐκ τοῦ ὅτι ἦτο κεκαλυμμένη διὰ χαλκοῦ
ἐλάσματος. Ὑπὲρ τὴν Χαλκῆν ὑπῆρχεν εἰκὼν τοῦ Σωτῆρος, τὴν
ὁποῖαν Λέων Γ' ὁ Ἰσαυρος κατέστρεψε κατὰ τὰς εἰκονομαχι-
κὸς ἔριδας.

²⁶ Κουβικουλαρίας (Λατιν. cubiculum - cubicular-
ius) ἐκάλουν τὰς θαλαμηπόλους. Ἡ ὑπηρεσία των ἦτο ἀντί-
στοιχος πρὸς τὴν τῶν κοιτωναρίων.

²⁷ Κατὰ τὰ κείμενα «ὁ παρακοιμώμενος τοῦ κοιτῶνος εὐ-
ρίσκεται κεφαλὴ τῶν ἐν τῷ κοιτῶνι παιδοπούλων καὶ τῶν κοι-
τωναρίων ἔχων ὑπ' αὐτὸν καὶ τὸν παρακαθήμενον τοῦ κοιτῶ-
νος, μένει δὲ καὶ ἐντὸς τοῦ παλατίου».

²⁸ Βῆλον, ἐκ τοῦ Λατινικοῦ velum, ἐλέγετο τὸ ἐκ βελ-
λούδου παραπέτασμα, τὸ ὁποῖον ἦτο ἢ ἀμετάθετον ἢ μετεκι-
νεῖτο διὰ κρῖκων ὀλισθαινόντων ἐπὶ τῆς κατὰ τὸ ἄνω μέρος
αὐτοῦ κειμένης κυλινδρικής ράβδου, τότε δ' ἐκαλεῖτο συριόν.

²⁹ Ἡ λ. εἶναι Λατινική, scamnum, καὶ σημαίνει ὅ,τι καὶ
τὸ σημερινὸν σκαμνίον. Τὸ τοῦ σκαμνίου κάλυμμα ἐκαλεῖτο
σκαμνάλιον.

³⁰ Ἡ μεγαλύτερα καὶ κεντρικώτερα ὁδὸς τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως ἢ ἀπὸ τῆς ἁγίας Σοφίας ἀρχομένη καὶ διασχίζου-
σα τὴν πόλιν ἐκαλεῖτο Μέση.

³¹ Ἐν Κων/πόλει καὶ εἰς διαφόρους μεγαλόπολεις τοῦ Βυ-
ζαντινοῦ κράτους ὑπῆρχον ὁδοὶ ἐστεγασμένοι, εἰς ἃς κατετί-
θεντο ἢ ἐπωλοῦντο διάφορα ἐμπορεύματα, σκευὴ π. χ. οἰκια-
κά, ὑφάσματα, ἀποικιακά εἶδη κ.τ.λ. Αἱ ὁδοὶ αὗται ἐκαλοῦντο
ἔμβολοι, πολλαὶ δὲ τούτων σφύζονται καὶ σήμερον καλούμε-
ναι Τουρκιστὶ μπεζεστένια.

³² Εἰς πολλὰς μονὰς ὑπὲρ τὸν πυλῶνα ὑπῆρχεν εἰκὼν τῆς
Παναγίας, ἣτις, ὡς φρουρὸς τῆς πόρτας, ἐκαλεῖτο Πορταί-
τισσα ἢ Πορταρέα.

³³ Ὁ διάδρομος ἦτο μέγας ξύλινος σύρτης βαθέως
ἐντὸς τῆς ἐτέρας παραστάδος εἰσδύων, δι' οὗ, ὀριζοντίως συ-
ρομένου, ἐκλείετο ἡ θύρα. Ὁ σύρτης οὗτος συνηθίζεται ἀκόμη
εἰς πολλὰς χωρικὰς οἰκίας καὶ καλεῖται διάδρουμους ἐν
Σιατίστη καὶ γιάδρουμους ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Ὀλύμπου.

³⁴ Οἱ ἀφυπνισταὶ ἦσαν μοναχοὶ διωρισμένοι ἵνα ἐγεί-
ρωσι τοὺς μοναχοὺς τοῦ ὕπνου καὶ καλῶσιν αὐτοὺς εἰς τὸν ὄρ-
θρον, θυροκρουστοῦντες ἢ κρούοντες τὸ χειροσήμαντρον.

³⁵ Μίσσος, ἐκ τοῦ Λατινικοῦ missus, ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν
Βυζαντινῶν τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης παρατιθέμενον φαγητόν, τὸ
ὁποῖον ἄλλως ἐλέγετο καὶ τραπέζωμα.

³⁶ Διαιτάριοι ἦσαν οἱ ἐν τῷ ἡλιακῷ τοῦ παλατίου τοῦ
Φάρου φρουροῦντες σκοποὶ, οἱ κατὰ τὰ κείμενα «βίγλας ἀεὶ
καὶ πάντοτε κρατοῦντες πρὸς τὸ μὴ λαθεῖν αὐτοὺς (τοὺς ἐξ-
απτομένους φανούς).

Ἡ εἰσβολὴ Σαρακηνῶν ἀνηγγέλλετο εἰς τὴν Κωνσταντινού-
πολιν ἐντὸς μιᾶς ὥρας διὰ φανῶν ἀναπτομένων πρῶτον ἐν τῷ
ἐπὶ τοῦ Κιλικίου Ταύρου κάστρῳ, τῷ Λούλῳ, καὶ ἔπειτα
διαδοχικῶς ἐπὶ τῶν κορυφῶν διαφόρων βουνῶν ἢ ἐπὶ κάστρων.

Ἐπιπροτελευταῖος σταθμὸς ἦτο ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ ἐν Βιθυνία βουνοῦ τοῦ ἁγίου Αὐξεντίου, τοῦ καλουμένου Σκοποῦ, ἔξ οὗ τελικῶς ἐλάμβανον τὴν εἶδησιν οἱ τοῦ ἡλιακοῦ τοῦ παλατιοῦ τοῦ Φάρου διαιτάριοι δι' ἀποδέκτου, ὃν ὁ χρονογράφος καλεῖ ὠρονόμιον.

Ἐπιτοῦτος οὗτος τῆς τηλεγραφίας κατηγορήθη ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ Γ', ὅστις διέταξε νὰ θραύσῃ τὸ ὠρονόμιον, δι' ὃ ἐγκλημα ἀναφανεῖ ὁ Χρονογράφος.

φεῦ! τῆς σκαιότητος αὐτοῦ, φεῦ τῆς φρενοβλαβείας
φεῦ! φεῦ! ὁποῖον θησαυρὸν ἠφάνισε Ρωμαίων.

³⁷ Βιγλάτωρες, Λατινιστὶ *vigilatores*, ἦσαν οἱ φρουροὶ οἱ ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς των, βίγλας, ἐπισκοποῦντες τὰς κινήσεις τῶν πολεμίων καὶ καθ' ὄλου οἱ σκοπιωροί, οἱ φρουροί.

³⁸ Ἐν τῷ πεζῷ στρατῷ ἀνώτατον ἀξίωμα ἦτο τὸ τοῦ στρατηγοῦ, μεθ' ὃ παλαιότερον ἤρχετο τὸ τοῦ ὑποστρατήγου καὶ εἶτα τοῦ μεράρχου. Βραδύτερον, μετὰ τὸν στρατηγόν, ἤρχετο ἀμέσως ὁ μεράρχης καὶ μετὰ τοῦτον ὁ τουρμάρχης ὁ διευθύνων μίαν τούρμαν, ἣτοι δύναντιν τριῶν ταγμάτων.

³⁹ Λωρίχιον (Λατιν. *lorica*) ἐλέγετο ὁ θώραξ καὶ σκουτάριον ἢ ἀσπίς.

⁴⁰ Ὁ δρόμων, ὡς καὶ ἡ λέξις δηλοῖ, ἦτο ταχύπλουν πολεμικὸν πλοῖον, τὸ κυρίως πλοῖον τῆς γραμμῆς. Τὸ πλοῖον τοῦτο, οὐχὶ βραχύτερον τῶν 35 μέτρων, δὲν εἶχεν ὄρισμένον μέγεθος καὶ ἀριθμὸν ἐρετῶν καὶ ὀπλιτῶν. Οἱ μικρότεροι δρόμωνες εἶχον εἰς δύο σειρὰς ἐλασίας ἑκατὸν κωπηλάτας, οἱ δὲ μεγαλύτεροι διακοσίους καὶ ἄνω. Ἐπὶ τῆς ἄνω σειρᾶς ἔμενον οἱ γενναιότεροι καὶ ἰκανώτεροι, οἵτινες, ἐλαύνοντες ἐν μάχῃ

ἄνω τρεῖς κόπας, ἐπὶ κατὰ μέσον ὄρον μέτρων μήκους, καὶ πανοπλίας ἀναλαμβάνοντες μετεβάλλοντο ἐν ἀνάγκῃ καὶ εἰς πολεμιστάς. Ἐπὶ τοῦ κάτω καταστρώματος ἔμενον οἱ ἀτομότεροι καὶ μόνον πρὸς εἰρεσίαν ἰκανοί.

⁴¹ Κράβατος ἐλέγετο ὁ κατὰ τὴν πρύμνην θάλαμος τοῦ κεντάρχου, ἣτοι τοῦ κυβερνήτου τοῦ πλοίου ὁ «δομοῦ μὲν ἀφωρισμένον δεικνύων τὸν ἄρχοντα, ὁμοῦ δὲ καὶ φυλάττων ἐν καιρῷ συμβολῆς ἀπὸ τῶν ριπτομένων βελῶν παρὰ τῶν ἐναντίων, ἔξ οὗ καὶ τὰ ἕκαστα βλέπων πρὸς τὴν χρεῖαν ἀγεσθαι κελεύσει».

⁴² Βανδοφόρος ἐκαλεῖτο ὁ σημαιοφόρος, ὁ φέρων τὴν σημαίαν τοῦ βάνδου, ἣτοι τοῦ τάγματος.

⁴³ Αἱ Πύλαι δὲν εἶναι αἱ Κιλίκιαι, ἀλλὰ λιμὴν τῆς Βιθυνίας, δυτικῶς τοῦ κόλπου τοῦ Ἀστακοῦ, πιθανῶς ἐγγὺς τοῦ ἀκρωτηρίου Ποσειδείου. Ἐκεῖ συνεκεντροῦντο, κατὰ τῶν συγγραφέων τὰς μαρτυρίας, «τὰ βασιλικά ἄλογα, τὰ βασιλικά σαγμαρία, τὰ βασιλικά οελλάρια καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως».

⁴⁴ Θέματα ἐλέγοντο στρατιωτικαὶ διοικήσεις, εἰς ἃς διηρεῖτο τὸ Βυζαντινὸν κράτος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἡρακλείου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ. Ταῦτα συμπληρωθέντα ἔπειτα ἐπὶ Λέοντος τοῦ Γ' ἦσαν ὑπὸ τὴν διοίκησιν «στρατηγοῦ τοῦ θέματος», ὅστις συνεκέντρον τὴν στρατιωτικὴν καὶ πολιτικὴν ἐξουσίαν.

⁴⁵ Σιταρχίζω ἐν κάστρον κατὰ τὸν μεσαιῶνα κυρίως ἐσήμαινε ἐφοδιάζω αὐτὸ διὰ σίτου καὶ τροφίμων καὶ ἔπειτα καθ' ὄλου ἐφοδιάζω.

⁴⁶ Μέγας δρουγγάριος, καὶ εἰς μεταγενέστερους αἰῶνας μέγας δούξ, ἐλέγετο ὁ ἀρχιναύαρχος.

⁴⁷ Οἱ Πάμφυλοι, τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ τόπου τῆς κατασκευῆς των (Παμφυλίας) λαβόντες, ἦσαν πολεμικοὶ δρόμωνες μεγάλοι. Ἡ ναυαρχίς ἀναφέρεται ὅτι ἦτο τοῦ τύπου τῶν παμφύλων.

⁴⁸ Τὰ χελάνδια ἦσαν ἱπαγωγὰ ἢ φορητὰ πλοῖα, ἅτινα ἐβάσταζον τὴν ἀποσκευὴν τῶν ναυτῶν, ἵνα μὴ φέρωσι μέγα βῆρος οἱ δρόμωνες. Ἐξ αὐτῶν ἀνεφοδιάζοντο τὰ πλοῖα τῆς γραμμῆς. Ὄνομάσθησαν, πιθανῶς, οὕτως ὡς ἔχοντα κυρτὰ καταστρώματα ὁμοιάζοντα πρὸς χέλυ, ἧτοι κέλυφος χελώνης.

⁴⁹ Αἱ γαλέαι ἦσαν μικροί, ἐλαφροὶ καὶ ταχυπλοῦτατοὶ δρόμωνες ἐξωπλισμένοι «οἷσπερ ἐχρῶντο ἐν ταῖς βίγλαις, τοῖς μανδάτοις καὶ ταῖς ἄλλαις ταχιναῖς χρειαῖς», τὰ τῶν σημερινῶν δῆλα δὴ στόλων ἀνιχνευτικά.

⁵⁰ Πρόπυρον ἐλέγετο τὸ στιππίον τὸ τοποθετούμενον κατὰ τὸ στόμιον τοῦ σίφωνος τοῦ ἐκσφενδονίζοντος τὴν νάφθαν. Ὅταν δι' αὐτοῦ, ἀνημμένου ὄντος, διήρχετο ἡ νάφθα, ἀνεφλέγετο καὶ ἐν ἀναφλέξει πλέον ἐξεσφενδονίζετο.

⁵¹ Τὰ κλιβάνια ἦσαν θώρακες στιλπνοὶ καὶ λαμπροί, τὰ δὲ κασσίδα περικεφαλαῖα.

⁵² Τὰ σιφούνια ἦσαν σωλῆνες, δι' ὧν οἱ σιφωνάριοι ἢ σιφωνατῶρες ἐξεσφενδόνιζον τὸ ὑγρὸν πῦρ. Τὰ δὲ καλδάρια (Λατιν. caldaria) ἦσαν κυρίως λέβητες χάλκινοι, ἐν οἷς ἐθερμαίνεται ὕδωρ. Ἐνταῦθα ἐννοοῦνται μεγάλοι τοιοῦτοι πρὸς ἐναπόθεσιν τῆς νάφθας χρησιμεύοντες.

⁵³ Ὁ πρωτοκάραβος ἦτο «ὁ κυβερνήτης τῶν τοῦ

δρόμωνος ἀνθένων», ἧτοι ἀξιωματικὸς οἰακιστής. Εἰς τοὺς μεγάλους δρόμοντας οἱ πρωτοκάραβοι ἦσαν δύο καὶ ἐξετέλουν, φαίνεται, καὶ ἔργα κελευστῶν τῶν ἀρχαίων νεῶν.

⁵⁴ Συστελτὰ σκαμνία ἐλέγοντο οἱ ἀρχαῖοι δίφροι. Τὰ σκαμνία ταῦτα, ὡσάκις ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ τὰς ἐκστρατείας, ἦσαν μεγάλα, ὥστε νὰ δύνανται ἐπ' αὐτῶν νὰ κάθηνται τρεῖς ἄνδρες. Ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ ἐκστρατεύοντος βασιλέως ὑπῆρχον καὶ κρεββάτια καὶ τραπέζια συστελτά.

⁵⁵ Χαμόκουμβα (χάμω × ἀκουμβῶ) ἐκαλοῦντο τὰ στρώματα τὰ κατὰ γῆς ἀπλούμενα καὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν ἐφαπλούμενα. Ἀπειλοῦντο δὲ ταῦτα ἀπὸ ἐπέυχια, τάπητας τουτέστι, νῦν κοινῶς πεύκια, καὶ λεπτὰ ἢ παχέα μεταξωτὰ πιλωτὰ ὑφάσματα.

⁵⁶ Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ρώμῃ ὑπῆρχεν ἄρχων praefectus urbis καλούμενος. Τοῦτον ἀντικατέστησεν ἐν τῷ Βυζαντινῷ κράτει ὁ ἔπαρχος τῆς πόλεως, ὅστις ἐξετέλει καθήκοντα ἐν μέρει μὲν ἀρχηγοῦ ἀστυνομίας, ἐν μέρει δὲ δημάρχου.

⁵⁷ Φοσσᾶτον κυρίως ἦτο τὸ διὰ τάφρου, fossa, περιπεφραγμένον στρατόπεδον, κατόπιν δὲ καὶ ὁ ἐστρατοπεδευμένος στρατός. Νῦν σφίζεται ἡ λ. ὡς φουσσᾶτο, μάλιστα ἐν ποιήμασι.

⁵⁸ Πιττάκιον ἐκαλεῖτο τὸ γράμμα ἢ ἔγγραφον τὸ εἰς ὀρθογώνιον ἢ τετράγωνον σχῆμα συνήθως διπλούμενον. Ἡ ἀρχικὴ ὀνομασία ἐκ τοῦ ὅτι, ἵνα κολλήσῃ, ἠλείφετο διὰ πίσης, ἧτις καὶ ἐσφραγίζετο.

⁵⁹ Σελλοπούγγιον ἐκαλεῖτο τὸ ἀπὸ τῆς σέλλας τοῦ ἵππου ἐξαρθώμενον σακκίδιον, ἐν ᾧ ἐτίθεντο τροφίμα ἐν ἀνάγκῃ διὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας.

⁶⁰ Βλέπε τὴν ὑπ' ἀριθ. 16 ὑποσημείωσιν.

⁶¹ Κούκουρον ἦτο ἡ θήκη, ἐν ἣ ἐτίθεντο αἱ σαγίται, τὸν ἀριθμὸν τριάκοντα ἕως τεσσαράκοντα.

⁶² Ρικτάριον ὠνόμαζον τὸ ἀκόντιον.

⁶³ Μεσοκάθαρον ψωμὶν ἔλεγον οἱ Βυζαντινοὶ τὸν ἄρτον τὸν κατεσκευασμένον ἐκ σιτίου ἀλεύρου ἀναμειγμένου μετὰ κριθίνου, τὸ κοινῶς σμιγαδερὸ ψωμί. Ὁ πρῶτος ποιότητος καὶ μόνον ἐκ σιτίου ἀλεύρου κατασκευαζόμενος ἄρτος ἐκαλεῖτο ψωμὶν καθαρὸν.

⁶⁴ Ἐμποτόπουλλα (ἐμπίνω - ἐμπότης) ἦσαν πῆλινα ἀγγεῖα, ἐν οἷς ἐτίθετο οἶνος ἢ ὕδωρ, τὰ νῦν κοινῶς νεμπότια ἢ λεμπότια.

⁶⁵ Τάτα, ἀρχαῖον τέττα, ἦτο προσφώνησις υἱοῦ πρὸς πατέρα ἢ καθ' ὅλου νεωτέρου πρὸς πρεσβύτερον, εἰς ἔνδειξιν σεβασμοῦ. Νῦν τάτας προσαγορεύεται ὁ πατὴρ ἐν Θράκῃ καὶ Ἡπείρῳ καὶ τατᾶς ἐν Λέσβῳ καὶ Κρήτῃ.

⁶⁶ Περσίκιν ἢ περσικὸν ἀρχικῶς ἐκαλεῖτο βαλλάντιον ἕξ ἐρυθροβαφοῦς δέρματος προερχομένου ἐκ Περσίας καὶ κατόπιν τὸ βαλλάντιον καθ' ὅλου ἢ καὶ τὸ θυλάκιον. Σήμερον σφίζεται ἡ λ. ὡς περσεῖκα ἐν Σύμῃ ἢ περσιῖκα ἐν Μεγίστῃ καὶ δηλοῖ τὸ θυλάκιον.

⁶⁷ Προσφάγιν ἔλέγετο τότε, ὡς καὶ νῦν ἐνιαχοῦ, ὁ ὡς προσφάγιον λαμβανόμενος τυρός.

⁶⁸ Οἱ μεσαιωνικοὶ πρόγονοι ἡμῶν ἔτρωγον καὶ γεράνους. Περὶ τούτου ὁμιλοῦσι πλεῖστα χωρῖα συγγραφέων.

⁶⁹ Πυρομάχια ἔλέγοντο οἱ δύο λίθοι, ἐφ' ὧν ἐστηρίζετο ἡ χύτρα, ὡς ἀντιμαχόμενοι πρὸς τὸ πῦρ. Σήμερον ἐτι οὕτω καλοῦνται ἐν Ζακύνθῳ καὶ Λέσβῳ, πυρομάχοι δ' ἐν ταῖς Κυκλάσι καὶ πυρουμάχοι ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ.

⁷⁰ Μενσάλιον, ἐκ τοῦ Λατινικοῦ mensa=τραπέζα, ἔλεγено τὸ νῦν κοινῶς τραπεζομάνδηλον. Ἡ λ. εἶναι νῦν πολλαχοῦ ὡς μεσάλι γνωστὴ καὶ δηλοῖ τὸ χειρόμακτρον.

⁷¹ Κανίσκιον ἔλέγετο τότε καὶ τὸ κάνιστρον. Εἶναι ὑποκοριστικὸν τῆς ἀρχαίας λέξεως κάνεον, ἕξ ἧς καὶ τὸ κανίον καὶ κανάτιον.

⁷² Ἡ μουχρούτα ἦτο πηλίνη λεκάνη. Ἡ λ. ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ machrut παραγομένη σφίζεται καὶ νῦν μετὰ τὴν σημασίαν ταύτην.

⁷³ Ὅρα τὴν ὑπ' ἀριθ. 35 ὑποσημείωσιν.

⁷⁴ Οἱ Βυζαντινοὶ πρόγονοί μας, ὡς γνωστὸν, παλαιότερον, κατὰ κανόνα, καὶ μετὰ ταῦτα συνήθως, ἔτρωγον λαμβάνοντες τὰ ἐδέσματα διὰ τῶν δακτύλων τῆς χειρός. Τούτου ἕνεκα, μετὰ τὸ φαγητόν, ἀναγκαῖον ἦτο καὶ νὰ νίπτωσι τὰς χεῖρας. Ἡ λεκάνη εἰς ἣν ἀπενίπτοντο ἐκαλεῖτο χερνίβιον, ξέστης δὲ (Λατιν. sextarius) τὸ δοχεῖον, δι' οὗ ἐπεχύνετο τὸ πρὸς νίψιν ὕδωρ. Καὶ τὰ δύο ὁμοῦ ἀπετέλουν τὸ χερνιβόξεστον, τὸ σημερινὸν λεκανοῖμπρικον.

⁷⁵ Γέρεια ἔλέγετο τόπος παρὰ τὴν Χαλκηδόνα, τὸ σημερινὸν Φενέρ-μπαξέ.

⁷⁶ Τὸ ἀναπεταρίκιν ἦτο εἶδος ἐπιβλήματος ἐπὶ τῶν ὤμων ἀναρριπτομένου. Ἀντικαθίστα τὸ τῶν σημερινῶν γυναιῶν σάλι ἢ μποξαδάκι.

⁷⁷ Πεισκαλίζω (ἐπὶ × εἰσκαλίζω) ἐσήμαινε κατὰ τὸν μεσαίωνα καλῶ τινα διὰ χειροκροτημάτων. Σήμερον σφάζεται ἡ λ. ἐν Κύπρῳ ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας.

⁷⁸ Βαγίτσα εἶναι ἡ θεραπαινίς.

⁷⁹ Φλισκίνα, Λατινιστὶ piscina, ἦτο ἡ τοῦ ὕδατος δεξαμενή.

⁸⁰ Κατὰ τὰ κείμενα «Κόμης δέ ἐστιν ὁ τοῦ ἐνὸς τάγματος ἢ τοῦ βάνδου ἀφηγούμενος». Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἤρχετο μετὰ τὸν δρουγγάριον, ὅστις πάλιν ἦτο κατώτερος τοῦ τουρμάρχου.

⁸¹ Καντάτωρες παλαιότερον, Λατινιστὶ cantatores, καὶ κατόπιν παρακλήτορες ἐλέγοντο οἱ στρατιωτικοὶ ρήτορες «οἱ διὰ λόγων διεγείροντες τὸν στρατὸν πρὸς τοὺς ἀγῶνας.»

⁸² Ἐπιθι τὴν ὑπ' ἀριθ. 42 ὑποσημείωσιν.

⁸³ Τὰ ξυλόκαστρα ἦσαν μεγάλα θωράκια περιφρασσόμενα δι' ὑψηλοῦ δρυφάκτου, ὕψους ἴσου σχεδὸν πρὸς τὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἐξ ὧν ἐξεσφενδονίζοντο κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ πλοίου βαρεῖς λίθοι ἢ σίδηρα βαρέα ἢ καὶ ὑγρὸν ἀκόμη πῦρ.

⁸⁴ Τοξοβολίστραι ἐκαλοῦντο μηχανήματα, δι' ὧν ἐξεσφενδονίζοντο συγχρόνως πολλαὶ σαγίται· ἦσαν δῆλα δὴ εἶδη πολυβόλων. Ἡ ὀνομασία μυῖαι εἶχε δοθῆ σκωπτικῶς ὑπὸ τῶν ναυτῶν εἰς τὰ βέλη ἔνεκα τῆς σμικρότητός των, τῆς ὀμαδικῆς ἐσφενδονισέως των καὶ τῆς ἐνοχλήσεως, ἣν παρεῖχον.

⁸⁵ Κατὰ τὴν προῦραν πολλῶν δρομώνων ὡς ἀκροστόλια ὑπῆρχον λέοντες καὶ ἄλλα ζῶα, ἐκ τοῦ στόματος δὲ τούτων

ἐξεπέμετο τὸ διὰ σωλῆνων ἐκσφενδονιζόμενον ὑγρὸν πῦρ.

⁸⁶ Φόρος, Λατινιστὶ forum, ἐλέγετο τότε ἡ πλατεῖα, ἡ ἀγορά.

⁸⁷ Βορδωνάριος παρὰ τὴν Λατινικὴν λέξιν burdo ἐκαλεῖτο ὁ ἔχων τὴν ἐπιμέλειαν τῶν βορδωνίων, ἦτοι τῶν ἡμιόνων.

⁸⁸ Ἐργαλεῖον, σήμερον ἀργαλεῖο, ἐλέγετο ὁ ὑφαντικός ἴστος κατὰ τὸν μεσαίωνα, ὡς κατ' ἐξοχὴν ὄργανον τῶν ὑφαινουσῶν γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑφαινόντων ἀνδρῶν.

⁸⁹ Καυκίτσα ἐλέγετο τότε ἡ παιδίσκη, ἡ ὑπηρέτρια.

⁹⁰ Ἐγκρούματα ἐν τῇ στρατιωτικῇ γλώσσῃ ἐλέγοντο αἱ ἐνέδραι, ἐκ τοῦ ἐγκρούπεσθαι.

⁹¹ Τὸ ἦλιε κατὰ τὸν μεσαίωνα ἦτο θωπευτικὴ προσφώνησις πρὸς ἄρρενα τέκνα. Ἡ προσφώνησις αὕτη ἐν χρήσει οὔσα ἤδη κατὰ τὸν Β' μ. Χ. αἰῶνα, ἀφ' οὗ ὁ Ἀρτεμίδωρος ἐν τοῖς Ὀνειροκριτικοῖς του (2, 36) λέγει «ἠλίους δὲ καὶ τὰ ἄρρενα τέκνα οἱ γονεῖς ὑποκοριζόμενοι καλοῦσι», συνηθίζεται καὶ σήμερον ἔτι ἐν Πόντῳ.

⁹² Ὁ ἀνταλλάσσω τὰ στέφανα κατὰ τοὺς γάμους, ὁ κοινῶς κουμπάρος νῦν, ἐκαλεῖτο σύντεκνος στεφάνων ἢ καὶ ἀπλῶς σύντεκνος ἢ καὶ στεφανοκράτωρ.

⁹³ Μὲ τὴν ἀρχαίαν λ. παστὸς ἐδήλουν τὴν νυμφικὴν κλίνην καὶ τὸν νυμφικὸν θάλαμον. Τὰ ἐν τῷ παστῷ εἰς τοὺς νεονύμφους ἀδόμενα ἄσματα ἐκαλοῦντο παστικά, οὗτα καὶ νῦν ἔτι καλοῦνται ἐν Κρήτῃ καὶ Λέρῳ.

⁹⁴ Ἀντὶ τῆς σημερινῆς κατὰ τὰς προπώσεις εὐχῆς «εἰς ὑ-
γιάν» οἱ Βυζαντινοὶ ἡμῶν πρόγονοι ἔλεγον «εἰς τὴν πρεσβείαν
τῆς Παναγίας» εἴτε καὶ ἁγίου τινός.

⁹⁵ Ἡ ἐκτὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως στάθμευσις πρὸς
ἀνάπαυσιν τοῦ ἐκ τῆς ἐκστρατείας ἐπανερχομένου βασιλέως ἐκα-
λεῖτο μεσάλλαγον.

⁹⁶ Ἡ Χρυσῆ πόρτα, οὕτως ἀπὸ τῶν ἐπ' αὐτῆς κο-
σμημάτων κληθεῖσα, ἢ καὶ μέχρι σήμερον ἐν τῷ Ἑπταπυργίῳ
σφραγισμένη, ἦτο ἡ πύλη, δι' ἧς εἰσῆρχοντο εἰς τὴν πόλιν οἱ
θριαμβεύοντες. Αὕτη καθ' ὄλον τὸ ἄλλο χρονικὸν διάστημα
ἔμενε κλειστή.

⁹⁷ Τὰ ταβλωτὰ ἦσαν ξύλινοι περικεκλεισμένοι ἑξῶσαι,
ἐνθα ἔμενον οἱ ἐνοικοῦντες πρὸς θεάν ἢ ἐργασίαν. Ἡ ὀνομα-
σία ἐκ τῶν ταβλῶν, ἐξ ὧν κατεσκευάζοντο. Τὰ ταβλωτὰ
εἶναι τὰ σήμερον καλούμενα σαχνισιά.

⁹⁸ Φιάλη παρ' ἀρχαίοις ἐκαλεῖτο κύπελλον, τὸ σχῆμα
τοῦ σημερινοῦ τασίου ἔχον, ἐν μεταγενεστέροις δὲ χρόνοις
κοῖλον κόσμημα τῆς ὀροφῆς καὶ βραδύτερον κάλυμμα τῆς κε-
φαλῆς. Ἐν τῷ βασιλικῷ δρομωνίῳ φιάλη ἐκαλεῖτο τὸ μέρος
τὸ διὰ παραπετασμάτων κεκαλυμμένον, ὅπου ἔμενον ὁ βασι-
λεύς, ὡς ἂν μάλιστα ἔκαμνε θαλασσίας ἐκδρομὰς ἢ μετέβαινε
διὰ θαλάσσης πρὸς ἐπίσκεψιν διαφόρων προσκυνημάτων.

⁹⁹ Τὸ Ἑβδομον ἦτο λιμὴν καὶ συνοικισμὸς ἐπὶ τῆς
Προποντίδος καὶ ἐκαλεῖτο οὕτω, διότι ἀπέειχεν ἑπτὰ μίλια ἀπὸ
τοῦ παρὰ τὴν ἁγίαν Σοφίαν χρυσοῦ μιλίου. Εἰς τὸ Ἑβδομον

κατέπλεεν ὁ βασιλεύς, ὡς ἂν ἐπανήρχετο ἐξ ἐκστρατείας ἀνά
τὴν Ἀνατολήν.

¹⁰⁰ Ὁ λιμὴν τοῦ Βουκολέοντος ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς
Προποντίδος.

¹⁰¹ Ὁ ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ θῶκος, ἀφ' οὗ οἱ βασιλεῖς πα-
ρηκολούθουν τὰς ἵπποδρομίας καὶ τὰ διάφορα θεάματα ἐκα-
λεῖτο σέντζος (Λατιν. sedes.)

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

Εἰς τὰς σελίδας 31 καὶ 32 ἀντὶ Λαμιανὸς γραπτέον Ἰλαρίων.

Ὡς πρὸς τὸ ἐν σελ. 42 ἑξαβύδιζε παρατηρῶ ὅτι ἑξαβυδίζω κατὰ τὸν μεσαίωνα ἐσήμαινεν ἐξέρχομαι τῆς Ἀβύδου καὶ πλέω πρὸς τὴν Μεσόγειον καὶ κατόπιν ἀπλῶς ἀνάγομαι.

Τὸ ἐν σελ. 52 ἀναφερόμενον κουκούμιον, ἐκ τῆς Λατινικῆς λέξεως cucumis παραγόμενον, ἐδήλου μετάλλινον δοχεῖον, ἐν ᾧ θέτοντες ἐθέρμαινον ὕδωρ. Ἀπὸ τὸ κουκούμιον τοῦτο ἐγένετο τὸ κουκουμάριον, κουμάριον.

Ὁ ἐν σελ. 56 μνημονεύομενος πετριτάριος εἶναι ὁ ἔχων τὴν ἐπιμέλειαν τῶν πετριτῶν ἀετῶν.

Μούτα (Λατιν. mota) ἐκαλεῖτο κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους ἄθροισμα κυνηγετικῶν ζώων, κυνῶν, ἱεράκων καὶ τῶν τοιούτων. Ἐντεῦθεν τὰ ἐν σελ. 56 μουτεμένα γεράκια, τὰ ἀνήκοντα δῆλα δὴ εἰς τὴν μούταν.

Ἐν σελ. 65 ἀντὶ ξυλοκαράβων γραπτέον ξυλοκάστρων.

1. Ὀυρανός.	51. Ἀποταμίευσις.
2. Ἡ Ἐκκλησία μας.	52. Ὁ Καπνός.
3. Ἡ Γῆ τοῦ πυρός.	53. Ἡ Ζουγδιά.
4. Ὁ Ἄνθρωπος καὶ τὸ σῶμά του.	54. Τὸ Φάρμακον.
5. Τὰ ὠφέλ. πτηνὰ τῆς Ἑλλάδος.	55. Ἱστορία τῆς μετάξης.
6. Ὁ Στρατιώτης	56. Ἡράκλειος
7. Ὁ Ὑλικὸς κόσμος	57. Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας.
8. Τὰ καθήκοντα τοῦ πολίτου	58. Τὰ Μεταλλεῖα.
9. Ὁ μικρὸς Πλούταρχος μέρος Α'.	59. Ἐκ τῶν ἠθικῶν τοῦ Πλουτάρχου.
10. Ἡ Εὐρώπη κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα.	60. Ἡμερολόγιον Ἐρημίτου.
11. Ὁ κύρ Σίμος.	61. Ἡ Μακροβιότης.
12. Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν.	62. Συλλογαὶ Φυσικῆς Ἱστορίας.
13. Αἱ Μέλισσαι.	63. Ἡ Ἰταλία.
14. Ἡ Αἴγυπτος.	64. Τὰ Θηρία.
15. Ἡλιος, ζῶή καὶ κίνησις.	65. Πειράματα Φυσικῆς.
16. Τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα.	66. Ἄσωτος υἱός.
17. Νοσήματα καὶ μικροβία	67. Ἡ Ὅρασις.
18. Ὁ Γεωργός.	68. Ὁ μικρὸς Κτηνοτρόφος.
19. Ὁ Κολόμβος.	69. Ἡ Εὐτυχία.
20. Ὁ μικρὸς Πλούταρχος μέρος Β'.	70. Γεωλογία.
21. Ὁ Χαρακτήρ.	71. Ὁ Ἰουστινιανός.
22. Ἡ βασίλισσα Βικτωρία	72. Γυμναστική.
23. Ὁδηγὸς τῆς οἰκοδεσποίνης.	73. Ὁ Πεσσαλόστης.
24. Ὁ Ἐθνικὸς πλοῦτος μέρος Α'.	74. Ἡ Γῆ.
25. Μάρτυρες τῆς ἐπιστήμης.	75. Οἱ Τυφλοί.
26. Ἡ Ρωσσία.	76. Οἱ Ἀγῶνες.
27. Ὁ Ἐθνικὸς πλοῦτος μέρος Β'.	77. Ἐορταστής.
28. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος.	78. Ἡ Φυματίωσις.
29. Τὸ Δένδρον.	79. Ἡ Τομὴ τοῦ Σουεζ.
30. Ἱστορία ἐνὸς πλουσίου.	80. Ἀδοκρ. Διογένης ὁ Ῥωμανός.
31. Αἱ Πρῶται δοθήσεται.	81. Ὁ μικρὸς Κτηνίατρος.
32. Ὁ μικρὸς Πλούταρχος, μέρος Γ'.	82. Τὸ Ἄλας.
33. Ἀνέκδοτα ζῶων.	83. Ὁ Κοραῆς.
34. Τὰ Ἄνθη.	84. Τὸ ζῶγον τοῦ Παστέρ.
35. Βενιαμὴν Φραγκλῆνος.	85. Ἡ Ζωγραφικὴ.
36. Ὁ Βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.	86. Ὁ Κυνηγός.
37. Αἱ Ὅρνιθες	87. Ἀμερικὴ καὶ Ἀμερικανοί.
38. Αἱ Γειτόνισσαι.	88. Ἡ Ἐλαία.
39. Τὸ Γάλα.	89. Ναυτικὴ ὑγιεινὴ.
40. Οἱ Ἀργοναῦται.	90. Αἱ Θρησκεῖαι.
41. Ὁ Καθαρὸς ἀήρ.	91-92. Ὁ Καποδίστριας (διπλοῦν)
42. Οἱ Τρεῖς Μεγάλοι Ἱεράρχαι.	93. Τὸ Ἐμπόριον.
43. Οἱ Μετανάσται.	94. Ἐθνικοὶ εὐεργεταί.
44. Ὁ Οἶνος.	95. Τὰ Λουτρά.
45. Τὸ Κράτος τοῦ πλοῦτου.	96. Τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα κατὰ τοὺς
χρόνους τοῦ Χριστ. Ἑλληνισμὸς
46. Οὐάσιγκτων.	97. Ὁ Λαχανόκηπος.
47. Ὁ Μεταξοκώληξ.	98. Χρονολ. τῆς Ἀρχαίας Ἱστορίας.
48. Ἀνακαλύψεις τοῦ 19ου αἰῶνος.	99. Χρον. τῆς Μεσαιων. καὶ Ν. Ἱστορ.
49. Τὸ Βρέφος.	100. Ἀπάνθισμα τῶν ἔργων Βικέλα.
50. Φρειδερίκος ὁ μέγας.	

1. Ἡ Ζωὴ μου	Δ. Βικέλα	Δρ. 22.—
2. Οἱ Μέλλοντες Στρατιῶται	Π. Πάουελ	» 6.40
3. Ἡ Ἀγωγή	Ε. Σπένσερ	» 13.20
4. Τὰ χημικὰ Διπλάσματα	Ρ. Δημητριάδου	» 5.60
5. Χῶροι καὶ Λαοὶ τῆς Εὐρώπης	Γ. Σωτηριάδου	» 6.40
6. Ἐπιστολαὶ πρὸς Πρωτοφάλην	Α. Κοραΐ	» 4.80
7. Εἰκόνες Ἀρχ. Ἑλλην. Ἱστορίας	(μετὰ κειμένου)	» 5.60
8-10. Βυζάντιον καὶ Βυζαντινὸς Πολιτισμὸς, τεύχη τρία	Ἐσσελίγγ	» 18.80
11. Ἐγκόλπιον τῶν Νέων τεύχος Α'	Α. Βενεδέττη	» 6.40
12. » » » Β'	Α. Βενεδέττη	» 4.40
13. Γνώμαι	Ἄδ. Κοραΐ	» 4.00
14. Στρατιωτικὰ Διηγήματα	Ε. Δε. Ἀμίση	» 6.40
15. Τὰ πρῶτα Βήματα τῆς Ἀνθρωπότητος	Α. Κουρτίδου	» 6.40
16. Πολεμικὰ Διηγήματα	(βραδευθέντα)	» 4.40
17. Ἡ Βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη	Α. Ἀδαμαντίου	» 8.—
18. Δύο ἔχθροὶ τοῦ Ἀνθρώπου	Ν. Ἀποστολίδου	» 4.40
19. Ἡ Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Ποίησις	Σ. Κ. Σ.	» 4.—
20. Ἐκ τῶν ποιητικῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης	Δ. Σ. Μπαλάνου	» 4.80
21. Σύντομος Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης	Γ. Ν. Χατζηδάμι	» 7.20
22. Τὸ Ἅγιον Ὄρος	Γ. Σωτηρίου	» 9.60
23. Ἀνέκδοτα τοῦ Πλούταρχου Α	Χ. Ἀρνίνου	» 6.40
24. Μαργαριτάρια καὶ Γουναρικά	Ν. Ἀποστολίδου	» 4.80
25. Ἡ Ἁγία Σοφία	Γ. Σωτηρίου	» 7.20
26. Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάς καὶ τὸ Πάσχα	Δ. Σ. Μπαλάνου	» 4.80
27. Ἀστέρες	Δ. Αἰγινήτου	» 8.80
28. Ἀξιώσεις Ἐργασίας—Κεφαλαίου	Κ. Δουσίου	» 6.40
29. Μετέωρα	Δ. Αἰγινήτου	» 10.80
30. Ἀνέκδοτα τοῦ Πλούταρχου Β'	Χ. Ἀρνίνου	» 6.—
31. Αἱ γυναῖκες εἰς τὴν Λαογραφίαν	Σ. Κυριακίδου	» 7.60
32. Οἱ Μύθμοι ἐν πολέμῳ καὶ εἰρήνῃ	Δ. Δαλεζίου	» 6.40
33. Ἐπιστολαὶ Σενέκα (Μετάφρασις)	Γ. Γρατσιαίου	» 5.60
34. Ἀνέκδοτα Πλούταρχου Γ'	Χ. Ἀρνίνου	» 8.—
35. Χριστογεννα. Πρῶτη Ἰανουαρίου Θεοφάνεια	Δημ. Μπαλάνου	» 4.—
36. Γύρω στὴ φωτιά	Μ. Μιχαηλίδου	» 9.20
37. Πλινίου τοῦ νεωτέρου ἐπιστολαί	Γ. Κ. Γρατσιαίου	» 5.20
38. Παιδιὰ συλλεχθέντα ὑπὸ George Draper τῆς Δεσποίνης	Μιχαηλίδου	» 6.80
39. Νέα Διηγήματα	Ἐμμ. Λυκούδη	» 12.—
40. Τὸ Θρησκευτικὸν Θέατρον τῶν Βυζαντινῶν	Ἀνθ. Παπαδοπούλου	» 6.40
41. Ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιον τῆς ζωῆς μου	Ἐμμ. Λυκούδη	» 10.40
42. Ἡ Μητέρα καὶ τὸ Παιδί	Ζωῆς Φράγκου	» 7.60
43. Ἡμερολόγιον τῆς Πολιορκίας τοῦ Μεσολογίου 1825—1826	Γ. Δροσίνη	» 14.—
44. Οἱ Ἀστέρες εἰς τὴν Ποίησιν καὶ τὴν Μυθολογίαν. Διασκ. ἐκ τοῦ Ἀγγλ.	Αἰγλῆς Δ. Αἰγινήτου	» 7.20
45. Ὁ Διγενὴς Ἀκρίτας τὸ ἔθνικόν μας ἔπος	Στίλπ. Κυριακίδου	» 8.—
46. Ὁ Καποδίστριας καὶ ἡ ἐποχὴ του	Ε. Κ. Μαυράκη	» 6.—
47. Ἡ Ὑγιεινὴ τοῦ Παιδίου	Σόλωνος Βέρα	» 12.40
48. Οἱ Κρήτες μου	Ι. Μ. Δαμβέργη	» 13.20
49. Ὁ Καναδάς	Ἑλλῆς Ἀποστολίδου	» 5.60
50. Βυζαντινὸ παραμῦθον	Φαίδωνος Κουκουλέ	»

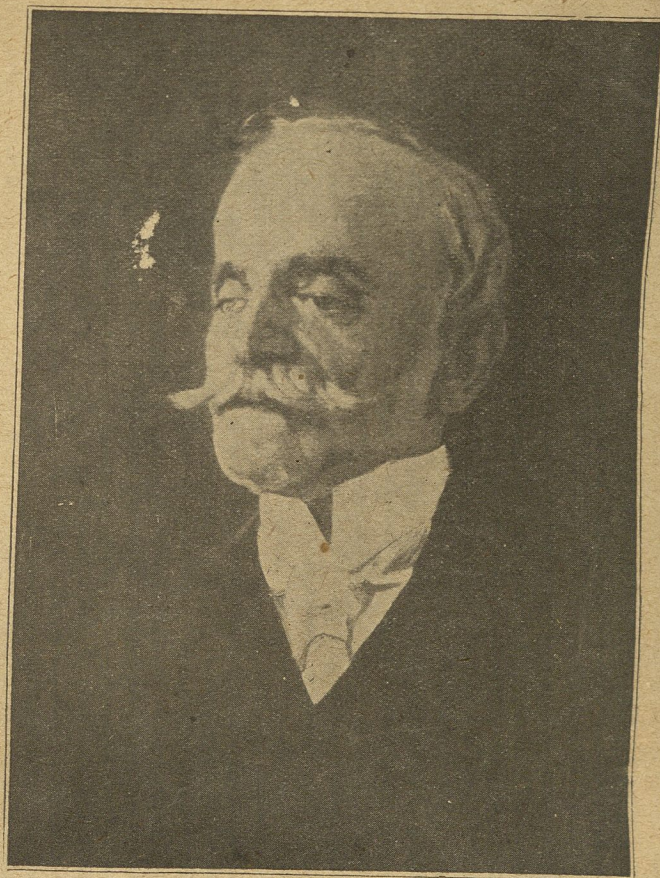
ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΕΙΣ ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΟΜΟΙΟΜΟΡΦΑ ΤΕΥΧΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ἡ Ἱστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ Βιβλιοθήκη ἰδρυθεῖσα διὰ γενναίας δωρεᾶς ἀνωνύμου πρὸς τὸν Σύλλογον, θὰ περιλαμβάνη ἀπ' ἐνὸς μὲν ἱστορικὰ ἀρχεῖα ἀναφερόμενα εἰς τὰ γεγονότα καὶ τοὺς ἄνδρας τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἑλληνικοῦ Ἀγώνος, ἐξ ἄλλου δὲ λαογραφικὸν ὕλικόν ἐκ πάσης ἑλληνικῆς χώρας, ἥτοι δημοτικὰ ἄσματα μετὰ μουσικῆς αὐτῶν, παραμῦθια παροιμίας, παραδόσεις, ἦθνη καὶ ἔθιμα καὶ ἔργα λαϊκῆς τέχνης.

Ἡ ἐπιμέλεια τῆς ἐκδόσεως ἀνετέθη εἰς ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἐκ δύο μελῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου, τῶν κ. κ. Π. Δοσινίδου ὡς προέδρου καὶ Γ. Δροσίνῃ ὡς γραμματέως καὶ τριῶν ἐταίρων τοῦ Συλλόγου, λόγῳ τῆς ειδικότητος αὐτῶν, τῶν κ. κ. Κ. Ἀράντου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Σωκρ. Κουγέα ὁμοίως, καὶ Στίλπ. Κυριακίδου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Τὸ πρῶτον τεύχος τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Βιβλιοθήκης:
ΠΩΣ ΥΦΑΙΝΟΥΝ ΚΑΙ ΝΤΥΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΙΤΩΛΟΙ
ὑπὸ Δ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ

θὰ ἐκδοθῆ λίαν προσεχῶς πλουσίως εἰκονογραφημένον.
θὰ ἐπακολουθήσῃ δ' ἀμέσως τὸ δεύτερον τεύχος περιέχον Ἐγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν, ἀνέκδοτα μέχρι τοῦδε, ἀνευρεθέντα εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ δημοσιεύμενα ὑπὸ τοῦ κ. Παν. Κοντογιάννη καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
Ἡ σειρά θὰ συνεχισθῆ διὰ συλλογῆς ἀνεκδότων ἰσμάτων τῶν βλαχοποιμένων (Σαρακατσαναίων), ἀνεκδότου συλλογῆς τῶν νησιωτικῶν παραμυθίων τῆς Κυρᾶς Παρασκευῆς τοῦ Χάν, καὶ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ἀράντου ἀνακαλύφθέντων εἰς τὸ Κρατικὸν Ἀρχεῖον Βιέννης νέων ἀγνώστων καὶ σπουδαιωτάτων ἐγγράφων περὶ τῆς συλλήψεως καὶ καταδίκες τοῦ Ἰγγα Φεραίου.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΣΑΙΞΠΗΡ

Ἔμπορος τῆς Βενετίας. — Μάκβεθ. — Ὀθέλλος. — Βασιλεὺς Λήρ.
— Ἰούλιος Καίσαρ. — Ρωμαῖος καὶ Γιουλιέττα. — Κυμβελίνος. — Ἀμ-
λέτος. — Ἀντώνιος καὶ Κλεοπάτρα. — Ὅπως ἀγαπᾷς — Κοριολάνος.
— Πολὺς θύρβος γιὰ τίποτε. — Ἡ δωδεκάτη νύξ ἢ ὅ,τι θέλετε. —
Τρικυμία. — Τροίλεις καὶ Χουσηίς. — Ἐρρῖκος ὁ IV μέρος α'. — Ἐρ-
ρῖκος ὁ IV μέρος β'. — Ἐρρῖκος ὁ V — Κωμωδία τῶν παρεξηγή-
σεων. — Τίμων ὁ Ἀθηναῖος. — Ριχάρδος ὁ γ'.

Ἡ ἔκδοσις ἄρχεται λίαν προσεχῶς εἰς σειρὰν
κομψῶν ὁμοιομόρφων βιβλίων.

1
2
3
4
5
6
7
8

11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35

36
37
38

39
40
41
42
43

44

45
46
47
48
49
50. Βυ

1. Η Ήλιος μου	Δ. Βικελα	Δο. 22.—
2. Οί Μέλλοντες Στρατιώται	Π. Πάουελ	> 6.40
3. Η "Αγωγή"	Ε. Σπένσερ	> 13.25
4. Τά χημικά Διπλώματα	Ρ. Δημητριάδου	> 5.60
5. Χώραι και Άσος της Εδρώπης	Γ. Σωτηριάδου	> 6.40
6. "Επιστολαί προς Πρωτοψάλτην	Α. Κοραή	> 4.50
7. Είκονες "Αρχ. "Ελλην. Ιστορίας	(μετά κειμένου)	> 6.60
8-10. Βυζαντιον και Βυζαντινος Πολιτισμός, τεύχη τρία	Εσσελίγγ	> 18.80
11. "Εγκόλλιον τών Νέων Τεύχος Α'	Α. Βενεδέττη	> 6.40
12. "» "» "» Β'	Α. Βενεδέττη	> 4.40
13. Γυδμαι	"Αδ. Κοραή	> 4.00
14. Στρατιωτικά Διηγήματα	Ε. Δε-Αμίση	> 6.40
15. Τά πρώτα Βήματα της "Ανδρωπόητος	Α. Κουριτίδου	> 6.40
16. Πολειμικά Διηγήματα	(βραβευθέντα)	> 4.40
17. "Π Βυζαντινή Θεσσαλονίκη	Α. "Αδαμαντίου	> 8.—
18. Δύο έχθροί του "Ανθρώπου	Ν. "Αποστολίδου	> 4.40
19. Η "Αρχαία "Ελληνική Ποίσις	Σ. Κ. Σ.	> 4.—
20. "Εκ τών ποιητικών βιβλίων της Παλαιας Διαθήκης	Δ. Σ. Μπαλάνου	> 4.80
21. Σύντομος Ιστορία της "Ελλ. γλώσσης	Γ. Ν. Χατζιδάκι	> 7.20
22. Το "Άγιον "Όρος	Γ. Σωτηρίου	> 9.60
23. "Ανέκδοτα του Πλουτάρχου Α'	Χ. "Αννίνου	> 6.40
24. Μαργαριτάρια και Γουναριά	Ν. "Αποστολίδου	> 4.80
25. Η "Αγία Σοφία	Γ. Σωτηρίου	> 7.20
26. Η Μεγάλη "Εβδομας και το Πάσχα	Δ. Σ. Μπαλάνου	> 4.80
27. "Αστέρες	Δ. Αιγινήτου	> 8.80
28. "Αξιόσεις "Εργασίας—Κεφαλαίον	Κ. Δοσίου	> 6.40
29. Μετέωρα	Δ. Αιγινήτου	> 16.80
30. "Ανέκδοτα του Πλουτάρχου Β'	Χ. "Αννίνου	> 6.—
31. Αί Γυναίκες εις την Διοφύσιαν	Σ. Κυριακίδου	> 7.60
32. Οί Μόρμυρες έν πολέμω και ειρήνῃ	Δ. Δαλεζίου	> 6.40
33. "Επιστολαί Σενέκα (Μεταφρασις)	Γ. Γρατσιάτου	> 5.60
34. "Ανέκδοτα Πλουτάρχου Γ'	Χ. "Αννίνου	> 8.—
35. Χριστουγεννια Πρώτη "Ιανουαρίου. Θεο- φάνεια	Δημ. Μπαλάνου	> 4.—
36. Γυρο στη φωτιά	Μ. Μιχαηλίδου	> 9.20
37. Πλινίου του νεωτέρου επιστολαί	Γ. Κ. Γρατσιάτου	> 5.20
38. Παιδια συλλεγθεισά υπό George Draper της Δεσποίνης	Μιχαηλίδου	> 6.80
39. Νέα Διηγήματα	"Ευμ. Ανκοΐδη	> 12.—
40. Το Θρησκευτικόν Θεάτρον τών Βυζαν- τινών	"Ανθ. Παπαδοπούλου	> 6.40
41. "Απ' το ήμερολόγιον της ζωής μου	"Εμμ. Δοιογούδη	> 19.40
42. Η Μητέρα και το Παιδί	Ζωής Φράγκου	> 7.60
43. Ημερολόγιον της Πολιορκίας του Μεσο- λογίου 1825—1826	Γ. Δροσίνη	> 14.—
44. Οί "Αστέρες εις την Ποίησιν και την Μυθο- λογίαν. Διασχ. εκ του "Αγγλ.	Αϊγλης Δ. Αιγινήτου	> 7.20
45. "Ο Λαγυής "Ακρίτις το έθνηιον μίς έπος	Στέλιτ. Κυριακίδου	> 8.—
46. "Ο Καποδίστριας και ή αποχή του	Ε. Κ. Μανράκη	> 6.—
47. Η "Υγιεινή του Παιδίου	Σόλωνος Βέρα	> 12.40
48. Οί Κρητές μου	Ι. Μ. Λαμβέργη	> 13.—